

LUKU 8 OSA II VELJEKSET KOSKENKORVA 1941 -42

Arvo Greis kirjoittaa Helsingistä tammikuussa 1941

"Paras veli

Olen lopuksi pitkän kiertelemisen jälkeen saapunut tänne pääkaupunkiin ja ehtinyt olla perilläkin jo lähes viikonpäivät. Heti tänne tultuani sain kuulla kaamean uutisen Koskenkorvalta punaisen kukon hävityksestä. Pitipä sen vahingon sattua juuri pahimpana veden puutteen aikana. Kuinka usein puhelimmekaan tulen vaaran mahdollisuudesta keskenämme, mutta ihminen on onnellinen optimisti, ei tuntunut kuitenkaan siltä, että se vaanii nurkan takana.

Niin en osaa muuta kuin valittaa syvästi teitä kohdannutta vastoinkäymistä ja toistaa tuon vanhan sanonnan: elämää on elettävä!

Minä olen nyt laiskana, en katsonut sopivaksi ruveta konttoriherraksi Salmisaareen, vaikka siihen olisi ollut eräänlainen mahdollisuus. Pohjolaan lähdöstäni ei tullut mitään, sillä siellä rakennuttaakin viimeisten järjestelyjen mukaan Tie- ja vesirakennushallitus, ja minä asettuisin mieluummin Rakennushallituksen komennettavaksi.

On luultavaa, että siihen joudunkin jonkun ajan kuluttua, sillä puhetta siitä jo on ollut. Aatto pääsi tässä lähtemään, etten häntä tavannut. Soitin kyllä heti hänelle, kun olin tullut kaupunkiin, mutta ilmoitettiin, että mies oli lähtenyt. Tuntui aivan kuin viimeinen side Koskenkorvaan olisi silloin katkennut.

Paavolle olen rajattoman kiitollinen tavaroitteni perille saattamisesta, sillä ne saapuivat uljaassa kunnossa ja äsken soitettiin asemalta, että perunatkin, jotka yleensä liikkuvat hitaasti, ovat saapuneet.

Edelleen on hauska mainita, että koko meidän perheemme katseli sanattomana ja ällistyneinä, kun tavaralaatikostani nos-

tin sen suuren paperisäkin, jonka Paavon seurassa olimme järjestäneet. Sehän turvasi pitkän rivin ns. mureen leivän päiviä. Aurinko on saapunut jo tänne eteläiselle rannikolle ja lumi on alkanut sulaa. Ja kyllä siinä sulamista onkin, sillä en ole näiden 28 helsinkiläisvuosieni aikana nähnyt katuvierillä niin paljon lunta kuin mitä sitä nyt on. Lumivallit katujen reunoilla saattavat nousta 2 metrin korkuisiksi.

Lopuksi pyydän sinua saattamaan ennen kaikkea arvon talosi emäntävään tietoon sydämelliset terveiset ja kiitokseni kaikesta, mutta myös tervehtimään Västin sekä Rannon väkiä! Paavolle kuvittelen kirjoittavani tässä samoin kuin sinullekin.

Tervehtien ja toivoen ehdottomasti näkemiin. Arvo "

Arvon osuus talon asioiden hoidossa viinatehtaan rakentamisen aikana ja etenkin sodanaikaisen paussin aikaan hyvin merkittävä.

Mauno ja Paavo ovat Vaasan sotilasläänin kertausharjoituksissa 7-16.1. 41 / 10 vrk.

Inkeri saa Tiitiseltä kirjeen Korpilahdelta 9/1 1941

Rouva Nurminen oli tuonut terveisiä ja tiedon, että Inkeri on odottanut kylään.

Hermann oli viskattu vanhojen romujen luokkaan, pois virasta, mutta tämä aika nosti tarpeen nimetä minut vielä VT:nä vanhaan virkaan. (lääkäri) " Korpilahdelta sattui vapautumaan asunto ja nyt asutaan täällä toistaiseksi." Muutossa olivat selät kipeytyneet ja Herman sekä Fanny (uusi puoliso -34) pärjäävät, kun syö pulveria. Asunto oli entiseen nähden ahdas ja toive palata joskus Pohjanmaalle ja Ilmajoen suuntaan, oli kova.

"Teillä ovat varmaankin kaikki terveitä. Pojatkin tulivat sieltä jostakin aivan vahingoittumattomina. Paljon terveisiä teille kaikille. Hyvää vointia ja hyvää vuoden jatkoa. Herman Tiitinen."

Muistikirja 31/10-17/1 1941 siis 3 kk jakso

Myllystä Arvo Koskela 7.100 mk ja Mauri Koskela 6.900 mk eli yhteensä 13.000 mk/ 3 kk.

Talouteen meni 1.140.-, Emäntä 225, Mauno 345 (245 vaateiden laittoon) Paavo 275 kenkiin, Sirkka 1340 josta lukukausimaksu 600 ja autolippuun 400, Ainolle 200 (Saarakkala) Suomalalle 900, josta 200 kenkiin ja 500 johonkin seuraan.(salaseura josta kerrotaan toisaalla) Yht. 4.425 eli 1.475 mk/kk (370 €/kk).

Remonteista tärkein vesijohto. Palkat ja hinnat eriteltynä myöhemmin.

Mauno saa kirjeen 20/1 1941 Hanna tädiltä Helsingistä.

Oli odoteltu tietoa ruokapaketin hinnasta, mutta kun ei mitään kuulu niin Hanna lähettää 50 mk ja lupaa lisää myöhemmin.

"Olen taas ollut J.P:tä vahtimassa hengen pysymistä eräissä rikkaassa mieheissä."

Puhuttiin Maijan saamasta paketista (Maijan kirje jäljempänä) ja lihasta ja kuinka paketti oli auttanut melkein päälänhädästä.

Kylmä viima puhaltaa ja ajatukset ovat rintamalla ja rakkaassa isänmaassa. Kysellään vielä kuulumiset ja lähetetään terveiset. Hanna täti

Aatto kirjoittaa kotiin Helsingistä 18.2. 41

Hyvä kotiväki!

Aatto oli pitkästä aikaa opiskelukaupungissa, mutta ei tunne siellä viihtyvän. Toimistotyö on kuitenkin vaihteeksi mukavaa ja kivat työkaverit ja esimieskin, kun pääsee henkilökohtaisesti tapaamaan.

"Keron Maija (Kerojen kasvattilapsi) on edelleen KO-P:ssä eikä ole näköjään yhtään vanhentunut tänä aikana. Tätikin käy potilaita heidän kotonaan hoitamassa pääasiassa yöaikaan. Luulisi sen olevan kovinkin raskasta, mutta yhtä pirteä hän on kuin ennenkin. Kiittelivät vielä siitä lihalähetyksestä, joka oli ollut kovasti tarpeeseen. Täti kysyi oletko saanut hänen lähettämänsä rahat?"

Reinokin (Västi?) oli käynyt ja oli perustamassa kotia, eikä ollut pahoillaan, kun ei ollut muistettu hänen häitään, kun hän ei ollut niistä ilmoittanutkaan.

Ruokahuolto lihan suhteen oli heikkoa ja kortista oli vain 6 aterialla jäljellä ja kuu vasta puolessa. Mutta sentään toimeen tullaan.

Toiveena oli korppuja aamuteen kanssa, jos annoksistanne riittää.

Terveisin Aatto Cygneukseksi. 10 A 4 puh 91468

5.2.1941 tilitetty kansanhuollolle kuponkeja:

Vehnäjauhoja I B 660 kpl á 300 gr. = 198 kg, tähti B 2.580 kpl á 50 gr. = 129 kg yht. 327 kg. Ruisjauhoja 1 D 552 kpl á 300 gr. 165,6 kg, tähti D 1.032 kpl á 50 gr. 51,6 kg yhteensä 217,2 kg. Maitokuponkeja M 1 musta 272 kpl á 200 g 54,4 l, M 1 musta 274 á 100 gr. 29,4 l, M 2 punainen 364 á 600 gr. 218,40 kg, M 2 punainen 62 kpl á 200 gr. 12,4 l. Maito yhteensä 312,6 litraa.

Ilmoitettu kansanhuollolle tammikuun maitoarvio 3.200 kg,

josta tinkimaitoon 312 kg ja meijeriin 2.400 kg ja loput omaan käyttöön 408 litraa. Hevosia yli 1 v 5 varsoja 1, sonni 1 lehmiä 22 hiehoja 3, vasikoita 4, karju 1 emakot tiineet 4 ei tiineet 2.

Ennen marraskuun 2 pv puitua viljaa ennen ilm. 12.200 kg ja tarkistuksen jälkeen 3.113 kg. Luovutettu kansanhuollon ostoluvilla 7.057 kg ja leipäkorttia vastaan 977 kpl = 8.034 kg. Jää viljelijälle 5.200 kg ruista, vehnää ja ohraa.

Mauri määrätään 1.3.1941 lentosotakoulun kalustevarikoon.

20.3.1941 Saatu korvausta riihikartanon palosta 25.000 mk ja samassa palossa irtaimen omaisuuden vahingosta 21.680 mk.

Ilmoitettu kansanhuoltoon helmikuun maitoarvio 3.700 l meijeriin 2.832, kuponkeja vastaan 404, vasikoille 64 kg. Eläinmäärät muuten samat, mutta 2 hiehoa myyty osuuskauppaan, ostokuitit tilitetty ja syntynyt 3 vasikkaa.

Ilmoitetaan kansanhuollolle 15.3.41:

Myllyn teho vehnäjauhoja 200 kg tunnissa ja 24 tunnissa 5.000 kg. 3 paria kiviä jauhavat 24 tunnissa 12.000 kg kauraa, ryynikauraa tai ohraa 100 kg tunnissa.

Ostettu 29.3. heiniä osuuskaupasta 6.730.85 markalla ja maksettu velkaa 269,15 mk.

Tilitetty 1.4.41 kansahuollolle:

Ruiskuponkeja 154,5 kg edestä ja 445.1 kg edestä vehnäjauho kuponkeja ja maitokuponkeja 463,1 kg edestä.

Mauno laatii ilmoituksen: "Pyydämme sydämellisesti kiittää kaikkia niitä, jotka niin auliisti toivat meille rehua, joutessamme tulipalon takia rehupulaan."

Muistikirjasta 18/1 – 17/ 4 1941

Myllystä tuloja Mauri Koskelalta 2.600 mk (todella vähän 3 kk jaksolla, eikö joessa ollut vettä?)

Talouteen 700, emäntä 650, Sirkka 170 = 1.520 mk eli 506 mk/kk (130 €/kk). On todella vähällä menty tämä jakso.

Suutarille mennyt 100 mk ja Maunon kengät 210 mk. Seinäjoen reissu 40 mk, lankoihin 100 ja kehräys 30 mk. Lämminvelaite 22.1. 1.100 mk ja asennus 700 mk.

Arvi Viinamäki ollut töissä 26 pv á 25 mk.

Heinä 1,30 kg, Hieho 13 mk/kg, ohra 3.55 mk/kg.

Rva Tanninen ja Jenny Hiiri ja muutama muukin maksaa huoneen vuokraa ja sähkön ja ostavat myös halkoja 80 mk motti.

Ilmarin kortti Maunolle 4.3.1941

Eilen illalla Kalevi tuli kotiin. Matka oli sujunut kaikin puolin onnistuneesti. Kale oli kovasti tyytyväinen matkaansa. Kalen puolesta kiitoksemme. Samoin tuomisista. Ne ovatkin hyvään tarpeeseen nykyään. Eipä tänne erikoisempaa kuulu. Täällä eletään nyt markkinain merkeissä. Väkeä on kaupungissa tavattomasti. Alko on suljettuna, joten tässä saadaan pitää vähäsen lomaa. Ei ole vielä mitään tietoa tullut Helsingin matkasta, tuleeko koko matkasta mitään. Kyllä tulen taas sen kautta, jos vaan kokouksen pitävät. Syd. terveisemme sinne kaikille. Ilmari

Lopuksi haileasti lyijykynällä konekirjoitus tekstin jälkeen: "Paljon Kiitoksia viimeisestä Kale."

Mauno saa aseveli A. Sillanpäältä kirjeen 11.3. 1941

Edellä kerrottiin hänen repun toimittamisesta, josta tässä vielä kiitetään. Ei ollut ehtinyt noudattaa Maunon kahvikutsua, vaikka on ohi ajettu ja viinatehdasta ihmetelty. Sillanpää oli muuttanut Teuvan Riipistä Huissille, josta oli saanut ostaa pienen tilan. Teuvalla ei maata saanut rahallakaan.

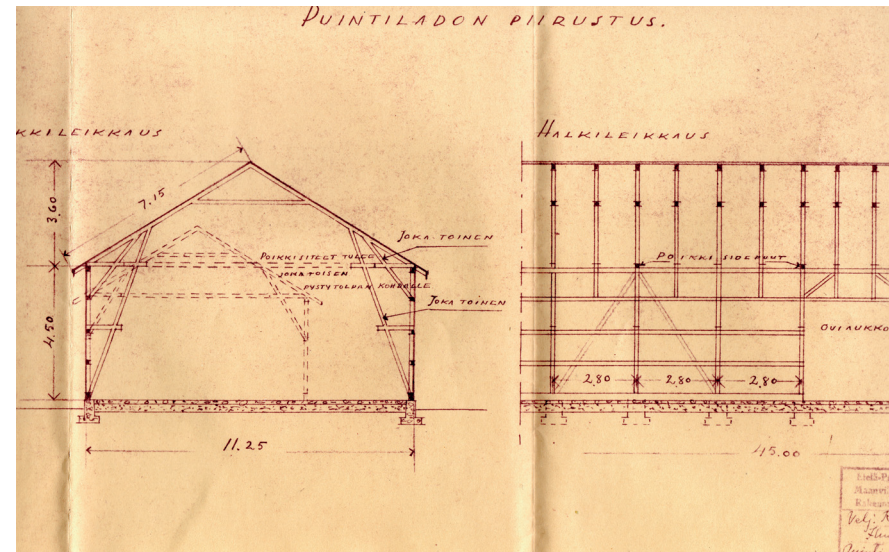
Sitten tultiin asiaan eli tarvitaan kauran ja ohran siementä ja kauraryyniä kananpoikasille, jotka on juuri kuoriutumassa.

Sillanpää oli päässyt pois armeijasta 10.5, "meidät vietiin harjoituskeskukseen Forssaan viikoksi makoomaan, vaikka oltiin jo pari viikkoa Seinäjoella. Jos asiani jollain tavalla sinua kutittaa, niin heittäppä kirjekortilla joskus sopivan tilaisuuden tullen. Terveisin, kuulemiin A. Sillanpää

Kirjeen päiväys ja armeijan vapautus ristissä, ellei jo 1940 tai kyseessä kertausharjoituksia?

Maksetaan puuntiladon piirustuksista 1.4. 1941

Maanviljelysseuralle 170 mk. Tätä latoa ei tiettävästi tehty ja siihen liittyvää pohdintaa Aaton kirjeessä alla.

Aatto kirjoittaa Rovaniemeltä 8.4.1941

Aatto oli edelleen Sallan pika-asutustoimikunnan töissä. Aatto arveli, ettei täällä ole lihaa eikä kalaakaan saatavilla eli pelkällä leivällä eletään.

"Sota näyttää vain laajenevan ja pienet valtiot alistetaan suurten tarkoituksia palvelemaan. Toivottavasti me saamme toistaiseksi pysyä rauhassa. Meillä on jo tarpeeksi vaikeuksia nytkin.

Oli se kamala juttu tuo riihen palo ja vielä tällaisena aikana! Jouduttako paljon vähentämään lehmiä vai toivatko hyvät ilmajokiset niin paljon, että pärjätte nämä pari kuukautta. Kunhan tulisi hyvä vuosi, joka korvaisi menetyksiä ja viime kesän huonoja tuloksia. Ei tämä talvi ainakaan niin kova ollut kuin viime vuonna, niin että eiköhän toiveita sentään ole. Kuinka selviätte kaikista veroista ja sotamaksuista, kun tuli tuollainen vahinkokin?

Eikö Maakiinteistöpankki antaisi oikeutta myydä puutavaraa ja käyttää tuloja puimahuoneen rakentamiseen.

Aijotteko sekä suurentaa pitkää latoa että kohentaa navetan vinttiä? Eikö riittäisi vain toisen kohentaminen ottaen huomioon rukiinolkien aumaamisen ulos. Rukiinolkjethan ovat siksi vähä-

arvoista tavaraa, ettei niitä varten kannata tällaisena aikana rakentaa majaa, varsinkin kun ne käytetään kuivikkeina. Pellolla puiminen varmasti helpottaisi tilannetta, mutta voimakonekysymyksen tekee ne nykyään mahdottomaksi. Totta kai käytätte rakennusmestaria kustannusten ja eri ratkaisumahdollisuuksien selvittämiseksi, sillä ammattimiehen käyttö kyllä kannattaa tällaisessakin tapauksessa. Olisi mukava kuulla minkälaista ratkaisua olette ajatelleet.

Olen ajatellut tulla kotona käymään ensi kuun aikana, mutta en osaa tarkemmin vielä sanoa päivämäärää. Hauskaa Pääsiäistä koko perheelle! Aatto os. Torkkolat, ainakin tämän kuun ajan.”

Seurakunnan maksuissa näkyi: Kasvatti Aili Mirjam Knut. Aatto kirjoitti Ailin olevan Rovaniemellä, mutta kirjoilla vielä seurakunnassa?

Mauno saa kirjeen Helsingistä 21.4. Maijalta

Mauno hyvä!

Sydämellisin kiitos niistä tavaroista. Et usko kuinka hyvään tarpeeseen ne olivat sillä, kun ei meidän perhe oikein ehdi seisoa jonossa niin sen syömisen laita on ollut vähän niin ja näin. Silakatkin ovat nykyisin olleet

hirvittävän jonottamisen takana. Ei nyt tarvitse hoitaa linjojaan ne kyllä säilyvät ilman erikoista hoitoa, taitavat tulla hoidetuksi vähän liiankin hyvin.

Lähetän tässä sinulle pienen korvauksen, mutta ilmoita nyt sentään paljonko, olen vielä velkaa Sinulle. Lähetän tämän postivekselinä niin se paremmin tulee perille.

Äiti on nyt taas poissa kotoa, hän on nykyään Saviolla hoitamassa erään insinöörin rouvaa, mutta kun se on sentään aika lähellä Helsingiä, että aina sitä nähdään kerran viikossa.

Aatolta sain juuri kortin ja hän kirjoitti siinä Armaan kihlauksesta. Mikä siinä! Taidan käydä ensi kesänä Ilmajoellakin, kun on taas mennyt 3 vuotta siitä, kun viimeksi pistäydyin siellä. Minun lomani onkin heinäkuussa ja mikäpä sen parempi kuu-kausi onkaan.

Teillähän on ikävä tapaus sen riihen palo ja vielä tällaisena aikana.

Paljon kiitoksia ja monet terveiset kaikille teille. Maija JK kesällä nähdään. (Keron Maija)

Aatto lähettää kortin Helsingistä 22.4 (?) 1941

H.V. Täällä sitä ollaan taas pääkaupungissa, Rovaniemellä oli viihdytty eikä Hesassa elämä ollut juurikaan kalliimpaa kuin siellä, jopa päinvastoin. Majoitus oli järjestynyt. Kerolla oli käyty vieraisilla kaikki olivat olleet kiitollisia Maunon joulupaketista.

”Täällä onkin ollut aivan surkea tilanne lihan suhteen, vasta viime viikolla ovat yksityiset ruvenneet saamaan lihaa jokseenkin riittävästi. Tällä hetkellä on taas perunat vähissä, vain ravintoloissa näkyy olevan riittävästi ruokaa.

Olisin päässyt Yrjön luo asumaan muuten, mutta hänellä oli jo ennestään ”kiinalainen” niin kuin ylioppilaskielellä sanotaan, joten täytyi ottaa oma kaksio, kirjoitan myöhemmin lisää. Aatto Cygneuksenkatu 10 A 4.

Kylvettiin larvassa 8.5. rukiin oraille heinänsiementä (api-laa) 12 peltoa tienvierestä alaspäin bakteerilla ympättyä, 3 viimeistä peltoa ilman ympäystä.

Maurille ja Tuulikille syntyy tytär Liisa Annikki 12.5.

Kaisu kirjoittaa Suomalle lisalmesta 13/5 1941

Suoma hyvä!

Lähetettiin pitkästä aikaa terveisiä ja eikä ollut toisinkaan päin viestejä tullut. Kesä ei meinannut tulla ja lasten koulut loppu. ”Kyllä Eeva-Liisa ainakin pääsee luokalta, mutta luulisimme Kallenkin läpäisevän ilman ehtoja.” Yhteiskouluun meno jännitti Liisun puolesta, kun oli oltu 12 viikkoa sairaana. Mutta ”ikääkään ei ole vielä liikaa, jos ei satu pääsemään, 10 vuotta täyttää nyt keväällä.”

Kysellään vointeja ja Suomalta onko heilunut kovasti puutarhatöissä, taitaa nekin olla myöhässä. ”Kuinka pärjäätte rehuista, kun sellainen onnettomuus taas sattui, kun se rihi paloi. Onko täytynyt karjaa vähentää?”

”Kuules, kun mulla olisi asiaa, että viitsitkö lähettää sieltä mun kesätakkini, sen kukallisen sorsettileningin, ne valkoiset kengät ja sen hatun tänne. Tarvitsisin sen takin tiistaiksi, kun menen viemään Liisua sinne kouluun, kun mun ulsteri on jo niin nukkavieru. Se on salin vintillä pussissa. Lähetä se jollain pah-

vilaatikolla. Älä pane yhtään ruokatavaraa sinne, ne ottaa sen pois ja muutenkin voi pilata ne vaatteet.

Siellä on kans tietysti kovasti marssittu. Et ole sinä ehkä marssinutkaan, onko se jalka vielä oikein terve. Me marssimme koko perhe. Kalevilla oli loistoaika 15 km 1 t 40 min. Eeva-Liisalla oli kanssa parempi aika kuin mulla. Ilmari oli kaikista huonoin. Hän kun sai sillä sotareissulla sen nivelreumatismin, toisinaan ei tahdo päästä minnekään.

Eipä sitte muuta onkin jo pian junan lähtöaika. Keväiset terveiset sinne kaikille *Kaisu*

Olisin kiitollinen, jos ennättäisit ne lähettää tällä viikolla, lähetä jälkiväimäksellä.

Kirje on kirjoitettu tiistaina 13.5 vastausta pyydetään tällä viikolla ja takkia tarvitaan tiistaina 20.5, joten kyllä posti kulkee, mutta tässä kerrotaan, että sensuuri (elintarvikerajoitukset) ottaa ruuat pois, kun tuolla aiemmin Hanna Kero kertoi, että vaatteiden mukana voi hyvin lähettää ruokaa, voita ja lihaa jne. ja tulevat kyllä perille. Kuten Aattokin vähän myöhemmin kertoo.

Tila tekee Mallasohran viljelysopimuksen Hankkijan kanssa 16.5.1941 sopimusala 5 ha, määrä 10.000 kg. Louhi ohraa, etukasvi nurmi ja peruna ja lannoitus 100 kg fosfaattia ja 100 kg kalia.

Alueneuvoja U. E. Jauhiainen kirjoittaa traktorien omistajille 17/5 1941.

Kerrotaan, että puolustuslaitoksen varastoista on luovutettu pienempi määrä polttoainetta maataloustraktoreihin.

Korostetaan sen vastuullista käyttöä ja lupia polttoaineen hankintaan tehdään alueneuvojalle.

Niille traktoreille, joihin ei voida laittaa puukaasutinta annetaan enemmän. Ne, jotka sitoutuu hankkimaan lähiaikoina puukaasuttimen, saavat tässä jaossa enemmän.

Jaossa ratkaisee käyttösuunnitelma. Traktoria olisi ensisijaisesti käytettävä omalla tilalla ja hevosvoimaa voi luovuttaa

ulkopuolelle. Traktorin reitit on suunniteltava siten, ettei tule turhaa edestakaisin ajoa. Tehdyistä töistä tulee esittää viljelijän varmentama lasku käytöstä äestystyöhön sekä muokkausala hehtaareissa. "Tällaisin mahdollisuuksin voidaan polttoainetta vielä jossain määrin myöntää."

Omaisuuksienluovutusvero verolipun numero 181

Veron määrä 27.300 mk ja se on maksettava 10 erässä alkaen 27.5.1941 viimeinen erä maksettiin 25.5.1945, johon laskettiin 81,90 mk alennus, kun se maksettiin 6 kk ennen määräaika.

Mauno kirjaa vihkoon 15.6: Polkupyörän numero 1309182, kivääri no 8259, tuntolevy 793079, kaasunaamari 586130, parabellumin no 4168.

Aatto kirjottaa Kemijärveltä 15.6.1941

H.V. Aattoa eivät vielä kertausharjoitukset vieneet, mutta työt ovat häiriintyneet, kun kuskit ja apumiehet ovat poissa. "Kuhinaa täällä on ollut kovasti sekä Saksan, että Suomen sotapoikien aiheuttamana, mutta eipä tuosta näytä toistaiseksi kummempaa tulevan. Saksalaiset pysyttelevät paremmin Rovaniemen korkeudella. Vehkeet heillä näkyy olevan hyvät, joten hädän päiviä ei liene. Tulevaisuus sitten näyttää mitä seuraa."

Sateista oli ollut, mutta lämmintä saisi vielä tulla. Helsingissä oli käyty, mutta ilman paluumatkan makuupaikkaa. Helsingin ruokatilanne oli heikko ja Maija kertoi, ettei pariin viikkoon ollut saatu lainkaan perunoita. Aatto toivoi voita ja säilykelihapakkia, kun Lapissakin tilanne heikkenee. "Ovat jotkut sellaisiakin lähettäneet ja perille on tullut."

Aaton muutto oli edessä, mutta vielä osoite Kemijärvi /Heikurainen.

Kantakortin mukaan Aatto astuu riviin 16.6. 1941 6 divisioonan esikuntaan toimistoupseeriksi. Joten nopeasti tuli käsky, kun vielä päivää ennen kirjeessä ei sitä tiedetty?

6 Divisioona liitettiin Saksan XXXVI vuoristoarmeijakuntaan Pohjois-Suomessa kesällä 1941. Operaatio Napaketussa divisioona hyökkäsi Salaaan ja edelleen kohti Kantalahtea yhdessä Saksan SS Division Nordin ja Saksan 169. jalkaväkidivisioonan kanssa. Operaatio epäonnistui.

Vuonna 1942 6. divisioona järjestettiin uudelleen 12. prikaatiksi, mutta laajennettiin uudelleen divisioonaksi vuonna 1943.

Kesällä -41 harjoittelutiloja lähestyttiin kirjeellä:
Kiinnitettiin huomiota siihen, että harjoittelusta tulisi mahdollisimman tehokas. Palkka olisi 3.000 mk ja lisäsuoritus, jos harjoittelija on koko jakson 1.000 mk.

Navettaan tuli hankkia seinäkaappi taulukoille ja muistiinpanoille, kello ja kunnan valaistus ja vanusiivilä, puhtauspullo ja mittalasi lypsykilpailuja varten ja vaaka oltava ehdottomasti kunnossa ja sijoitettava niin, että punnitukset tulee tehdyksi:

Koelypsyvaaka, kymmenysvaaka, rehuvaaka.
Kalkitukset tehtävä joka kevät, maitohuone oltava erityisen hyvässä kunnossa. Maitoastiatelineen oltava katoksellinen, tuorerehua on talvellaikin käytettävä, samoin kivennäisruokinnan oltava riittävää.

Erikoisesti sonnin hoitoon on kiinnitettävä huomiota; kesällä on pidettävä ulkona, talvella jaloitettava, sorkat pidettävä kunnossa. Myös nuorta karjaa on talvella jaloitettava ulkona. Harjoittelutilalla on oltava lampaita.

Harjoittelijaa on totutettava itsenäiseen työhön ja annettava ajoittain kullekin pidemmäksi ajaksi työtehtäviä täydellisesti huoleksi karjakon valvonnan alla.

Asunnon on oltava kunnollinen ja lämmin ja paikassa, jossa sitä voidaan valvoa. Käytösvirheistä annettava muistutus.

Paras harjoittelutalo on sellainen, joka samalla on harjoittelukoti, sillä ihmiskasvatus kuuluu tärkeänä tekijänä harjoittelijan opastukseen.

Kuukauden alkupäiviltä on harjoittelijalle varattava aikaa muistiinpanojen tekoon.

Melkoiset ohjeet ja vaatimukset. Ilman sarvia ja hampaita voidaan sanoa, ettei tällaisia tiloja ollut Ilmajoella montaa. Vaati paljon vaivaa, vaikka vastapainona oli sitten edullista työvoimaa. Harjoittelijat näkyvät esim. joulukuvissa yhdessä talonväen mukana, joten Koskenkorvalla oli harjoitteluajan heillä koti, jota myöhemmin muistelee yksi harjoittelijoista lehden palstalla ja kiitoskirjeitäkin löytyi. Vielä 2021 Könni-museossa kävi

yksi karjakko muistelemassa ja kehumassa kuinka hyvin harjoittelijoita pidettiin ja opastettiin.

Muistikirja ajalle 17/4–17/ 6 (2 kk) 1941 joka siis päättyy, kun lähdetään sotaan.

Myllystä tilitti Mauri 3.650, Arvo 500 ja Onni 1.200 mk yhteensä 5.350. Lisäksi maksettiin Maurille päiväpalkkaa 40 mk/ pv.

Talous 620, Mauno 320, josta paita 120 ja Paavo 950, joka meni kesätakkiin, Sirkka 100 mk, Suoma 700 mk, emäntä 620 mk ja Aino 20 mk. Yhteensä 4.030 mk 2.015 mk/ kk (500 €/kk) Huomiota kiinnittää yhteisen kassan (talouteen) merkintöjen väheneminen ja emännän ja Suomen summien kasvu, eli olisi-ko siirrytty omaan talouteen siltä osin?

Lisäksi korjattiin kenkiä, kelloja ja Suomen pyörä. Tupakkaan meni 16 mk.

Mauno saa Pellervo-Seuran kirjeen 21.6.41, jossa kerrotaan, että maatalousretkikunnan matka Ruotsiin siirretään nykyisen tilanteen vuoksi ja tehdään, jos mahdollista 9.8. 1941. (ei tehty - alkoi sota)

Mauno ja Paavo astuvat palvelukseen 18.6 1941. Tehtävät: laskija au ja tykkimies KTR 10

L A S K U									
Velj. Koskenkorva					MAKSAVA				
KOSKENKORVAN OSUUSKUNTA a.l.									
28/6	5 kg virnää	6/45	32	25					
	136 kg ohrankaunoja	1/35	175	50					
5/7	4 kpl talikka 4p.	26/50	106	-					
	4 " ponsia	7/-	28	-					
	2 pkt arskaa	32/-	64	-					
7/7	2 ark santapap.	7/75	1	50					
	ruuvinaudoja		6	50					
	1 kpl harevanpiikkiä		26	50					
	j81 ostoksista		1	25					
	16 kpl Geering. alusteriä	2/75	49	50					
	43 kg ohrankaunoja	1/35	58	65					
9/7	j81 ostoksista		35	-					
21/7	150 kg suolaa		150	-					
	heinihanko		18	-					
	1 kpl koneruuvi		3	-					
23/7	1 kpl papioponsi		7	-					
			mk	762	05				
Kuitataan 1/8-41									
KOSKENKORVAN OSUUSKUNTA a.l.									

Lisäpöiminnat sodan alkuosaan Simo Järven kirjoituksesta "On isät siellä taistelleet – tykkimiehet Kiteeltä jatkosotaan" ja muilta osin Martti Ulkuniemen kirjasta Tykistötaistelussa. Kartat Aallon patteristo perinnetoimikunta/ Ilmajoen museo.

Talvisodan aikainen patteristo perustetaan uudelleen. Tällä kertaa sen nimenä on III / KTR 10, eteläisten kyläkuntien miehistä kootaan 7. patteri, esikuntapatteri saa väkeä eri kylistä.

Korven tilalla perustetaan esikuntapatteri, Kansanopistolla 7 patteri päällikkönä Ilmari Talvitie (veljesten lakimies monissa asioissa) ja 8 patteri päällikkönä Martti Ulkuniemi ja Luoman koululla perustettu 9 patteri päällikkönä Teppo Korte. Aseistus 12 kpl 75 K 17 kanuunoita lempinimeltä "Betlehem". Henkilöstö: 29 upseeria, 134 aliupseeria ja 429 tykkimiestä yhteensä 592 soturia. Hevosia oli 200 eli patteristo oli hevosvetoinen.

Vajaan vuoden seurasin Laatokka lehden artikkeleja veljesten sotaretken ajalta taustatiedoksi. Ensin lehteä julkaisitiin Joensuussa ja pian Sortavalassa. Tätä lehteä luki myös äitini ja isoisä Emil Rinnemaa, joka toimi asemapäällikkönä lähiasemilla.

Oli oikeastaan järkyttävää lukea saksalaisista valtaamassa ja tuhoamassa Ukrainaa ja Baltiaa sekä Pietaria matkalla Moskovaan. Usan aseapu meni Englannin ohi Venäjälle, jonka taistelu oli kokonaan kiinni länsiavusta kuten tänään Ukrainassa. Englanti vaatii lopettamaan sodan Venäjää vastaan ja julistaa sodan, kaikki odottavat, että Bholshevikit kohta tuhotaan. Japani julistaa sodan Yhdysvalloille ja miettiin hyökkäystä Venäjälle ja Yhdysvallat liittyy sotaan Saksaa vastaan.

Miten olemme taas menossa kohti yhtä kauheaa tapahtumasarjaa vai osaako ihminen nyt lopettaa tappamisen ajoissa ennen täydellistä tuhoa. Tulee mieleen tykkimiesten harjoituksissa käytetty harjoite, jossa vaihdetaan tehtäviä ja on tiedettävä mitä kukin tekee, käsky kuuluu: "Paikkaa vaihda, tehtävä ilmoita". Näin näyttää tapahtuvan suurissa sodissakin - kenen puolella olet, kenen puolesta taistelet?

Aamulla 22.6. tulee tieto, että Saksa on hyökännyt Venäjälle, ja jo iltapäivällä venäläiset ovat pommittaneet mm. Turku.

Ilmajoen patteristo kuuluu KTR 10, komentajana on everstiluutnantti Ehrnrooth, ja kuuluu eversti Hannukselan komentaamaan 19 divisioonaan.

25.6. patteristo kuormataan 45 vaunua käsittävään junaan. Ensin lähtee esikunta ja 8 patteri. Heinätyöt olivat edessä, mutta "ensin on rajat turvattava, sitten vasta leipä levennettävä. Orjuus pois, taikka menköön henki, niin kuin mennyt on isienkin..."

Ilmari astuu palvelukseen 18.6 merkinnällä Raskas pst 29. joka oli osa 14 divisioonaa. Tehtävä esikunnan kirjuri.

Ilmari muistelee hetkeä näin: "Kokoonnuttiin lisalmeen ja muutamien päivien päästä lastattiin patteristo junaan. Purkaus tapahtui Nurmeksessa. Siellä vietettiin juhannus ja kuultiin Adolf Hitlerin

puhe sekä sotaan lähtö Neuvostoliittoa vastaan."

Ilmarin patteristo tehtävä osana osastoa Tähtinen (I/JR10, III/JR10, II/KTR18, RsPsto29 ja 61/LinnPsto5) on hyökätä Tuulivaaran – Kolvasjärven ja Repolan suuntaan, vallata Tuulivaara ja eri käskyllä hyökätä Kolvasjärven risteykseen ja Repolaan lopullisena päämääränä Rukajärvi. Joukkojen koko 14-15.000 miestä.

Vanha raja ylitetään 3.7. Tuulivaarassa ollaan 4.7, Repolassa 8.7 ja Omeliassa taistellaan 20-24.7. Sotahistoria kertoo tästä isosta motista ja ratkaisutaistelusta, josta ilmenee, ettei raskas tykistö osallistunut tähän

Moskova ei kiellä mutta ei myönnäkään.

Kysymys on reserviläisten kouluuttamisesta ja kesäharjoitusten alkamisesta.

Merkkejä kriisin alkamisesta ei ole.

Moskova, 17. 6. Ulkomailla levitettyihin tietoihin mobilisoinnista Neuvostoliitossa ei Moskovassa ole saatu vahvistusta. Lehdille annetussa tiedotuksessa puhuttiin reserviläisten kouluttamisesta ja että kesäharjoitukset alkavat. Tämä merkitsee niin suuressa maassa kuin Neuvostoliitossa sitä, että suuria joukkoja joutuu liikkeeseen. Moskovon kadut ovat kuitenkin jatkuvasti täynnä nuoria miehiä, jotka yleisen liikekannallepanon sattuessa kutsuttaisiin palvelukseen. Viime viikoina ei Neuvostoliiton lehdistö ole salannut Osoaviatimin puolustusjärjestön laajuutta, mutta tämä ja muut samanlaiset merkit näytävät pohjautuvan selvään käsitykseen kansainvälisen tilanteen vastaisesta kehityksestä eikä kuitenkaan mihinkään kriisiin josta Moskovassa ei ole mitään merkkiä näkyvissä.

NEUVOSTOLIITTO MOBILISOI.

VAHVISTAMATON AMERIKKALAINEN TIETO.

Laatokka 18.6.1941
ja 23.6.41

Moskova pettänyt Saksan tavalla, joka merkitsee rikosta koko Euroopalle.

»Rinnan suomalaisten toverien kanssa seisovat Narvikin voitokkaat taistelijat Pohjoisen Jäämeren rannalla. – Saksalaiset divisioonat Norjan valloittajan komennossa turvaavat yhdessä suomalaisten joukkojen kanssa, joita heidän marsalkkansa johtaa, Suomen alueita», lausuu Adolf Hitler julistuksessaan, joka päättyy sanoihin: »Auttakoon Herra Jumala meitä juuri tässä taistelussa.»

motitukseen, koska joukot olivat lähekkäin ja vihollisen kylkiin ja taakse pyrittiin iskemään:

Useita päiviä oli rintamalinjan molemmin puolin eletty hiljaiseloa. Vain tykistö suoritti tarkistusammuttojaan ja tiedustelulla selvitettiin vihollisen aikeita. Tulevia tehtäviä varten suoritettiin huoltotoimenpiteitä. Divisioonan esikunnassa valmistui jatkosuunnitelma, joka pyrki korpitaisteluihin jalkaväen omin raskain asein. Suunnitelma pyrittiin pitämään salassa, käskyt annettiin viime tipassa ja vain se osa, joka oli välttämätöntä valmistelujen ja toiminnan kannalta. JR 52:n keskitysalueelle tapahtuva marssi oli pitkä ja siksi kevennettiin miesten varustusta. Miehillä oli mukanaan vain henkilökohtainen ase, kaksi tulliannosta, kolmen päivän kuivamuona ja henkilökohtaiset tavarat, joita olikin paljon, koska kenttäposti toi lähtöhetkellä kotirintamalta valtavan määrän paketteja. Vasta keskitysmarssit sävähdyttivät kaikki hereille. Mitä nyt on tapahtumassa? Virran kapeikon kautta joukot marssivat 20.7 klo 12.00 alkaen. Kun marssi tapahtui aivan vihollisen nenän tuntumassa, yritettiin noudattaa kaikkea mahdollista varovaisuutta. Hiekkatie nosti sankan pölypilven. Oli suoraan ihme, ettei vihollinen tehnyt mitään. Huoltokeskuksen perusti JR 52 Haukkaasaaren alueelle, jonne jätettiin majoitusvälineet, kenttäreittit ja kaikki pyöräajoneuvot. Hevoset valjastettiin purilaiden ja rekien eteen, joista oli otettu jalasraudat pois. Komppaniat ottivat mukaansa 3–6 purilasta ampumatarvikkeilla lastattuina.

Venäläiset yllätettiin täysin ja saatiin runsas sotasaalis, aivan käyttämättömiä tykkeitä ym. Tämän jälkeen 25.7 jatkettiin kohti Rukajärveä.

Rauhaa rakastava kansamme, joka toista vuotta on jännittänyt kaikki voimansa äärimmilleen rakentaakseen maansa jälleen kukoistukseen edellisen sodan jäljiltä, on taas joutunut raa'an hyökkäyksen kohteeksi. Jälleen kerran on sama vihollinen, joka runsaan puolen vuosituhannen kuluessa lyhyin väliajoin on yhteensä noin 100 vuotta hävittäen, murskaten ja murhaten käynyt sotia pientä kansaamme vastaan tunkeutunut alueellemme surmaten lentoaseellaan rauhallisia kansalaisia, pääasiassa vanhurskaita, naisia ja lapsia sekä tuhoten rauhallisten kansalaisten omaisuutta.

Jo heti Saksan ja Neuvostoliiton sodan puhjettua tapahtui Neuvostoliiton taholta lukuisia rajaloukkauksia, joiden johdosta me esitimme tarmokkaita vastalauseita, mutta ilman mitään tulosta. Eilisestä alkaen ovat Neuvostoliiton sotavoimat sopimuksista mitään välittämättä ja ilman meidän antamaamme aihetta hallituksensa määräyksestä suorittaneet säännöllisiä ja laajoja sotatoimia maamme kaikissa osissa, ja tapojensa mukaisesti pääasiassa kohdistaneet ne täysin avoimia paikkakuntia ja rauhallista siviiliä väestöä vastaan.

Näin on alkanut toinen puolustustaistelumme.

vain vajaat 19 kuukautta ensimmäisen hyökkäyksen tapahtumisesta. Neuvostoliiton uusi hyökkäys Suomeen on ikäänkuin päätepiste sille politiikalle, jota Neuvostoliitto on Moskovan rauhanteosta lähtien Suomen suhteen harjoittanut ja jonka tarkoituksena on ollut maamme itsenäisyyden tuhoaminen ja kansamme orjuuttaminen.

Jäätymme talvisodassa 1939–40 vaille sotilaallista apua meidän oli pakko maaliskuun 13 päivän pimeinä yöhetkinä solmia Neuvostoliiton kanssa rauha, joka suurin uhrein käydyn menestyksellisen puolustustaistelun jälkeen tuntui lamauttavan raskaalta. Rauhanehdotamme jo saatoimme oivaltaa, mitkä olivat Neuvostoliiton perimmäiset tarkoitukset näitä ehtoja saneltaessa. Uusi raja määrättiin sellaiseksi, että Suomen puolustusmahdollisuudet hävitettäisiin. Raja pantiin kulkemaan poikki luonnollisten puolustuslinjojen ja siten, että tieverkosto särkyi. Neuvostoliitto hankki itselleen rauhanteossa sotilaallisesti edullisen lähtöaseman uuden hyökkäyssodan varalta.

Mutta ei tässä kyllin. Tehdäkseen Suomen täysin suojaattomaksi valtavien sotavaimiensa hyökkäystä vastaan, se vaati

Hangon meritukikohtaa ja Sallan radan rakentamista. 28.6.41

Ilmari muistelee jälkepäin: "Yli 3.000 aseveljeä kaatui rajuissa taisteluissa, jotka nyt leppävät Pohjois-Savon ja Pielisjärven sankarihaudoissa."

Ilmari kirjoittaa Maunolle kortin 5.7.-41

H.V. Terveiset täältä karjalan korvesta. Tänne sitä taas lähdettiin. Ei kait sitä sitten enää tarvitse lähteä tämän sukupolven aikana, kun täältä kotiutetaan. Täällä on vielä tähän saakka ollut hyvin hiljaista. Olen suunnilleen samanlaisissa tehtävissä, kun toissa talvena.

Onko Paavon jo pitänyt lähteä, entä sinä? Kuka ne maantöitä siellä tekee. Sain eilen kirjeen Kaisulta, josta kuulin, että he ovat vielä lisalmessa. En tiedä ovatko sinne tulossa. Asuvat kaupungin lähellä jossain talossa. Kale on suojeluskunnan lähetinä. On tämä sodan käynti nyt aivan toista kuin toissa talvena, kunhan vaan menisi pian läpi. Syd. terveisin Ilmari os. 4355

Sirkka on mukana, kun perustetaan Viestikomppania 5 Sirkka on mukana sen toiminnassa 25.6.41 -10/44

17.-21.6.1941, silloisella Ilmajoen

Yhteiskoululla, jonka ilmajokiset tuntevat nimellä likkoon Linna, perustettiin Viestipataljoona 5. Pataljoona toimi jatkosodan alussa Karjalan Armeijan ja myöhemmin Aunuksen Ryhmän viestijoukkona. Jatkosodan jälkeen viestipataljoona oli mukana Lapin Sodassa, josta se palasi maraskuun lopussa 1944 Ilmajoen. Pataljoonan saapumisjuhla pidettiin Ilmajoen kunnallistalolla 23.11.1944 ja seuraavana päivänä oli paraati. Pataljoona kotiutettiin 26.11.1944.

Koko pataljoonan olemassaolon ajan komentajana toimi jääkärimajuri August Sepperi (22.12.1892- 12.4. 1980).

Etelä-Pohjanmaan Itäinen Suojeluskuntapiiri vastasi pataljoonan perustamisesta ja pääosa reserviläisistä tuli Etelä-Pohjanmaalta Ilmajoen – Seinäjoen – Lapuan – Kauhavan seuduilta. Osa upseereista tuli Lappeenrannan seuduilta ja muutama Helsingistä. Ensimmäisenä päivänä koululle saapui ensimmäisten joukossa 3.K:n vääpeliksi määrätty ilmajokelainen ylikersantti Yrjö Toukonen.

V P 5:n vahvuus Ilmajoella oli 6 upseeria, 35 aliupseeria ja 314 viestimiestä sekä 64 lottaa.(joista siis yksi oli Sirkka Kuhna) Kokoontuloon kuului esikunta ja kolme komppaniaa, joista 1.K oli keskuskomppania ja 2.–3.K linjanrakennuskomppanioita.

Mauno ja Paavo lähettävät kortin Savonlinna 28/6 41

Menossa ollaan ja rauhassa on saatu olla tähän saakka. Kainista seutua on ihailtu pitkästä aikaa. Hyvin voimme, voikaa hyvin ja älkää nyt turhia murehtiko. Terveisemme Mauno ja Paavo.

Junat puretaan Punkasalmen asemalle ja marssitaan Kesälahdelle Kissalan tienhaaraan. Sieltä marssitaan Pyhäjärven ympäri Kiteen suuntaan, jonka Kuikkalammen maastoon saavutaan 30.6 klo 21.00.

Seuraavalla sivulla on kartta Kiteen taisteluista, jota karttaa ja kuvausta voit verrata kirjeiden kertomaan. Totean saman kuin vapaussodankin aikaisista kirjeistä, että tapahtumat kerrotaan hyvin totuudenmukaisesti.

Mauno ja Paavo kirjoittaa kortin 7.7. 1941

Kirjoitanpa taas jotain, koska aikaa on ja sain näin näin kortin. Melko rauhallista täällä on vain partioitten toimintaa. Rengon antama kahvipussi on vain niin kulunut, että olisi kovin sopivaa, jos saisi uutta, jos se on mahdollisuuksien rajoissa, samaten sokeria saisi vähän olla jos liikenisi. Pistäkää joku sanomalehti mukaan. Pieni lähetys vain aluksi, jos tulee perille. Onko veljekset ilmoittaneet osoitteensa, ilmoittakaa nekin. Tässä tulee kyselyä samoja asioita moneen kertaan, kun sieltä ei vielä ole kuulunut mitään. Kirjoitelkaa nyt kuulumisia sieltä, kyllä koitamme vastata sikäli, kun aikaa vain on. Onko perunaa otettu pakolla, silloin on paras myydä siat pois. Onko laitumet jo hyvin huonot. Terveisemme Mauno ja Paavo.

Aatto kirjoittaa Inkerille 10.7.41

Äiti hyvä! Terveiset tulee entiseltä luovutetulta alueelta! Taistelut ovat tulleet entistä kiivaammiksi ja vastarinta tiiviimmäksi, mutta hyvin menee.

Aatto on edelleen esikunnassa viestitehtävissä, työtä on mut-

tei hengenvaaraa. Sitten jutellaan heinän kasvusta ja kysellään tilanteesta kotona. Aatto epäili, ettei naisväki voi laittaa pystyyn heinäaikaan sellaista ruljanssia kuin miehet, mutta uskoi asian hoituvan. Ruoka oli hyvää – ei hädän päivää! Saatiin osittain saksalaista ruokaa mm. suklaata. Lottia on paljon muonittamassa. Sitten hoidettiin raha-asioita ja mukana tuli valtakirja Aaton palkan nostamiseen ja pyydettiin maksamaan korkoja ja vuokraa. Myöhempien kunnallisverojen kohdalla arveltiin, että kyllähän tämä sota siihen mennessä loppuukin. Aaton osoite on kpk 6 5400.

Mauno kirjoittaa 11.7.41

R. Kotoväki. Suomaa kiitetään kirjeestä ja kovasti postia odotellaan, kun se jakoo on. Vain yksi oli tullut, vaikka itse Mauno oli kirjoitellut useita. Töiden sujumisesta olisi kiva kuulla.

Oli ammuskeltu ja otettu vastaankin tulitusta, joskaan ei aivan lähelle ja arveltiin, että pian mennään eteenpäin ja kirjoittaminen voi olla vaikeaa. Oli lähetetty kortti ja pyydetty vähä kahvia ja sokeria – olikohan tullut perille?

”Kovasti tänne näkyy vahvoja savupilviä, kun ryssä polttaa rajakylä. On se kamalaa, kun se tuolla tavalla tuhoaa, mutta eiköhän se tilinteon hetki ole myös tullut!”

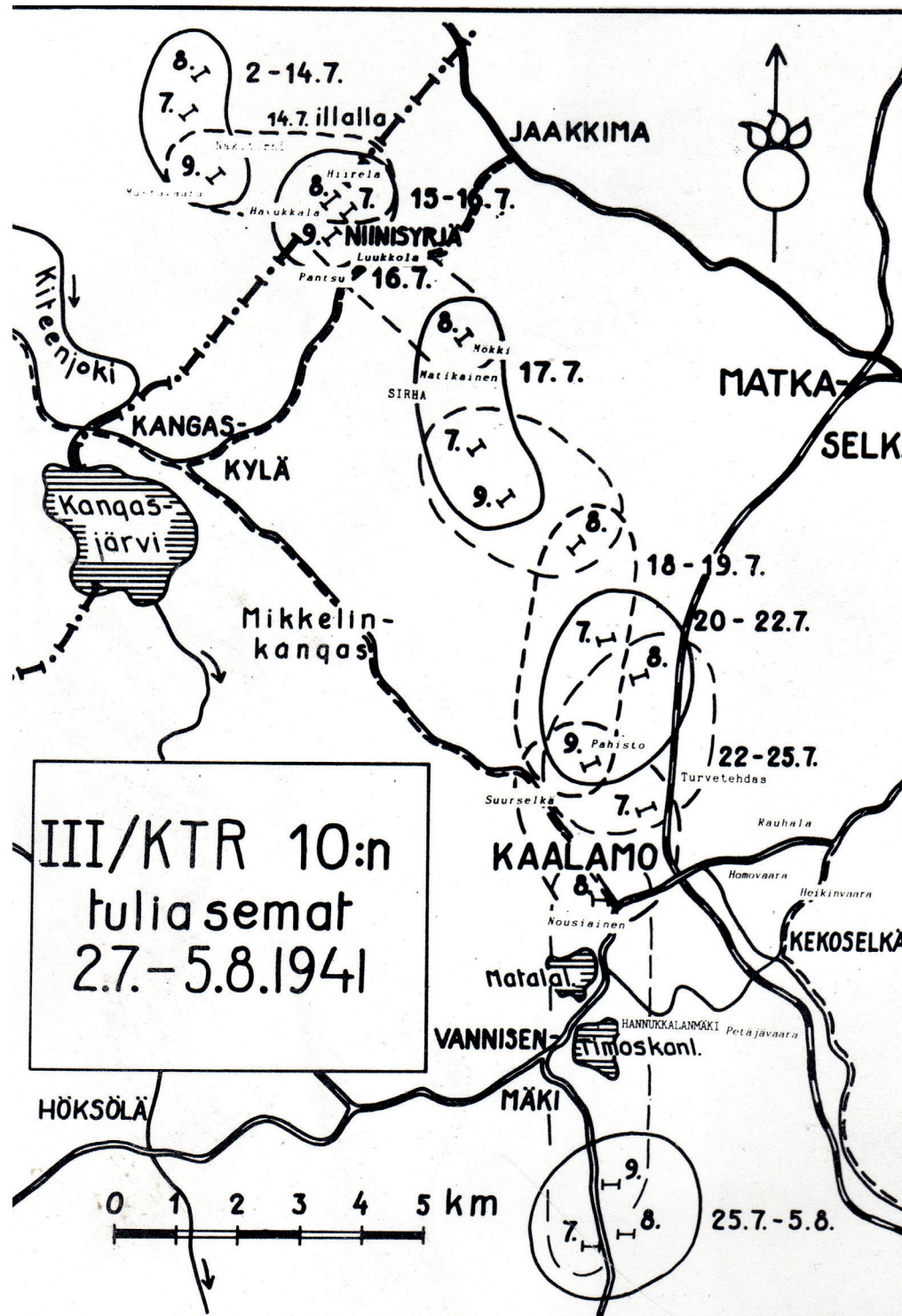
Kiiteltiin sadetta, jota kasvit kaipasi. Mauno arveli, että miehiä on riittävästi, ellei ole lähteneet rintamalle, mutta riittääkö työt. Pareitä voisi tehdä ja korjata kellarien kattoja ja samoin larvan latoja. Terveisin Mauno ja Paavo.

Osuuskaupan johtaja V M Renko (Masa) kirjoittaa 12/7 1941

”Hyvät veljet!

Kiitän kirjeestänne. Olin kovasti mielissäni, kun sen sain ja sain tietää, että ainakin vielä silloin jaksoitte hyvin kumpikin. Sen sanon ensimmäisenä kahakan johdosta, ehti täällä jo kulkea paljon pahempiakin juttuja. Mitä mahdattekaan sitten jo tietää, kun tämäkin on sinne ehtinyt. Tuntuu pahalta olo, kun saa aina pelätä, jos kuuluu jotain ikävää. Jos toivosta jotain on, niin kyllä koetan toivoa, että säästysisitte.

On hauska, että olette tilaisuudessa kuulemaan radiota, että saa tuntea olevansa jollain tavalla yhteydessä muun maailman kanssa, vaikka jouduttekin olemaan siellä korsussa. Olen tänään laittanut pienen paketin osoitteellasi. Vain yksi paketti kahvia ja joku laatikko tupakkaa siinä kaikki (tasan Paavon kanssa)”

Ensimmäinen hyökkäyskäsky johti kohden Matkaselän rautatiesolmukohtaa. Kartassa näkyy Aallon patteriston taistelut 2.7.-5.8. 1941. Kartalla oleva numero 7 kertaa Maunon ja Paavon patterin asemat taistelun edetessä kartan ylälaidasta rajan takaa kohti etelää. Vertaa kirjeiden kertomaan aikajanalla.

Hyökkäys alkaa 10.7 ja kärjessä on mm. 7 patteri. Ilalla alkaen 19.05 ampuu koko tykistöryhmä tunnin ajan, keskitulinopeus noin yksi laukaus sekunnissa. Aamuun mennessä on ammuttu 2731 kranaattia ja jalkaväki kokee kovaa vastarintaa ja taistelu etenee hitaasti. 1,5 vrk aikana ammutaan liki 6000 laukausta. Hyökkäys pysähtyy ja 14-16 pv ollaan levossa. Tykistön vahingot olivat vähäiset (edellä mainitaan kirjeessä Antila), mutta esim. I Jr 58 tappiot jo ensimmäisinä olivat 64 kaatunutta.

17 pv 7 patteri saa käskyn siirtyä Hiirelän maastosta jalkaväen etummaisten asemien korkeudelle. Vaikean 5 km siirtymän jälkeen patteri ajaa aseisiin ja on ampumavalmiina 14.30. Hyökkäys etenee soisessa maastossa, jossa tykkien kuljetus on vaikeaa, edetään kuitenkin. 7 patteri siirtyy Korpelan maastoon ja on ampumavalmiina puolen päivän aikaan 19.7. Matkalla tavataan eräänlaisella veturilla rikottu rata, josta edellä kirjeessä ja kuva.

21.7. 7 patteri siirtyy lähelle Kaalamon asemaa. Historian havinaa voidaan todeta tässä se, että Maunon tuleva vaimo vietti lapsuutensa Matkaselän asemalla, jossa isänsä Emil Rinnemaa oli asemapäällikkönä, jonka piiriin myös Kaalamo kuului. 7 patterin tulenjohtue toimi Hanukkalanmäellä.

Yhdistetyistä voimista huolimatta Keinosten harjua ei saada haltuun. 17-24.7 ammutaan vihollisen aseisiin liki 6.000 kranaattia ja sotamenestykseen on patteriston toiminnalla hyvin merkittävä osuus. Edettiin 14 vrk vain 14 km, joka asia ilmenee kirjeistäkin.

Mauno ja Paavo kirjoittavat 18/7 1941 (teksti on hyvin himmeää)

Paketista kiitettiin ja kerrottiin kuinka sitä aina odottelee tietoja kotoa, vaikka arvatinkin ei siellä aika aina riitä kirjoittamaan.

Ammuskeltiin ryssän puolelle pitkin erämaita ja talviteitä. Ryssä pani vastaan konetuliaseilla, mutta tykistöä sillä on vähemmän.

”14 pv tulimme vanhalle rajalle ja olimme ryssän puolella pari kolme päivää. Siinä saimme lähellemme koko lailla kranaattia useaan otteeseen. Antilan Jussi siinä haavoittuu sirpaleesta päähän aivan meidän telttamme läheisyydessä. Lääkärin ilmoituksen mukaan ei pitäisi olla vaarallinen. Nikkolan lisäksi – kansanedustaja, kävi myös pari päivää sitten meitä täällä katomassa ja sai lyödä maihin usean kerran.”

Mauno arveli, ettei tästä kovin nopeasti mitään valmista tule eikä ystävyys naapurin kanssa kovin helposti palaudu. Posti kuitenkin kulki, vaikka emännän ja Suomen kirjeet tuli samana päivänä, vaikka lähetyspäivien ero oli 3 päivää.

Pojat olivat terveinä ja arveltiin kotona aletun heinäntekoon, ja lehtitietojen mukaan ei tule heinää yhtään paremmin kuin edellisenä kesänä ja vielä Mauno antaa ohjeita, ettei seipäitä laiteta liian tiukkaan ja ainakin yksi välitappi, kun ei tiedä miten kelit jatkuu.

Lähetetään terveiset karjakolle, kun kuultiin, että lehmät lypsää hyvin, mutta arvellaan ettei viherrehu ole vielä niin pitkää, että voisi AIV rehua tehdä.

Toivottiin pakettia ja vakuutettiin, että osataan kyllä niitä arvostaa näissä oloissa. Parasta heinäaikaa ja reipasta mieltä. Terveisin Paavo ja Mauno (Maunon käsiala)

Mauno ja Paavo kirjoittavat emännälle 24/7–41 (vajaa viikko edellisestä)

Rakkaat kotolaiset!

Kiitos kirjeestänne, joka oli päivätty 18/7 näkyy siis kestävän 6–7 päivää. Mikäs ihme se on, sillä huoltovaikeudet lisääntyvät mitä pidemmälle menemme. Hiljakseen vaan mennään, sillä ryssä panee vastaan hyvin varustetuissa asemissa ja kun ei ole panssarivoimia, ei sitä kovin nopiaa mennä. Me tykistöllä pehmitämme pesäkkeitä ja sitten jalkaväki yrittää tehdä selvää. Olemme ampuneet aika rutkasti. Ei nyt ole sattunut meidän kohdallamme partiokahakoita, kyllä niitä täällä on sangen usein. Onhan se selvää, kun edetään sivustasta pitkälle jää huolto helposti ryssän paikoille kohteeksi. Olemme tällä kertaa

radan vieressä, ryssät ovat aika pahoin turmelleet radan, mutta kyllä siitä sentään rata vielä tulee.

Onhan täällä kuivaa ja kuumaa, mutta se kahvi pelastaa monesta pinteestä. Vesikysymys on usein vaikea, kun tielle ei ole sattunut järviä ollenkaan. Silloin on paras keittää kaiken veden mitä juo ja kun panee kahvia vähä sekaan niin sitä helposti juo. Sokeria ja kahvia siinä menee, mutta juodaan niin kauan, kun on. Jos vain sopii, lähettäkää piakkoin siviiliä. Näkyvät rajoittavan pakettien lähetystä.

Teillä on siellä aika raskaat hommat, mutta ehkä siellä nyt mennään, kun Arvo Koskela siellä häärää. Kirjoitin hänelle tammen (padon) korjuusta siihen suuntaan, ettei korjata muuta kuin välttämätön.

Saas nähdä pääsenkö täältä elonkorjuuseen, kyllähän se on niin, ettei täältä kesken sovi lähteä. Ja onhan tässä aikaa vielä, ehkäpä hyvinkin järjestyy. Tämähän on Suomen suurta aikaa, jolloin on kaikkien kaikkensa pantava.

Hevosista teillä varmaan on puutetta, olipa hyvä, kun Niemelän Jaakkoo tuli näyttämään. Onpa se erinomainen asia, kun laitumet ovat hyvät. Antaa sen kalkitsemisen (navetan seinät) olla vähän myöhempään, jos kerittäisiin korjaamaan kattoja.

Tämä tuli aika sekaisena kaikessa kiireessä, mutta panenpa tulemaan yhtä kaikki. Monet terveiset kaikille siellä kotona Paavo ja Mauno (Läh. alikers. M Koskenkorva 8 Kpk 7121)

Aatto kirjoittaa Inkerille 24/7 1941

Äiti hyvä! Kiitokset kirjeistänne. Sainkin palkkani tänne suoraan. Lähetän lähipäivinä mk 4.500 mk postiosoitukseksi. Siitä olisi lähetettävä rouva Helena Karvolle os. Rovaniemi mk 350 ja liitettävä mukana oleva lappu mukaan. Lähetin hänelle – hän kuuluu Torkkolan väkeen – mk 1.300, josta hän lupasi maksaa Salaman vakuutusmaksun ja kunnan verot ym. Kun summa ei riittänyt on lähetettävä noin paljon lisää. Jos olette saanut selville vuokran suuruuden niin lähettäkää samalla kesä- ja heinäkuun vuokra. Sitten ei olekaan maksuja ennen kuin syyskuulla.

Olen kyllä kirjoittanut pojille ja Sirkalle, mutta ei ole kuulunut toistaiseksi vastausta. Posti tietenkin viipyy kauan matkalla, eivätkä he tietenkään ehdi kovin usein ilmoittamaan olemassaolostaan.

Täällä on ollut taas kaunista ja yötkin ovat lämpimiä, mutta vähän aikaa sitten oli kylmää, että tahtoo jäätyä. Minulla oli mukana vain ohut pumpuli villi, mutta nyt kun sain valtiolta toisen villin, alkaa taas pärjätä. Housuni ovat aika lailla kuluneet, niin että tarttis uudet saada. Valtiolta on enää vain räppeet jäljellä, niin ettei viitti juuri niitä jalkaansa vetää. Jos sattuisitte saamaan hyvät diagonaaliset housut, niin ostakaa minun rahoillani ja lähettäkää minulle. Samalla voisitte lähettää kirjekuoria ja paperia mieluummin tälläästä pientä kokoa, joka sopii parhaiten karttalaukkuihin. Täällä erämaissa ei voi kuljettaa enää mukanaan upseeriarkkia, vaan kaikki tavarat täytyy saada mahtumaan selkäreppuun ja karttalaukkuihin.

Tupakan saanti täällä on aika heikkoa. Jos satutte saamaan Sevillaa, niin ostakaa sitäkin. Muuta minä en tällä kertaa tarvitsekaan. Muuten minun housun vyötärömitta on 90 cm, jota pienempi ei saa olla, mutta ei paljon suurempikaan.

Onpa hyvä, että olette saaneet siellä työt käyntiin. Ehkä sitä työvoimaakin ilmestyy jostain, kun kova tarve tulee. Toivotaan sentään, että elonkorjuuseen pääsee jo ainakin suurin osa ja ehkäpä isännät pääsevät aikaisemmin.

Sain juuri Maunolta kirjeen, jossa kertoi hyvin voivansa. Voi-kaapa hyvin ja terveisiä kaikille. Aatto 6 Kpk 5400.

Puolustusvoimien ylipäällikön valtuuttamana myönnetään 31.7. 1941 Alikersantti Mauno Mikko Koskenkorvalle 2 lk. vapaudenristin. Virallisesti myöntöpäivä kirjattu 16.8.1941

25.7. 7 patteri siirtyy Kalomäen seudulle, joka on sen viimeinen asema edellä olevassa taistelukartassa. 29.7 sekä 8 että 9 paterissa tapahtuu

sytytinvirheen vuoksi putkiräjähdyks, jotka vaativat yhden tykkimiehen hengen. Tirinmäen raju taistelu oli osa vihollisen laajempaa rintaman murta-misyrittäystä, jota vahvistettiin monilla joukoilla ja panssarivoimilla, mutta se pystyttiin torjumaan.

Tiedustelutieto kertoo, että vihollisen kolonnin on marssimassa itään päin. Rintama pysyy kuitenkin tiukasti paikallaan. 5.8 rajulla tykistövalmis-telulla alkanut hyökkäys tuo tulosta ja rintama murtuu ilman omia tappioita.

Vihollisen asema tulee tukalaksi, kun heidän huoltoreittinsä katkeaa Lahdenpohjan motissa. Patterit saavat lepo hetken.

Mauno kirjoittaa 31.7.1941

Rakkaat kotolaiset!

Kirjeet ja paketti oli tullut perille. Hyvälle maistui nisu pitkästä aikaa! Samoin poronliha oli hyvää. Voita oli tosin kaivattu. Oli oltu samassa paikassa useita päiviä. ”Tulijoukkueesta ei ole tappioita, mutta tulenjohtueesta on haavoittunut useita. Mutta kyllä tämä ryssän valtaama alue pikkuhiljaa putsaantuu.”

Arvellaan päästävän elonkorjuuseen mennessä kotiin. Heinää odotettiin tulevan enemmän kuin edellisenä vuonna. Pelättiin, ettei kosteus riitä viljan kasvuun ja odoteltiin rukiin valmistumista ja kehoitettiin laittamaan tässä välissä porrasnevan kesanto kuntoon. Kattoja saisi korjata niin paljon, kun kerkiää. Välivainion ruismaan lannoitusta neuvotaan, mutta todetaan sitten: ”No kyllähän siellä osaatte paremmin järjestää paikan päällä. Onpas se kumma, kun se sikatauti välistä ilmaantuu, mitäpä sille mahtaa. Joko loput ovat myydyt? Montako porsasta jäi itseä varten?”

Viljan korjuuseen valmistaudutaan rukiin osalta: ”Sillä itse-luovuttavalla elonleikkuukoneella pitäisi mahdollisimman paljon leikata, jos vain sitoja on. Sillä pitäisi mennä, jos ei ole pahasti laossa.”

Ilmarilta ja Aatolta oli tullut kirjeet 14. ja 15.7. ja Sirkaltakin, joten kaikki muistavat. ”Onpa se mukavaa, että Tuulikki on perheensä kanssa siellä. Kas kun Ailikin (Mella) innostui lähtemään lomalle. Terveisemme kaikille ja vielä kiitos paketista Paavo ja Mauno.

Mauno kirjoittaa kotiin 3.8.1941 Karjalan mailta:

Rakkaat kotolaiset

Kiitos 28.7. kirjeestä ja Arvo Koskelan 30.7. kirjeen perusteella pääteltiin, että heinätyöt oli saatu latoon. Ja arveli, että saa olla tarkkana, että saa ne riittämään talven yli.

Arvi Viinamäki oli talossa ajoittain "pehtoorina" ja paljon töissä 1939–45, kun miehet olivat sodassa. Oikeanpuoleinen on Arvin hevonen ja toinen on talon hevonen. Niittokonetta viedään alajolle.

Arvo Koskelan vapautusanomus oli hylätty ja "se nyt vasta olisi kamala paikka, jos mylly jää seisomaan ja muutenkin hänestä on ollut erinomaista apua teille. Eihän se nyt sovi seiniinkään, että mylläri viedään!"

Porrasnevalla ei ole saanut polttaa ja siitä oli ongelmia ja kerrattiin edellisen kirjeen ohjetta, jossa välivainioon ajetaan sontaa vihanrehun niiton jälkeen ja kynnetään matalaan ja päälle pintaäestys. Samoin Hietikon vainio. Muuta lantaa ei saa kaupasta kuin kalisuolaa, jota voisi laittaa 150 kg /ha. Ja jos ohra tulee tuu voisi myös Kuivasalon vainion laittaa rukiille. Ja ehkä meistä toinen jo pääsee siksi sinne.

Rintamalla oli ollut useita päiviä samalla paikalla, mutta "nyt näyttää edessä olevat kasematit pehmeävän, että eiköhän tästä taasen jatketa matkaa. Se on mukavaa, kun päästään eteen-

päin."

Vointia kyseltiin ja arveltiin Sirkan olevan Savonlinnan suunnalla. Piti lopettaa kesken, kun ruvettiin taas ampua räikötämään.

Mauno saa pitkän kirjeen rintamalle (8 kpk 7121) Onerva Pättiniemeltä 5.8.41

Kiitetään kirjeestä ja tiedoista sieltäpäin. Eteenpäin mennään hiljaa, mutta varmasti. Oli tullut paljon surutietoja etenkin Suupohjan alueelle ja muuallekin. Ihmetellään vainolaisen sitkeyttä, kun ei edes nälkääkään pelkää. Onerva kertoo, ettei arvaa minkälaista elämä siellä on, mutta sinne tekisi mieli.

Toisaalta kerrotaan, että hommaa löytyy täältäkin maatilojen apuna. Oli oltu Hangossa heinätöissä, mutta haravakonetta ei sentään uskaltanut ajaa.

Oli myös harjoiteltu ohjelmaa ja oltu turneella mm. sairaaloissa potilaita viihdyttämässä.

Maakunnan heinätyöt ovat menneet odotettua paremmin – kyllä naisetkin osaa! "Olette ehkä tietoisia siitä järjestelystä, että nimittäin maatalouskeskuksista järjestetään työvoimaa eri pitäjiin, oman tilauksen mukaan, joten taitaa ne nämäkin

työt tulla tehdyksi."

Oli ollut kiva kuulla, että oma lotta oli saanut seurata Maunon yksikköä ja lähetettiin terveisiä keittiöpuolella olevalle Arvo Rintamäelle. "Kyllä joskus täällä kotona, kun juo kahvia (korviketta tietysti) ja kastaa pullaa ajattelee, että hyvä meillä täällä, mutta kuinka siellä rintamalla. Kyllä minäkin nyt puolestani kirjoitin pitkän epistolan, toivottavasti on aikaa sitä sulattaa.

Jatkuvaa hyvää onnea toivottaen terveisin Onerva P: Ps karsitäänkö siellä kovaa "tupakka nälkää"? En satu muistamaan tupakoitteenko. Ehkäpä täältä joskus järjestyisi.

Tämä kirjeenvaihto jatkuu ja tässä ollaan vielä teitittelyvaiheessa, josta päästään eroon vasta vuosien päästä. Ja miten siinä sitten kävi – siitä myöhemmin.

Mauno kirjoittaa 10.8.1941

R. Kotolaiset!

Kiitettiin paketista ja kirjeestä. Hyvää teki, perille pääsivät.

"Joko Arvo on lähtenyt, entäs Olavi, onko sen pitänyt lähteä silloin, kun oli määrä?"

Arveltiin, että ilmat kääntyy yhtä sateiseksi kuin viime syksynä, kun korjaamaan piti ryhtyä. Korjuuneuvoja: Pitkäladon voisi ajaa täyteen rukiita ja tallinpäähän loppu. Lattialle paperisäkkiä, ettei jyvät mene lattian alle. Sähköllä pitää puida ja puhalttaa oljet sikavainiolle hyvälle kasalle.

Hevosien puutetta harmitellaan. "Mitäs se Arvi sitä omaa hevostansa kovin säästää, onhan se täysi-ikäinen hevonen. Ei taitaisi saada mistään vuokralle pahimmaksi ajaksi."

Mylläriasiaa hoidetaan siten, että Koskelan Mauri opettaa Varvikon Jaakon käyttämään vehnämyllyä.

Sitten Mauno valaa uskoa siihen, että nämä pienet murheet hoituu, kun saadaan isot murheet ensin hoidettua. Motittaminen sitoo miehiä ja etenee hitaasti, mutta tuntuisi, että pian ne alkaisi laueta.

"Reino Piirto on haavoittunut vasempaan jalkaan melko vaikeasti, muut ovat lievempiä. Sirkalta sain kortin, jossa oli muutama rivi, lupasi kirjoittaa pian. Lauri oli saanut Raililta kirjeen, että Silander on siirtynyt muualle, onkohan tullut kotiin?"

Antakaa vain sitä selluloosaa lehmille, mutta sitä kannattavaisuuttakin pitää muistaa ajatella, ettei mene koko meijeritili selluloosaan. Pitäkää siat vain täysin lihaviksi, sitten niistä jota-

kin hyötyy. Liinoo (talon hevonen rintamalla?) on aika hyvässä kunnossa ja voi hyvin. Kirjoittakaa taasen. Mauno.

Sirkka kirjoittaa Laatokan Karjalasta 11.8.1941

Rakas Äiti!

Oli kovasti satanut viime kirjeen jälkeen, mutta oli kuitenkin hyvin pärjätty. "Varmasti olet murehtinut miten täällä pärjään, kun se kirje oli niin peräti synkkä. Sitten olen ajatellut, että nyt varmasti luulet minun menettäneen sydämeni saksalaiselle."

Mutta toverista vain oli kyse, ei rakkaudesta ja kaameaa, kun hän kuoli. Oli muutettu pieneen uuteen asuntoon, jossa ei ollut luteita.

"Nyt täältä on lähtenyt kaikki suomalaiset, vain tiedustelu-upseerit ja miehet jäljellä ja sitten saksalaiset. Hyvää koulua tämä on mulle joka suhteessa. Keskuksessa oleva saksalaispoika haluaisi kaikilta keskuksen naisilta kuvan sotamuistoksi niin voisitko lähettää sellaisen, joka on viimeksi otettu Ilkassa." Sano monet terveiset kaikille. Sirkka

Mauno kirjoittaa kotiin emännälle 11/8-1941

R. Kotolaiset! Minun täytyy oikaista erästä ohjetta! Puhuin sonnan ajosta Välivainion vihantarehun sängelle, mutta siihen ajettiin jo keväällä sonta, joten sen tarvitsee vain kyntää ja äestää sekä se apulanta 150 kg kalisuolaa ha:lle. Oli tarkoitus, että kun se Välivainion ruis tulee pois, niin pannaan se uudestaan rukiille ja ajetaan siihen sonta. Olisko siinä kovin suuri työ, jos siirtäisi ruisjalat jo ennen lopullista kuivumista, vaikka heinäpellolle ja sitten ajettaisiin sontaa sadepäivänä ja silloin kun kerkiää. Sinne Hietikon vainioon saisi kyllä sontaa sikäli, kun kerkiää, mutta vähemmän olisi tärkeämpää ajaa Välivainioon, kun se pannaan toisen kerran rukiille. Jos olette kerinneet ajaa Vihanrehun sängelle niin sielläpäähän on. En tiedä kuinka minä niin huolimattomasti kirjoitin. Oli Arvin kanssa puhetta, että pantaisiin rukiille uudestaan ja sängelle sonta, mutta kukapa ne kaikki muistaa. Jos siellä on sadellut niin kuin täällä näinä päivinä niin onko rukiin leikkuusta tullut paljon mitään. Ei tämä sade meille oikein hauskaa ole, kyllähän se sentään menee, kunhan ei vain kovin kauan kestä. Me meneskelemme hitaasti eteenpäin mutta kuitenkin. Lähettämämme paketit tekevät mukavaa, olisiko paljon vaivaa, jos panisitte silloin tällöin, vaikka korppuja ja voita, ettehan te sieltä taida kahvia enää tarjoakaan saada, koska näkyy sitäkin kiristettävän.

Silanderilta sain kirjeen, jonka mukaan hän kait on siellä

12/8 jatkan eelistä, kun tuli äkkisiirto, koko yön tulla rehasimme melko heikkoja teitä pitkin, mutta tultiinpa vaan. Asemamme on tällä kertaa korkean vaaran laella, josta näkyy ja kuuluu aika lailla. Joudumme aina kulkemaan sivuteitä ja erämaita pitkin kevyen kaliiberimme vuoksi. Kunpahan nyt ilmat suosisivat teidän korjuitanne, niin kyllähän te siellä menette niin että keikkuu vain – Otetaanpa tässä päivä kerrallaan jokainen niin kyllä se siitä lutviutuu. Kirjoittakaa nyt tännepäin, kyllä koetamme puolestamme vastata. Terveiset sinne kaikille Mauno

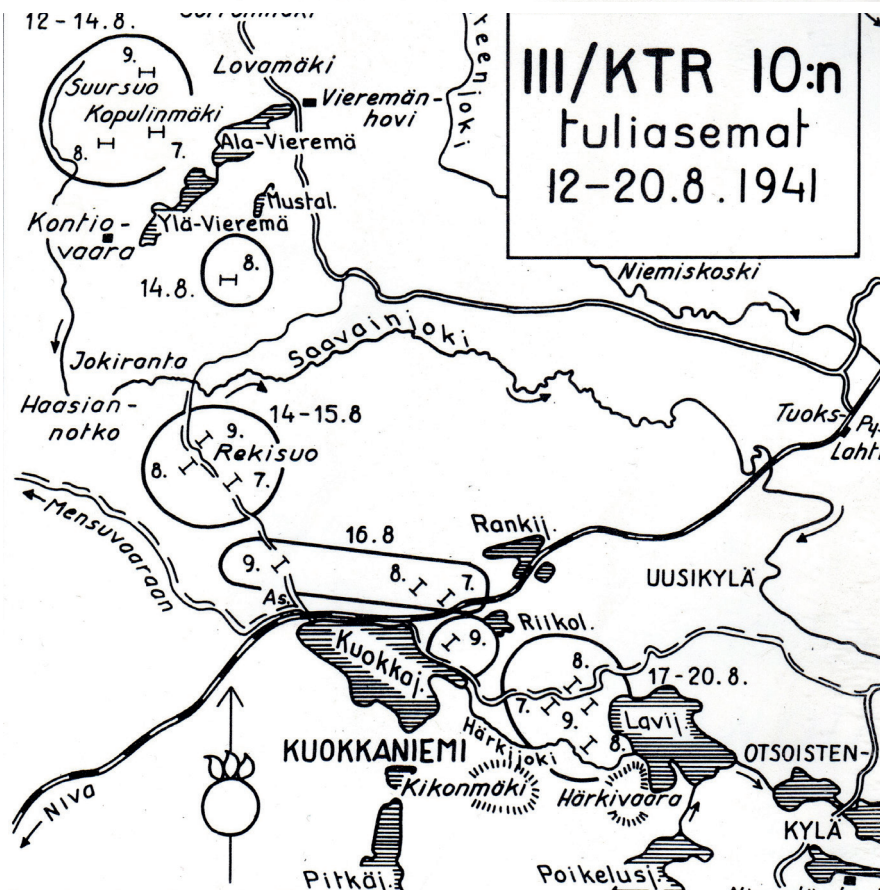
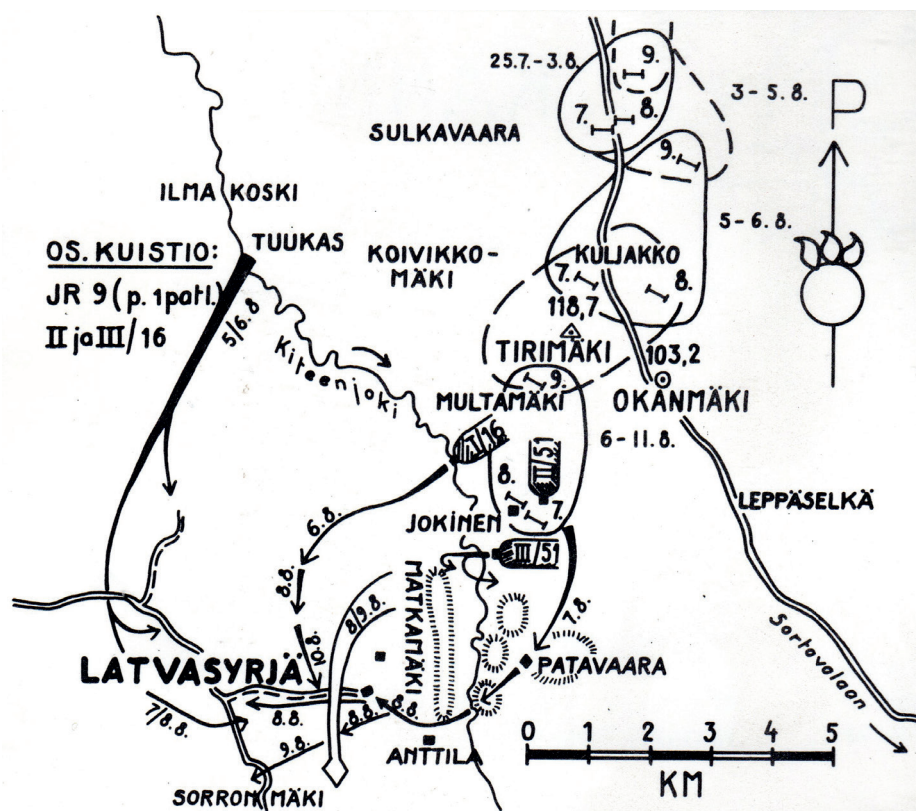
Kun karttasanan Jokinen yläpuolelta lähdetään asemista lähdetään kohti Sorronmäkeä ja uudet asemat ovat tuliasemakartan 12-20.8 1941 yläreunassa Kokkosenmäellä kuten Mauno kertoo.

Taistelu jatkuu paljolti tykistötaisteluna. Sodan alusta tähän saakka Aallon patteristo oli ampunut 21.000 laukausta eli 800 hevoskuormaa kranaatteja.

14.8 7 patteri siirtyy karttanimen Rekisuo-kohtaan Hepovaaran talon luokse, kun Kuokkaniemen asema on vallattu. Yö on rauhallinen ja seuraava päivä käytetään huoltoon ja lepoon.

Taistelu jatkuu kiivaana ja 7 patteri siirtyy vielä kaksi kertaa ensin aivan radanvarteen ja sitten Lavijärven ja Kuokkajärven väliselle kannakselle. Näistä asemista osallistutaan Rautalahden taistelujen loppuvaiheeseen.

Tässä erään patterin päiväohjelma tuohon aikaan; ”Tulikomennot alkoivat kello 6.15, Ensin tovi 12 ryhmää(48 laukausta). Tämän jälkeen alkoi patterimme kello 6.43 ampua oikein rumputululta viiteen eri maaliin. Sitä kesti kello 8.34 saakka. Vajaassa kahdessa tunnissa ammuttiin 332 kranaattia. Tulikomennot: 20 pois, laske 50. Tulipeite 4 ylös, 4 alas jne. 4 ryhmää, 3 ryhmää, 5 ryhmää, 12 ryhmää (maalina on tällöin eräs Niemelän hovin luona ollut suuri kuljetusalus) Ammunnan jälkeen tulee yleimmästä portaasta ilmoitus: Pyydetään ilmoittamaan, että äskeisessä ammunassa patteri ampui erittäin hyvin. Kello 9.27 jatkuivat tulikomennot eri

maaleihin aina kello 15 saakka. Kello 15.30 vihollinen vastasi muutamalla kranaatilla. Ei menetyksiä. Päivällä vilkasta ilmatoimintaa. Ukkossadetta. Salaman isku puhelimet hetken rikki ja yhteys poikki. Iltahartaus klo 18.10 (pastori Tuomisto) Virsi 376: 1,4, Vielä illan kuluessa 21 ryhmää vihollisen aseisiin ja yöllä häiritsemisammuntoja. Päivän kuluessa patteri ampui ennätyksensä 657 kranaattia." (Näitä pattereita oli tässä vaiheessa n. 40 kpl toiminnassa)

Voimme kuvitella Maunon olevan laskuteltassa laskemassa tykeille uusia suuntauslukuja, kun uusia maaleja ja korjauksia saadaan ja Paavo on varmaankin tykillä suorittamassa varsinaista ammuntaa.

20.8 taistelutoiminta laantuu, vihollista ei onnistuttu tuhoamaan, vaan joukot osin vetäytyivät Laatokan kautta. Sotasaalis oli melkoinen, mm. 40 kenttätykkiä, 8 panssarivaunua, noin 350 autoa ja traktoria, 1500 hevosta, kenttäkeittiöitä sekä viesti-, pioneeri ja kaasusuojeluvälineitä.

Inkeri emäntä kirjoittaa pojille 14/8 1941

Hyvät pojat. Kirjoitan taas vähän asioita täältäpäin. Ei sitä saisi rasittaa teitä siellä kaikella kotihuolilla, mutta en tahdo uskaltaa omin päin kaikkia asioita ratkaista. Eilen tuli määräys heinien luovuttamisesta 3.300 kg olisi määrää. Arvo ja Arvi kehoitti tiedustamaan ostoa. Itälehto on myynyt ja kysyin häneltä, hän lupasi tiedottaa, kun ensin näkee, miten paljon hän itse joutuu luovuttamaan. Sanoi ottaneensa 1,50 mk/kg. Arvo sanoi ostaneensa ja maksanut 2 mk/kg. Nämä pitäisi ensi viikolla toimittaa asemalle. Kyllä niitä luultavasti on saatavissa, mutta paljon tuo kaksi markkaa on. Vastaus voi viipyä, mutta onko tuo nyt niin hengen hätä, ettei sitä voisi jonkun päivän odottaa. Täällä on nyt sadellut ja ruismaita on reirattu. Arvi väittää, että Välivainioon missä on ruis, pannaan uudestaan rukiille. Minulla on ollut käsitys, että vain siihen missä on ollut vihantarehua. Sitä nyt on muokattu ja lannoitettu samoin Hietikonvainiota. Kuivasalon ohravainio on vielä vihreän moista, Kosken vainio on valmis leikattavaksi, kun vaan ilmat paranee. Samoin on kaura- ja vehnävainiot siellä perässä jo kovasti tuleentuneita. Kävin siellä yhtenä iltana Arvon kanssa ja tulimme siihen päätökseen, että leikata saa toinen toisensa perästä. Kun vaan ilmat myöden antaa, niin eiköhän tässä selvitä. Olen sitä hevos asiaa tuumannut, että kun täällä on se hevosvarikko ja sieltä on annettu hevosia kylälle, jos tulee kiirettä kylvö aikana ja elojen ajamisessa, eikähän siitä saisi apua.

Arvo tulee laittamaan riidikoneen paikoilleen ja sähköjohdot. Niemelän Jaakko lupasi olla myllyssä sen ajan. Kyllä te varmasti murehditte näistä kotihommista, minä sen uskon, ja sen takia koetan aina niistä kirjoittaa. Kyllä me sentään koetamme tulla toimeen. Eikä jätetä työtä tekemättä. Ei ole hätä, kun Arvo sai jäädä. Kyllä taas asioita korjailee.

Kirjoittakaa mitä ajattelette nuosta toimista. En tee mitään ennen kuin saan kuulla mielipiteenne. Kyllä teillä on kovat paikat vielä edessä. Odotamme jännityksellä aina, mitä kuuluu. Mottia taitaa olla monet. Antilan Elina on saanut kutsun tulla Jussia katsomaan, on tainnut tulla huonommaksi. Elina lähti heti.

Älkää nyt murehtiko näistä asioista, teillä on kyllä siellä kovat oltavat. Antakoon Jumala teille voimia ja suojelustansa. Monin terveisin emäntä.

Sotatoimet kehittyvät suotuisasti

SORTAVALAN LOUNAISPUOLELLA OLEVAA SAARTOALUETTA SUPISTETAAN JATKUVASTI.

Joukkojemme haltuun joutunut runsas sotasaalis.

Viralliselta taholta olemme saaneet tietää:

Sortavalan lounaispuolella olevaa saartoaletta ovat joukkomme jatkuvasti supistaneet vaikkakin vihollisen vastarinta on erittäin luja. Oma tykistöemme pommittaa jatkuvasti vihollisen evakuoimis- ja kuormauspaikkoja. Sotasaalis on runsas. Se käsittää kuorma-autoja täynnä ammuksia, viestikaluksia ja muita sotatarvikkeita, panssarivaunuja, tankkitraktoreita, hevosia, kenttätykkeitä, kranaatinheittäimiä, konetullaselta y.m., josta aikanaan jülleen tullaan antamaan yksityiskohtaisemmat tiedot. Muuten kehittyvät sotatoimemme suotuisasti ja vähin tapploin.

Vihollinen menettänyt 6 lentokonetta. Omat koneemme pommittaneet Muurmanin rataa.

Ilmatoiminnasta tiedoitetaan STTille:

Maanantaina vihollisentäjät pommittivat Raumaa, aiheuttamatta kuitenkaan vaurioita. Hävittäjämme joutulvat maanantaina ilmataistelulhla melko voimakkaiden vihollisen hävittäjien osastojen kanssa Vuoksen keskijuoksun yläpuolella. Näissä ilmataisteluissa ammuttiin alas neljä vihollisen hävittäjää. Niinkään menetti vihollinen yhden hävittäjän Hyrsylän yläpuolella käydyssä ilmataistelussa. Näissä sotatoimissa olemme menettäneet kaksi konetta. Ohjaajat pelastuivat laskuvarjoilla. Joukkojemme ilmatorjunta-aseet ovat pudottaneet yhden hävittäjän, joten vihollinen on vuorokauden aikana menettänyt yhteensä 6 konetta. Vielä mainittakoon, että pommituskoneemme ovat pommittaneet m.m. eristä Muurmannin radan solmukohtaa, niinkään on täysosumia saatu vihollisen kuljetusaluksiin Laatokalla.

Vihollinen yrittää huonolla menestytvksellä tvhientää mottejaan. 20.8.1941 a säästävillä sotatoimilla Laatokka on kaikkialla puo-

Valtioneuvoston onnittelu.

Valtioneuvoston puolesta ovat pääministeri Rangell ja puolustusministeri Walden lähettäneet sotamarsalkka Mannerheimille seuraavan sähkösnoman:

Sotamarsalkka Mannerheim, Päämaja.

Laatokan-Karjalan ja sen pääkaupungin vapautuessa, valtioneuvosto kiitollisena onnittelee Teitä, Herra Sotamarsalkka, ja johtamianne Suomen puolustavoimia. Taitavilla ja askel aske-

Mauno kirjoittaa 15.8.1941

R.K. "Pistän jonkun sanan Veikon mukaan. Koettakaa nyt saada ruis kylvöön niin kuin olen koettanut kirjoittaa, olen voinut väärin neuvoa, joten pankaa vain kuten parhaaksi näette. Sitä ei muistakaan aina kaikkia tekijöitä, joten neuvoo väärin. Sain kirjeenkin juuri, kiitos siitä. On ollut pikkasen toivoa minun pois-pääsystäni, mutta näyttää taas tällä kertaa, ettei tule mitään, kun tuo loppurynnistys näyttää alkavan tällä lohkolla. Odotetaan kaikessa rauhassa vain ja hoidelkaa edelleen vain siellä

Rautalahden sotasaalista ja alakuvassa Aallon patteristo mukana marssilla seuraaviin asemiin.

kuten tähänkin saakka. Oli erinomainen asia, kun Arvo sai jäädä. Voikaa erinomaisesti ja terv. kaikille. Paavo ja Mauno."

7 patterin asemat Kuokkaniemessä 13.8

9 patterin väkeä telttamajoituksessa siirtymän aikaan

Kannaksen suurvoitto.

Joukkomme saavuttaneet kauttaaltaan valtakunnan vanhan rajan.

Sotasaalis suuri — yli 10.000 vankia.

Päämajan tilannetiedotus 3. 9. 41.

Sitkeästi puolustautunut vihollinen on Kannaksella perinpohjin lyöty. Valtakunnan vanha raja on kauttaaltaan saavutettu. Haltuamme joutunut sotasaalis on huomattava. Tähän mennessä on viimeisten sotatoimien aikana luetteloitu useita satoja autoja, lähes 2.000 hevosta, useita kymmeniä hyökkäysvaunuja, noin 300 erilaista tykkiä, laskematon määrä jalkaväen raskaita ja kevyitä aseita. Vankien luku kasvaa päivä päivältä, nousten jo yli 10.000. Hajanaisien vihollisosastojen puidistus Länsi-Kannaksella jatkuu.

TK-kuvauksen mukaan miehittivät suomalaiset joukot Koiviston tiistaina iltapäivällä ja illalla. Pääkadun varrelle vedettiin Suomen sotalippu. Ryssän oli paettava niin nopeasti, että autot, hevoset ja kuormat jäivät laitareille.

Koivisto säilyi tämän sodan aikana pahemmilta vaurioilta, mutta viime sodan tuhot ovat suuret.

RYSSÄ YRITTI LAIVATAKIN JOUKKOJAAN KANNAKSELTA.

EILEN TUHOTTIIN ILMASSA 22 VIHOLLISKONETTA.

Vilkasta toimintaa kaikkialla.

Ilmatilanteesta ilmoitetaan: Ilmavoimamme ovat pommitaneet eilen Ili-Karjalassa sijaitsevaa neuvostoväen lentokenttää. Pommin todellin osuneen lentokoneiden joukkoon. Edelleen on tulitettu kuorma-autoja, pommitettu eilen leirillä sekä etulinjassa olleita vihollisen joukkoja Ili-Karjalassa.

Valkeasaaren yläpuolella käytiin ilmatilanteesta 9 vihollishävittäjää vastaan. Niistä ammuttiin alas 7 ja vaurioitettiin yksi. Aunuksessa käytiin 4 ilmatilanteita, missä ammuttiin alas 8 viholliskonetta. Joukkojen ilmatorjunta-aseet ovat Kannaksella ja Ili-Karjalassa pudottaneet 7 vihollishävittäjää. Täten on vihollinen menettänyt yhteensä 22 konetta. Näissä sotatoimissa olemme menettäneet 2 omaa konetta, mutta miehistöt kuitenkin pelastuivat.

SAKSALAISET VALMISTELEVAT DNJEPRIN YLIMENOA.

Ryssät tukalassa asemassa Hiidenmaalla ja Saarenmaalla.

Berlini, 3. 9. (STB) Muuan saksalainen pommituslentäjä on Ukrainan rintamalla kerrotaan venäläisten koettaneen saada uudelleen valtaansa pari Dnjeprin saarta Saporoshyn kaupungin lähellä. Saksalaiset oljoittuivat väljyksiin saarille, antaen bolshevikien rauhassa suorittaa maihinnousun, minkä jälkeen ryssä tuhoittin viimeisen mieheen. Saksan ilmavoimat ovat viime päivinä keskittäneet toimintansa etelärintamalla paljon kauemmaksi idänpuolelle kuin tähän saakka. Harko-

kaikista asioista, ei ne meitä täällä vaivaa. Paketeista kiihrettiin. Muut olivat saaneet voita, joten sitäkin uskaltaa lähettää.

Hevosia kehoitetaan hankkimaan varikolta ja molemmat toteavat, että kotona on asiat hoidettu mallikkaasti. Kirjeet vain pakkaa viipymään. Sirkka oli Kolla seuduilla ja me Sortavalasta länteen ja nyt etelään. Edessämme oleva motti on yhä kiristynyt eikä kestä montaa päivää, kun selviää. Saas nähdä mihinkähän päin meitä ruvetaan viemään, Laatokan itäpuolelle vai Kannakselle. Pari päivää sitten haavoittui kapteeni Talvitie. Vasen käsi on leikattu pois ja myös vasen jalka on nilkasta pahoin loukkaantunut kranaatista. Samassa paikassa myös Kosken Kustaa lievästi haavoittui. Kirjoitan tätä keskellä yötä ammunnan välissä ja täytynee lopettaa. Siitä kotiin pääsystä ei tällä haavaa ole mitään tietoa. Eikös siellä ole jo muista joukko-osastoista tulleita. Kirjoitelkaa taas. Mauno ja Paavo.

17.8.1941 Kapteeni Ilmari Talvitie haavoittuu pahoin ja menettää vasemman käden olkapäätä myöden ja vasemman jalkansa. Siitä huolimatta hän jatkaa lakimiehen toimintaa ja kuten edellä kerrottiin, hän ehti auttaa veljeksiä monissa lakiasioissa ennen sotia.

Muutaman lepopäivän jälkeen alkoi joukkojen marssi 24.8 kohti Karjalan kannasta. Luultavasti tässä vaiheessa Mauno pääsee lomalle.

120 km marssin jälkeen saavutaan 27.8 Räisälään, jonka väestöä oli evakuoitu talvisodan aikaan Ilmajoelle ja myös Koskenkorvan taloon.

Sitten marssi jatkui Vuosalmelle ja yli vuoksen, jossa katsellaan talvisodan aikaisia jäiseen maahan kaivettuja asemia. Ahtijärvellä on 2 pv pysähdys.

5.9. klo 21 alkaen patterit kulkevat Tonterin kylän kohdalla Rajajoen yli ja ajavat aseisiin Kaljalan kylän pohjoislaitaan.

Mauri kirjoittaa Inkerille 6.9.1941

Rakas Äiti!

Terveisiä lähetetään Karjalasta. Ollaan uuden rajan lähellä lentokentällä. Lähtö oli ollut kiireinen, mutta Mauri arveli, ettei sota enää kauaa kestä. Mauri oli soittanut kotiin: "mutta te olitte juuri saunassa, etten saanut puhua yhtään Teidän kanssa. Mauno oli puhelimesta ja se lupasikin tulla Seinäjokele tapaamaan. Oli se mukava, kun sai edes hetken jutella pitkästä aikaa."

Sitten murehdittiin Maunon lomasta, kun töitä oli pankos, myös hallat huolestutti ja perunan varret. Karjalassa oli vasta

Mauno kirjoittaa 19.8.41

Kirjeitä oli taas mennyt ristiin ja Inkerin 14.8 kirje oli tullut nyt perille.

R. Kotolaiset

Mauno harmittelee, että heinät pitää heti antaa ja Itävaaralta kannattaa ostaa, jos saa. Välivainion rukiin suhteen Arvi muistaa oikein, vaikka Mauno sotki asiaa. "Jos saatte sen kuivasalon kylvöön voi sen välivainion rukiin jälkeisen rukiin jättää kokonaan pois. Ohran tulee antaa tuleentua kunnolla. Silloin kun se on aivan harmaa olkinen ja tähkä "kräkyssä" on se valmis. Kyllähän Arvi ja Arvo tietävät, ettei sirppihallaa tule mistään viljasta."

Mauno kehoittaa kirjoittamaan vain

Maurin kavereita?

heinän teko, kun evakot olivat juuri palanneet. Sirkkan osoitetta pyydettiin.

Työt oli tuttuja, mutta nyt oli tosi kyseessä: ”On se jännittävää seurata, kun koneet lähtee ja tuleeeko kaikki takaisin.” Mauri arveli, että on tässä paikassa vain pari viikkoa ja osoite on 2 kpk 8523. Kuulumisia odoteltiin ja terveydentilasta kyseltiin. ”Hyvää vointia vain sinne kaikille. Terveisin Mauri.

Paavo kirjoittaa Maunolle 7/9 1941

Veli Rakas Kiitos mieluisasta ja hyvin asiallisesta kirjeestäsi, oli mukava saada taas tietoja sieltä päin. Se oli kovasti hyvä asia, kun sait sitä lomaa jatketuksi, kun sieläkin on kiiruhin aika nykyään, että millä ne ehtii kaikki saada korjuuseen, kun niitä hevosiakin on niin vähän. Paljon sinä olet jo siellä saanutkin aikaan, kun nuo ilmatkin ovat olleet niin sateiset. Kumpi nuo ilmat olisivatkin vähän paranneet, niin kyllä sitä työtkin aina sitten paremmin sujuisivat. Ei suinkaan tuo Aalto kornikkä sun loman pidennyksestä oikeen tykännyt, mutta mitäpä siitä sitten auttaa välittää, kun vain pääset tänne takaisin, etteivät pistä koulutuspaikkaan. Piirtolan Yrjö pääsi kans lomalle, olet tain-

nut nähdäkin. En ole ennen ehtinyt kirjoittaa, kun on oltu tässä muuttohommissa, olemme nyt tässä rajajoen toisella puolella jonkun verran asemassa ja on taas ollut tulitoimintaa pitkästä aikaa. Onpa tässä tultu pitkä huippaus sitten kun lähdit lomalle. Räisälässä tapasin ne meidän siirtolaiset Tammisen rouvan ja Hiiren Helmin, kovasti olivat allapäin, kun ryssät olivat polttaneet koko kylän ja niiden talot myös.

Pakettia olen saanut tänne kovasti, tuli sieltä kotoa meille molemmille ja Mellan Aililta tuli ja sitten vielä Aililta (kasvattitytär) Rovaniemeltä, että kyllä tässä kovasti korpuus on pysynyt.

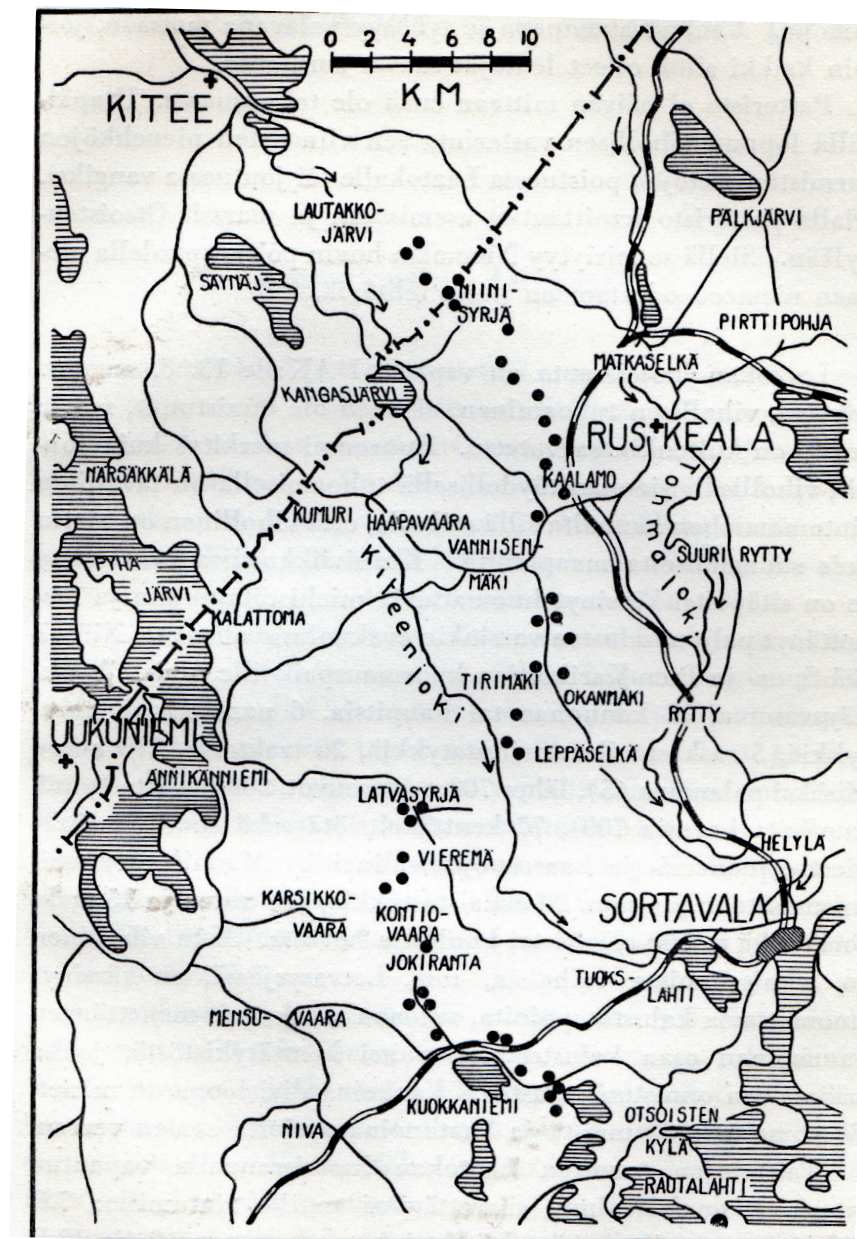
Niistä lisävarusteista kysyt pitääkö tuoda, sukkia on ainakin kyllä, kun siinä sunnin paketi oli, niitä on oikeastaan liikaakin, rasat taitaa pian tarvita ja sitten ihopaita olis hyvä. Filttiä ei taida viittiä ottaa vaivookseensa. Kyllä näillä kengilläkin täällä vielä pärjää. Täytyy sitten kun talvi tulee hommata toiset. Saapasrasvaa saisit kyllä tuoda, jos sitä saa, täällä ei tahdo olla. Partakoneen teriä saisi kans olla, kun tiedät minkälainen kones mulla on. Kudottuja alushousuja, saisi olla yhdet, ei niitä villaisia. Siinähan sitä jo onkin kyllä ja lisäpainoa. Kuinka sinä tarkenet tulla, kun ei sulle tullutkaan kuin se pusakka vain päälle. Tänne

saa vain tulla pitkältä autolla ennen kuin on täällä ja kun on jo näin kolia ja sateiset ilmat. Kummiset sadetakit eli pusakat olisi hyvät, jos niitä saisi, eli taas nahkapusakat kyllähän ne kyllä ovat niin kalliit, ettei niitä viitsi ostaa ja eipä täällä nyt niin paljon tarvitse satees olla.

On niitä yksi, jos toinen täältä saanut lomaa, mutta taitaa olla turha yrittää, vai olisiko paras jättää vähän tuonemmaksi, kun niitä siinä on niin paljon nyt anojia. Vaikka kyllä ne viljat, heinät pitää luovuttaa vaikkei olisi ketään korjaamassa. Ikävää vain, kun niitä taas tulee niin heikosti, kuinka siinä taas pääsee talven yli. Paljon terveisiä teille kaikille Paavo Mahtaako ehtiä sinne ennen kuin lähdet?

Sirkka kirjoittaa 10.9.41 Keskuksessa klo 9.55

Kiitetään tuhannesti paketista, joka oli tuotu yövuoron aikana asemalta ja ihaninta oli kurkku ja voi, jota ei juurikaan saa täällä. Sirkka oli sairastellut – saanut näppyjä eli paiseita mahaan ja käynyt sairaalassakin, mutta todettu että niitä on yleisesti. ”Se pusersi ne pois ja mä meinasin pyörtyä – kuten tavallisesti. Saimme siteitä ja plaasteria ja määrättiin lepäämään. Saunassa täytyy käyvä joka päivä ja mahdollisimman suurta puhtautta

Maunon ja Paavon totisin sotavaihe oli hyökkäys Aallon patteriston mukana Kiteeltä Laatokan rantaan.

Mustat pisteet ovat asemat hyökkäyksen aikana ja niitä oli kaikkiaan 42!

Sodan taistelujen parhaat voitot tehtiin moteista. Kirjeiden joukossa kerrotaan niistä, missä Mauno ja Paavo sekä Ilmari olivat mukana. Tässä harvinainen värikuva joka on Porlammin motista, josta sieltäkin saatiin runsaasti saalista.

Lottien osuus ei kirjeistä hyvin selviä. Välillä heitä oli runsaasti ja jossain vaiheessa lotat poistuivat etulinjasta. Heidän merkitys oli kuitenkin hyvin ratkaiseva.

Suomalaisten suurtavoite Aunuksessa saavutettu.

Kolme päivää taisteltuaan joukkomme edenneet Syvärille.

PÄÄMAJAN TILANNETIEDOTUS 7. 9.
Pitempiaikaisen tauon jälkeen ryhdyttiin syyskuun 4 päivänä kehittämään heinäkuun hyökkäystä Laatokan koillispuolella. Kolmessa vuorokaudessa saavuttivat joukkomme, edettyään taistellen n. 75 km:n matkan, Syvärin.

**MUSSOLINI
ONNITTELEE**
Italian kansan ja
armeijan puolesta.

**ILMAPOMMITUKSIA, TYKINJYS-
KETTÄ JA SEKASORTOA PIETÄ-
RISSA.**

**KAUPUNGISSA NYT 5 MILJ. ASUKASTA
— NÄLKÄKUOLEMA UHKAA.**

TK-rintamakirjeenvaihtaja V. Narva.
Kannaksella toimivat joukkomme ovat tavanneet runsaasti inkeriläisiä, jotka ovat kokeneet suuren kärsimyksen. Suomen aseman läheisyydessä. Yleisesti kerrottiin siviiliväestön keskuudessa, että nälkä-kuoleman uhkana.

päälle pitkästä aikaa.”

Aaton majapaikan isäntäväki Tarkkolat olivat maksaneet Aaton maksuja ja rahaa piti lähettää 715 mk, josta 250 mk syyskuun vuokraa. Valtionvero aput olivat myös tulleet.

”Sirkalle näyttää rintamahomma olevan suuri seikkailu ja voi olla muutenkin terveellistä elämänkoulua, kun saa itse hoitaa kaikki askareensa. Hyvät voinnit ja terveiset kaikille.

Aatto 6 kpk 5400.

noudattaa.”

Sirkkaa murehdutti koulu, joka lehden mukaan alkaa ja ehdot pitää suorittaa sodasta huolimatta ja Sirkka halusi välttää luokalle jäämisen ja tulla kotiin.

Sirkka arveli, että sota loppuu pian, Mannerheim oli kulkenut junalla ohi neuvotteluihin ”mitä ryssältä otetaan, kun nyt alkaa loppu olla käsillä.”

Sirkka kertoi kaverista Ebasta, joka oli kuin äiti ja toinen oli sellainen ”hosapelle”, johon alkoi kyllästyä ja aika on synkkää, kun kaikki ovat lähteneet, myös saksalaiset kaverit.

Aatto kirjoittaa Inkerille 14.9. 1941

Äiti hyvä!

Paketista kiitettiin ja kaikki oli hyvin ja ryssä ajettu rajojen taakse. ”Suur-Suomea vallataan paraikaa. Eiköhän ennen talventuloa ole meidän osuus otettu.”

Aatto oli nauttinut, kun oli päästy siviilissä käymään ja juteltu omaisten kanssa. Myös Maunon kanssa oli puhuttu puhelimesa ja kuultu kokemuksia. ”He ovat näköjään taivaltaneet siellä samanlaisia korpia kuin täälläkin, niin että ei ole ollut helppoa sielläkään.”

Sateiden loppumista toivottiin ja poutaa odoteltiin. ”Siellähän on varmaan monta haittaa tehnyt elonkorjuulle ainaiset sateet, niin ettei taida vilja kovin kunnollista tulla, kauran kasvunhan siellä keskeytti halla kaiken muun hyvän lisäksi. On se kumma, että huonot vuodet sattuvat aina sotavuosiksi.”

Aaton palkan maksuun vaadittiin todistuksia ja Ailille (kasvatitytär) pyydetään hankkimaan papinkirjoja.

”Aili siellä hommaa entiseen tyyliin ja on yhtä vaatimaton kuin ennenkin. Huoneeni oli aivan entisessä kunnossa, niin että voi suoraan päättää mennä omaan sänkyynsä nukkumaan ja kylähän olikin ihanaa saada riisua vaatteet pois ja pistää yöpuku

Mauno kirjoittaa 18/9 1941

Rakkaat kotolaiset!

”Täällä sitä ollaan ulkomailla, oikein perivihollisen puolella. Ammuskellaan aika lailla ja korsuja kaivetaan aina, joka välissä.”

Vihollisen tuli ei osu lähelle ja Suomenlahti ja Pietarin talot näkyy, missä tulipaloja ja lentokoneita lentää, eniten omia. Sادetta ja kylmää.

”Porrasneva on kait selvä, herne seipäillä ja pellava vedetty. Olisi nyt sen verran kuivaa, että saisi sen vehnän edes pois. Kyllä on paras ottaa perunat pois kohta on Mikkeli.”

Alavuden Säästöpankkiin piti lähettää rahaa ja kunnan veroja maksaa. Kuitit on siellä kaapissa, koettakaa kattella. Kaappiin oli jäänyt tupakkaa, savukkeita ja sikareja, ne voisi lähettää, mutta ei ole kiirus.

”Kaippa Arvi pitää hevoset tallissa yötä, kun on näin kylmää. Varsat vois hakea sieltä rantaluhdalta lähemmäs ja pitää nekin tallissa yötä. Ei niille tarte antaa kuin pahnaa. Karjakon kanssa on sovittu, että paremmille lypsäville annetaan ensin vihantere-hua, rehukaalia ja vähän selluloosaa. Toisia pitää pitää mahdollisimman kauvan ulkona, kuten puhetta oli.

Paavo oli voinut sentään hyvin ja lähettää terveisiä. Kirjoittakaa pian Monet terveiset Mauno.”

Tässä välissä on varmaan tullut kirje kotoa, kun samana päivänä Mauno jatkaa:

Mauno kirjoittaa kotiin 18/9-41

Rakkaat kotolaiset!

Kiitos kirjeestänne, kovastipa olette siellä saaneet toimeksi. Oli-pa erinomainen asia, kun saitte perunatkin hyvinä pois. Riittikö 2.000 kg meidän osuudellemme perunaa takavarikkoon kuten ilmoititte, vai vietiinkö enemmän. Toimitte siis aivan niin kuin me täällä ajattelimme. Pois ovat vaivoistamme pahentumasta. Paljonko maksettiin Ruusunlehdestä, kelpasiko ruokaperunaksi.

Perunaa taisi tulla aika lailla hyvin, olipa se hyvä asia. Kun nyt saisitte elot suojaan niin helpottaisi paljon teidän kohdaltanne. Kynnelkööt nyt niin kuin puhetta on ollut. Mikkonen saisi paikata kellarien ja muidenkin vuotavia kattoja. Muistaakseni sikalan hiekkamontun puolella olevalla katolla on vuoto, joka pitäisi paikata. Samoin on navetan keittiön kohdalla paikattavaa kattoa. Ja onhan sitä kaikenlaista muutakin korjattavaa. Saiko Arvo keittää harjoittelijain kamaria reiraamaan, kun ne luteet siellä taas ovat voiton päällä.

Olen vielä täällä vanhassa paikassa, vaikka on kovasti uhattu siirtää jalkaväkeen sen takia että uskalsin monen muun tavalla anoa lisälomaa. On peräti kummallista, että uhataan rangaista siitä, että pyytää lomaa täysin laillisesti. Aalto siinä meinaa häärätä liikaa. Meitä on täällä jo parikymmentä, jotka pitäisi siirtää ja suurin osa vanhoja suojeluskuntamiehiä. Siinä kiitos suojeluskuntatyöstä. Ehkäpä se jää vain uhkailuksi. Kun pakettien lähettäminen näyttää vaikeutuvan, niin pitäisi koettaa lähettää Kosken Aaton mukana voita ja vähän korppuja. Kyllähän niiden lomalaisten niskoille taidetaan antaa pakettia aika lailla, mutta kun ei kait muutenkaan saa.

Vai niin Silanderin tehdasväki meinaa kaikota meidän seudulta.

Me muutimme tänään korsuun ja onkin täällä paljon muka-

Viestilotta työnsä ääressä, Sirkasta ei kuvaa ole.

vampaa olla kuin teltassa. Valon vain pitää palaa yötä päivää. Pietaria pommitetaan niin kuin ennenkin – saksalaiset nimittäin, mutta kypsyy kun kerkii. Paavon loma on lujassa, kun minä sitä lisälomaa anoin. Kyllä puhuttu on, mutta paljon on muita edellä. Monet terveiset kaikille meiltä molemmilta Mauno.

Sirkka kirjoittaa 18.9.41 Keskuksessa 22.30

"Rakas pikku Äiti ! Lämpimät terveiset taas täältä kaukaa! Rupesin kirjoittamaan, kun tämä ilta ei näytä loppuvan ollenkaan ja puhetoveria kaipaisi äärettömästi."

Sirkka oli soittanut kotiin, mutta Inkeri ei ollut kuullut Sirkan ääntä, mutta Inkerin ääni oli kuulunut hyvin. Oli jo tieto, että päästään pois, mutta komennus jatkuu tois- taiseksi.

Aili oli lähettänyt paketin ja oli tervetullut, kun ruokapuoli oli nykyisin köyhää. Paketissa oli ollut korppuja ja paljon karamellia. Hyvä ruoka-aika oli päättynyt, kun saksalaiset olivat lähteneet. Sirkka toteaa kovasti lihoneensa ja arveli laihduttamisen olevan

edessä kotona. Saksan puhuminen oli ollut hyvää harjoitusta. "Nyt ei tule puhuttua muuta kuin joskus puhelimesta, kun Willi soittaa tänne meille ryssän maalta. Eri kivaa olisi, jos taas pääsisi sinne harmaa- ja vihreätkkien tuttuun joukkoon."

"Rukoilen sinun puolestasi äiti aina joka ilta, että jaksaisit siellä kotona, kun sinun harteilla on niin raskas taakka. Soitan pian, joten kuulemiin ja pikaisiin näkemisiin Oma Lottasi."

Stm. Mauno Koskenkorva saa 23/9-41 rintamalle kpk 8 7121 kortin

Vakuutusyhtiö Suomi ilmoittaa, että maanviljelyslainaan no 2358 on myönnetty lykkäystä 17/10-41 erään tulevaan huhtikuun 1 pv saakka.

Saksalainen viestimies

Mauno kirjoittaa 23.9. 41

"Näin Vaasasta, että perunastakin on takavarikoitu, olette tainneet jo kaivaa ennen kuin tämä tulee, mutta jos kaivuu on puolivälissä, pitäisi suoraan asemalle viedä sitä Lapuan Nikua – asemavainiolta – ja ehkä sitä rupista siitä alkupäästä."

Perunan hinta oli laskussa ja takavarikoitiin 9.000 kg/ha, joten neuvoja annettiin miten toimia ja Rengon kanssa piti neuvotella miten toimia. Ruusunlehti perunasta, jota on välivainiolta, pitäisi ottaa siementä ja ruokaperunaa omaan käyttöön.

Murehdittiin onko hevoset ja varsat tallissa, kun sataa ja on näinkin kylmä.

Sota sujuu samaan tapaan ja kaivetaan korsuja ja ammuskellaan. Katsellaan Pietarin ja sen ympäristön paloa. Aika "juhallinen" näky toisinaan. Ne tupakat sais heti lähettää ja tulitikuja ja kyllähän suuhunkin sopivaa hyvää kaivataan, jos vain kerkeätte kaikkia laittamaan. Hyvät voinnit ja terveisiä kaikille meiltä molemmilta. Mauno" Osoite on 8 kpk 7121.

KAIKKI YHDYSVALTAIN APU RYSSILLE.

Englanti luopunut etuoikeudestaan sotatarvelähetysiin.

STALIN ILMOITTANUT, ETTÄ N-LIITON VASTARINTA ON KOKONAAN SAATAVAN AVUN VARASSA.

Washington, 19. 9. (STB) STB:n kirjeenvaihtajan vastuunalaisista poliittisista piireistä saaman tiedon mukaan on Suur-Britannia luopunut etuoikeudestaan saada sotatarvikkeita Yhdysvalloista ennenkuin niitä toimitetaan muuall.

Englanti helpottaa tällä tavalla Neuvostoliiton sotatarvikkeiden saantia ja sinne voidaan ensi tilassa lähettää välttämättömimmät sotatarvikkeet. Neuvostoliitto tarvitsee ennen kaikkea lentokoneita ja hyökkäysvaunuja, jotka aikaisemmin oli varattu Englannin ja läheisen idän tarpeisiin.

Ilmoitetaan myös, että Neuvostoliitto on jo saanut amerikkalaisia hävittäjäkoneita, jotka on toimitettu nopeinta tietä brittiläisiltä alueilta.

Poliittisissa piireissä kerrotaan Suur-Britannian ja Yhdysvaltain sopineen siitä, että Neuvostoliitolle on annettava kaikkea mahdollista apua. Tämä sopimus on tuloksena neuvostohallituksen hartaasta pyynnöstä, joka asianomaisten lähettiläiden välityksellä on esitetty molempien maiden hallituksille.

Stalin lienee sekä Lontoossa että Washingtonissa tähdentänyt, että Neuvostoliiton vastarinta on täydellisesti sen varassa, miten joutuisasti englantilais-ameriikkalainen apu saapuu perille.

Mauno kirjoittaa kotiin 1/10 1941

Rakkaat kotolaiset!

Kirjoitan taas jotain, koska vielä edelleenkin olen vanhassa yksikössä. Taisi kuivaa kokoon koko siirto. Muistui mieleen, että pitäisi hakea Porrasnevalta, vaikka neljällä hevosella kauroja, joita voisi syöttää niitä kyntöhevosilla syrppyjen joukossa jauhoina. Yksi päivä siinä menisi, riihittisi suoraan kuormista päin samana päivänä. Kotokauraa ei saisi syöttää ollenkaan eläimillä vaan säästetään siemeneksi.

Kuinkas ne laitumet ovat kunnossa, tietenkin lopussa. Täytyy vain joutokarjaa ja vähässä maidossa olevia pitää mahdollisimman kauan pihalla ja antaa ruisolkia lisäksi. Onko rehukaalia vielä, niitä oli puhet antaa paremmin lypsäville sekä selluloosaa että ruispölyä. Kaurajauhojen syöttö lehmille on kovin rajoitettua, vain 50 kg koko talveksi niin, että täytyy säästää poikiville. Eihän siellä poikivia olekaan ennen kuin tämän kuun lopulla.

Kuinka te niiden porsasten kanssa olette pärjänneet, oletteko saanut myydyksi? Täytyy pitää jonkun aikaa ja sitten joko myydä teuraaksi tai osaa itsellekin lihaksi. Mikäs sen parempaa onkaan kuin nuoren porsaan liha. Jos saa myydyksi se on tietysti paras. Puiminen on parasta jättää myöhemmälle, jos vain säilyvät läjässä pahentumatta. Jos niiltä pojilta työ pakkaa loppumaan saisi sieltä navetan ja tallin edestä vetää ne kakki roipeet ja riot halkoliiverin päädylle.

Petroskoi taasen on saatu, kun tuo Pietari siitä lohkeisi niin ehkä tämä sota meidän osalta pian loppuisi. Sirkka myös kirjoitti olevansa ulkomailla, toisella suuntaa kuin me. Hyvin sanoivat voivansa. Enpä nyt tällä kertaa ehdi enempää. Monet terveiset kaikille meiltä molemmilta Mauno 8 kpk 7121

Mauno kirjoittaa kotiin 3.10-41

Rakas kotoväki! Kirjoitan taas, kun Aatto kirjoitti kotoa Paavolle, oli kirjekuoren päällä Paavon osoite, mutta sisällä oli Sirkalle osoitettu kirje, jonka panin menemään hänelle, sattuuhan sitä erehdyksiä tässä jokaiselle.

Olen edelleen vahassa paikassa ja näyttää siirto jäävän. Taitaa Aallon housuihin ruveta tuulemahan. Aalto on siellä kait lomalla paras-taikaa. Olipa hauska, että Aattokin sai vähän huilata. Taitaa olla jo poissa, kun tämä saapuu – onko siirtoväen lehmien otosta kuulunut mitään. Koettakaa ottaa yhteys Raition kanssa, jos myös vapaaehtoisesti muutamia esim. juuri Alku, Varpu ja Ylevä. Minkälaista hintaa vapaassa kaupassa saisi ja saako rahat vai muuta paperia. Kirjoittakaa tänne niin koetetaan tehdä kauppaa, vaikka se onkin hankalaa. Empä jatka nyt enempää, ennen kuin sieltä kuuluu jotain. Terveisin Mauno

Aatto kirjoittaa Maunolle Rovaniemeltä 5.10. 1941

Mauno hyvä. Olen jo täällä saakka ja jatkan tänään matkaa rintamalle. Pian tuo loma tuntui menevän, niin että loppui aivan alkuunsa.

Kotona on asiat suhteellisen hyvällä mallilla. Viime tiistaina saatiin viimeiset elot Alajoella majaan ja perunut oli jo nostettu aikaisemmin. Viikolla aloitti Arvi kyntötyöt yhdellä parilla, ja poikaset äestivät maahan jääneitä perunoita ja tekivät muuta korjaushommaa. Yritin saada traktoria käyntiin, mutta en saanut kulkemaan tuolla petrolilla niin että olisi kannattanut pellolle lähtä. Minä olen liian vähän sillä ajanut, että tuntisin kaikki sen konstit. Jos syksyä riittää niin saavathan ne kynnetyksi kahdel-lakin parilla, mutta puintityöt lykkääntyvät sitten. Kivistön Aatto lupasi tulla kyntämään. Kävin hevosvarikolla, mutta siellä ei ol-

lut hevosia ollenkaan. Valkaman lisäkki oli juuri lähdössä hakemaan. Lupasivat antaa, jos tulee kunnossa olevia hevosia. Se onkin halpaa työvoimaa: hevoselle 10 mk ja miehelle 10 mk päivässä, joskin miehelle ovat maksaneet vähän enemmän ja tietenkin talon muonassa.

Perunoita olivat luovuttaneet 2.000 kg, mutta kun tavaraa oli tullut paljon, vaikka eivät saaneet kuljetettua mihinkään, oli osuuskauppa ollut pakotettu laskemaan hintaa, niin tuostakin erästä maksettiin vain 0.90 mk. Ehkä se nousee taas, kun saavat kuljetettua pois, 1 mk:aan. Ensi vuoden aikana nousee ainakin ostoluvilla myytävä peruna 1,20 mk. Ehkä olisi edullista jättää osa myytävästä joulunkin yli. Luovutettava määrä on 9.000 kg/ha. Meillä on perunoita ollut 2.75 ha, josta saa vähentää vieraiden perunat 5–10 aaria ja 3 aaria ruokakunnan jäsentä kohti. Näin ollen jää noin 2.2 ha ja luovutettava määrä siis n. 20.000 kg. Sadosta menisi luovutukseen noin puolet, joten elukoille ei paljon jää, kun siemen ja syömäperunat vähennetään. Sato arvioitiin tynnyriluvun mukaan 42.000 kiloksi. Perunoistahan ei saisi syöttää eläimille muuta kuin pienet ja pahentuneet, joten täytynee lajitella kaikki perunat vähitellen ja jättää pienet eläimille. Pienihän on tietenkin suhteellinen

käsite, että eiköhän noita keräänny niin paljon kuin tarvitaan ja voidaan syöttää. Tuo 20.000 kg on vissiin pakko antaa.

Vähän noita kaurojakin saa jättää nim. ainoastaan 50 kg sisäruokintakaudeksi yli 2-vuotiasta nautaa kohti ja 400 kg yli 2 v hevosta kohti. Ei tuolla määrällä paljon lypsätetä, kun perunoi-takaan ei voi kovin paljon käyttää ja AIV:kin on vähän. Valkuaisenpuute tulee olemaan huutava. Sitä ehkä helpottaa vähän, kun kaikkea luovutettua vehnää vastaan annetaan 15 % vehnälesettä tai rehujauihoa ja myöskin jonkun verran luovutettua siemen- ja ryyrikauraa vastaan kaurankuorta tai rehujauihoa. Sitä ei sitten tiedä koska ne saa. Vehnä olisi näköjään edullista

Suomessa 45,000 sotavankia.

**604 LENTOKONETTA TUHOTTU.
12.500 HEVOSTA VALLATTU.**

Tykkejä jo luuteloitu 1.040, tankkeja 700, traktoreita 400 ja kuorma-autoja 2.000.

**Kaikkea muuta sotasaalista saatu
suunnattomat määrät.**

Virallisesti ilmoitetaan, että joukkomme ovat lisänneet sotasaaliin määrää jatkuvasti. Aikaisemmin saadun materiaalin luettelointia ja järjestelyä on jatkettu siitä mukaa kuin kilveellisemmät tehtävät ovat sallineet. Rautalahden samoin kuin n.s. Porlammin miljardimotti on saatu selvitettyksi. Sen sijaan eivät sotatoimet vielä ole mahdollistaneet Itä-Karjalassa saadun melkoisen sotasaaliin selvittelyä. M.m. on Matrosan motin purkaminen vasta alkuvaiheessaan.

Lokakuun 1 päivään mennessä on kaikkiaan luuteloitu m.m. kilviä 51.000, pikakivääreitä 2.500, konekivääreitä 1.500, kranaatinheittimä yli 1.000 ja tykkeitä 1.040, joista 288 raskasta, 363 kevyttä ja 394 panssaritorjuntatykkiä. Asciden mukana on saatu myös suuret määrät ammuksia, kuten noin 30 miljoonaa kiväärin patruunaa, satojatuhansia tykin ja kranaatinheittimien ammuksia samoin kuin käsikranaatteja.

Tuhottujen tai liikuntakyvyttömäksi tehtyjen hyökkäysvaunujen lukumäärä on kohonnut yli 700 ja panssariautojen 120. Traktoreita on saatu noin 400 ja kuorma-autoja yli 2.000. Autoihin nähden on kuitenkin toiveissa petytty, sillä venäläiset autot ovat osoittautuneet käytössä sangen helkoiksi. Paitsi sitä, että niiden bensiinien ja voiteluaineen kulutus on suhteettoman suuri, ne jo pienen käytön jälkeen rikkoutuvat ja vaativat suuria korjauksia. Sitä vastaan varo-osa- ja rengastäydennyksenä on sotasaalisautoilta ollut suuri apu.

Yhä edelleenkin on rautatien liikkuvaa kalustoa saatu verrat-
vähän. Vihollisen on onnistunut evakoida se miltei kokonaan. Hal-
tuamme joutuneestakin suurin osa on perinpohjaisen korjauksen tar-
peessa.

luovuttaa suoraan viljavarastolle.

Kun tuo rehutilanne on noinkin heikko niin eikö olisi parasta luovuttaa siirtoväelle ehkä enemmänkin kuin mitä vaaditaan. Eikö 20 lypsävää olisi sopiva määrä, silloin ei ehkä tarvitsisi ostaa selluloosaakaan niin paljon.

Kävin Kurikassa katsomas niitä nelipyöräisiä. Ne eivät olleet vielä valmiit, kun olivat välillä muuttaneet rakennetta. Ne oli oikein hyvin tehty ja hyvin raudoitettu, niin ettei hintaa 900 mk voi pitää korkeana.

Västilän Mylly on kans vaihtanut omistajaa. Joku peräseinäjokinen Lammi (ei se suurrikas) oli sen ostanut 710 000 mk kauppahinnasta. On siinä hintaa kerrakseen. Joku ilmajokisten yhtymä, jossa oli mukana mm Karhe-lan Mauri ja joku Rintasalon veljeksistä oli siitä jo tarjonnut uudelle omistajalle 750 000, mutta eivät olleet myyneet. Nyt voisi hyvin päästä veloistaan, kun myisi myllyn. Tuo ilmajokinen yhtymä olisi kuulemma saanut rahat järjesty-mään.

Ei se Aalto sentään ole sinua vielä pois siirtänyt. Kuulin Rannon Yrjöltä, joka kans tuli lomalle, että hän on sitä monta kertaa uhannut, mutta paperit jäivät vielä lähettämättä, kun Yrjö läksi. Toivotaan, että unohtuu ja Aalto tulee muutenkin järkiinsä. Hyvät voinnit ja toivotaan, että päästään pois ennen joulua.

Pekka Oksalampi osti Västilän myllyn.

Myi juuri tuolle suurrikas Juho Lammelle Peräseinäjoelta, omistamansa maatilan ja Kärjenkosken myllyn. Pekka osti tuon Västin myllyn kolmen kimpalta: Iivari ja Sandra Hakoniemi, Frans ja Olga Mäki-Rahko ja Eino ja Auli Rintasalo, 195 000 mk jokaiselle, ettei aivan niin paljon kuin Aaton kuulema huhu. Lauri, Pentti ja Vieno Västi myivät jo -24 myllynsä Kustaa Vahalalle, mutta hän teki konkan, ennen kuin sai maksuun ja mylly meni osina edellä mainituille koko Västilän tilan myynnissä. (Kertoi Pekka Koskenkorva)

Emäntä kirjoittaa Maunolle 14/10 1941

Lähetän tämän paketin, kun Lauri (Västi) lupasi viedä. En uskaltanut tehdä kovin suurta, jos sille tulee paljon kantamista. Lähetän sitten Eskon (Kaunismäki) kanssa taas, kun hän tulee, kun hän sanoi vievänsä.

Minä olen ruvennut odottamaan sua kotia jälleen, kun sua on uudestaan anottu pois kynnön takia. Kyllä mun mielestä saisivat laskea pois tykkänensä vanhemmat miehet, kun tuo elintarviketilanne rupeaa nuon kiristymään.

Täällä tuli talvi ja rekikeli yhtäkkiä. Oli kamala paikka, kun ulkona olisi vielä ollut lehmille ruokaa, nyt piti sulkea ne navettaan. Laskivat maitonsa niin, että oikein on kamala. Karjakko on ihan ollut hermostuksissa, kun ei saa antaa ruokaa ja lehmät lakkaavat lypsämästä. Se oli niin äkkiä tuo vaihdos, kun iltapäivästä haettiin lehmät pois, niin aamulla oli parikymmentä senttiä lunta maas. Ei nyt ole kynnöstäkään tullut mitään. Ei maa kyllä roudassa ole, mutta Arvi (Viinamäki) sanoi, että ei se tahdo käydä, kun on niin paljon lunta. Se on sellaista hoopoilemista taas tämä meininki. Toivon vaan, että pääsisit tulemaan kotia.

Raitio (karjatalousneuvoja) on täällä juuri ja lehmiä on koitettu valikoida. Varpun se kohta hylkäsi, kun on jo liika vanha niiden vaatimuksiin. Alku lehmän hän olisi hyväksynyt, mutta se on lonkka-puoli. Ei karjakko tiennyt, koska se on sen loukannut. Silloin se oli ontunut, kun joelle vietiin, mutta ei sen jälkeen

ja se hylättiin myös. Niillä on omat vaatimuksensa, hyviä ja halpoja.

Käskin Raition itse sulle kirjoittaa, niin voit sen jälkeen siten tiedottaa mitä ajattelet. Alkun voisi ehkä jollekin yksityiselle myydä, joka ostaa omaan laskuunsa. Mitä sinä sitten ajattelet nuosta toisista.

Hiehot piti olla sellaisia, joka poikii viimeistään helmikuulla. Ei hän niitä hintoja sanonut, meidän olisi pitänyt itse ne määrätä, ellei hän nyt sulle niitä esitä.

RYSSÄT POISTUNEET VALAMOSTA JA POHJOIS-LAATOKAN SAARILTA.

LAIVAT JA VENEET UPOTETTU, LAITURIT POL-TETTU.

Sen jälkeen kun suomalaiset ovat saaneet Laatokan rannikkoseudut vapautetuiksi vihollisista, ovat nämä nyt vihdoin olleet pakotettuja vetäytymään pois myöskin Pohjois-Laatokan saarilta. Valamo, Ristisaari, Mökerikkö, Heinäsenmaa, Rahman-saari y.m. ovat taas suomalaisten hallussa. Valamossa ovat ryssät suorittaneet eräitä hävitystöitä, mutta m.m. luostarin pääkirkko on hävittämättä.

Ilmavoimamme vilkkaassa toiminnassa.

Kannaksella Ollilan yläpuolella käydyssä ilmatalutuksessa hävittäjämme ovat pudottaneet kolme vihollishävittäjää. Joukkojen ilmatorjunta-aseet ovat Rajajoella ampuneet alas 4 vihollisen hävittäjää sekä Aunuksessa 2 pommituskonetta ja 2 hävittäjää. Sitäpaitsi vaurioittivat hävittäjämme edellämainitussa ilmatalutuksessa erästä viholliskonetta niin pahoin, että siitä putosi laskuteline.

Ilmavoimamme ovat pommittaneet Petroskoin rautatieasemaa.

Ilmatalutinnasta ilmoitettiin tiistaina, että kotiseudulla ei viimeksi kuluneen vuorokauden aikana ole ollut vihollisen ilmatalutintaa. Omat ilmavoimamme ovat pommittaneet vihollisen varustettuja asemia, tuhonneet konekivääritulella 4 kuljetusautoa ja valentaneet toiminnassa olleita vihollisen tykistöpattereita. Ilmatorjuntajoukkomme ovat pudottaneet yhden vihollishävittäjän.

Renko (osuuskaupanjohtaja) antoi tämän kahvipaketin ja sokeripaketin. Ei hän niistä hintaa ottanut, sanoi antavansa omasta puolesta. Lähetän lopun sokerin Eskon mukana. Leipä on nyt tämän vuotista, että kyllä se hyvä on, samoin korput. Ne vehnät riihittiin, kun jo pelkäsimme, että ne olivat tuoreet, kun ajettiin suojaan. Olen yhden pussillisen käyttänyt, kun Kalevin (veljenpoika) joukkoon piti vähän laittaa.(palasi lisalmeen)

No niin kirjoitan sitten taas, kun Eskon mukana saa tulemaan. Joko Pietari on pian kypsä, Moskova jo pian saarretaan. Luulisi pian tämän sodan loppuvan meidän osaltamme.

Voikaa nyt hyvin, sydämelliset terveiset molemmille. emäntä

Tuossa edellä olevat kirjeet (3 Maunolta ja 1 Aatolta) sain 2003 Sirkka-tädiltä, joka saatteessaan kirjoittaa:

"Ihmettelet varmasti näitä mukana olevia kirjeitä. Ne ovat vanhoja viime sodan aikana kirjoitettuja ja Mummalla "säilössä" olleita ja sitten minullakin jo kauan--- Aloin nim. käymään "läpi" omia sodan aikaisia kirjeitäni Mummalle ja niiden joukossa oli nämä Maunon ja Aaton kirjeet kans. Ajattelin, että ne kuuluvat Sinulle. Niissä on sen aikaisia huolia kotitilastasi ym. siis arvokasta historiaa. Et ollut silloin vielä tässä maailmassa. Se oli kovaa aikaa. Miehet kaikki rintamalla ja Mumma yksin talon asioista huolehtimassa. Omissa kirjeissäni kannoin kans omalta osalta murhetta äidin jakamisesta ja ihmettelin miksi ei niin suuren talon isäntä pääse vapaaksi, kun pienempien talojen isännät pääsevät kotiin. Lopulta Mauno sitten pääsi, mutta taisi olla jo sodan loppuvaiheessa.

Olin kirjeenvaihdossa veljeni kanssa – heitähän oli 4 rintamalla ja säästin tupakka-annokseni vuoron perään kullekin. Ilmariin en muistaakseni ollut yhteydessä, mutta Kaisa ja lapset olivat "korvalla" sotaa paossa.

Talvisodan aikana, kun oli niin kovat pakkaset, että kaivot jäättyi ja vesi

loppui (kuten tänäkin talvena) Kalevi haki joesta hevosella vettä pyykkiä varten. Ei hän silloin ollut kovin vanha 12–13 v. Mutta hyvin hoiti ja hän ihan silmissä kasvoi mieheksi. Kun äitinsä pelkäsi (ryssien lentokoneita lensi joskus meidän yli) niin Kalevi sanoi, älä äiti pelkää minä suojelen.

Tällaisia pieniä muistikuvia on jäänyt mieleen siltä ajalta (olin silloin kotona – sotareissulle lähdettiin kesäkuussa -41).

Kirjeitä on kyllä vähän vaikea lukea, lyijykynällä kirjoitettuja ja kauan säilössä olleet. Mutta sinulla on hyvä näkö niin se auttaa. Omat sotareissu-kirjeeni olen kans käynyt läpi ja lukenut kuten tuossa alussa kerroin. Aion ne panna aikajärjestykseen ja sitten johonkin pieneen laatikkoon, ja sen saa sitten joskus periä Antti ja Heikki. Antti varsinkin on ollut kiinnostuneet "mitä mummi teki sodassa".

Sirkan tytär Hannele Neuvonen toimitti minulle tätä kirjaa varten kaikki Sirkan kirjeet, jotka olen lisännyt tähän aikajanalle muuten mukaan. Myös Maunon kirjeitä kotiin oli vielä täällä arkistossa ja täydensivät tarinaa hienosti.

Sirkan ja Aslakin rakkaustarinasta ja kirjeistä koostuu hieno kokonaisuus sodan päättymisestä Koskenkorvalla pidettäviin häihin, joista myöhemmin.

Maksetaan kunnan verot vuodelta 1940
13.10.1941 Kunnallistalolle Vero tulosta 1.326 mk omaisuudesta 270 mk ja lisävero puolustuslaitoksen perushankintoihin 319,20 mk, osingosta oli pidätetty veroa 1.915,20 joten veron maksu olikin 0 . Tämä kertoo, ettei toiminnan kannattavuus ollut kovin korkea ja velkojan määrä oli edelleen suuri omaisuuteen nähden.

Kaisu kirjoittaa lisalmesta 16/10 1941 (pitkä kirje tiivistäen)

Hyvät omaiset!
Kiitetään Kalen puolesta ja tuliaisista. Kesä oli vietetty Eeva-Liisan kanssa suuressa maalaistalossa ja ilmahälytyksiä paljon, mutta pommituksia vain 2. Kale oli ollut siellä myös joskus yötä. Odotettiin sodan loppumista, että miehet pääsisivät talveksi kotiin. "Ilmari on sellaisessa erämaassa, ettei luulisi sellaista enää Euroopassa löytyvänkään."

Ruokapuoli oli heikkoa ja yksipuolista, maitoa ei lainkaan. Ruispuuroa ja hernekeittoa. "Kale kertoi, että Mauno joutuu kait jalkaväkeen. No on se sitten ihmeitten ihme, jos hän nyt ei pääse kokonaan pois."

Kuvan ottohetkeä en osaa ajoittaa tarkasti, mutta arvaan alkutalvi 1942. Silloin Aatto käy kylässä. Tässä näkyvät Aaltokalusteet ovat vieläkin tallella hieman kärsineenä.

Eeva-Liisa oli mennyt takaisin kansakouluun, kun oppikoulussa on sairaala. Kale oli pyrkinyt rintamalähetiksi, mutta eivät onneksi ottaneet. Joku Kalen ikätoveri oli mennyt salaa junaan. Sirkka oli rintamalla ja oli kirjoitellut. "On varmasti opettava reisu, kyllä osaa antaa entistä suuremman arvon sille kaikelle minä koti ja hyvät olosuhteet merkitsee."

Sirkan päivänä oli Kaisun ja Ilmarin 15. häpäivä. Sitten palataan ompelukoneasiaan ja ihmetellään, käykö Suoma enää lainkaan kotona. Kale oli kertonut, että kone on vinttikamarissa eikä sinne päästy. Uusittiin harras pyyntö, että kone lähetettäisiin ja karvalankamatto jälkivaatimuksella.

Lainassa ollut talonmiehen rouvan kone on myyty ja olisi aikaa kovasti korjailla vaatteita. Villalankoja oli Kale tuonut, kun ei niitäkään saa kaupoista.

Lasten ruokaa jo murehdittiin, kun miehet tulee taas omiin leipiin. "aikaihmiset aina pärjää niukemmallakin leivällä, mutta

ainahan sitä on neuvo eläissä."

Sitten kysytään miten Vieno rouva pärjää siellä alapäässä, ei ole kirjoittanut. "Railiko on Sirkkan kans samoissa hommissa?"

Aatto kirjoittaa Inkerille 16.10.41

Äiti hyvä!

Lomalta lähdöstä oli jo kulunut aikaa eikä paluu kovin vaikealta tuntunut, kun on hyvä toveripiiri. Maunon siirrosta kysyttiin, kun ei ole vastannut kirjeeseen.

"Joko Sirkka pian tulee kotiin. Kun ajoimme Ilmajoen aseman ohi, oli siellä suuri tulipalo arvelujeni mukaan kunnantaloa alaspäin. Mitä taloja siellä tuhoutui? Punainen kukko ei jätä kotiseutua sodankaan aikana rauhaan. Mauri on kai edelleen samassa paikassa."

Muut maksut oli Rovaniemellä hoidettu, mutta Ilmajoen Säästöpankin 250 mk korko oli unohtunut ja sen voisi maksaa myös Koskenkorvan konttoriin.

"Mitenkäs kyntötyöt sujuivat. Kerkiskö maa jäätyä ennenaikaisesti? Voipa sitä vieläkin lämmintä tulla, Saitteko hevosapua muualta.

Olkimatrassi olisi mukava olemassa nyt kun asumme para-keissa. Tuollainen lavamaton tapainen 55 cm leveä ja 2 m pituinen. Voisitteko jollakin teettää ja maksattaa minun rahoillani. Hyviä vointeja Aatto"

Mauno kirjoittaa kotiin 24/10-41

Hyvä Kotoväki

Pistän taas jonkun sanan kaikessa kiireessä. Olen taas siirtokannalla, asumme teltoissa vanhaan hyvään tapaan. Emme kovin paljon siirtyneet, mutta sen verran, että uudet korsut joudumme tekemään. Muuten täällä on melko hiljaista. Saa nähdä kuinka kauan tuo Pietari vielä kestää, sitten kait on mahdollisuuksia kotia pääsemiseen. Tietysti siinä viikkoja menee, onhan se selvää.

Kerkeskö meidän lehmäkauppamme ollenkaan, kun tämä kirjeenvaihto on näinkin hidasta. Olispa se ollut vähä noloa, kun kerta meinattiin myydä. Tehkää nyt vain parhaanne mukaan, saadaanhan niitä uusia lehmiä, vaikka parempiakin menisi, kun vain hintaa saadaan. Kirjoitin eilen lyhyen kirjeen, jossa mainitsin, että Alajoen saunan puoleinen jatko kynnettäisiin, sikäli kun siellä mitään kynnetään. Kedon luulisi kääntyvän vielä vaikei sänki enää menisikään. Pian tulee taas marraskuun 1 p, mutta pitäisi kyntää ehdottomasti kaikki ennen kuin lomaa ruvetaan

pitämään. Maksaa saman palkan kuin tähänkin saakka, niin kauan kun kyntö kestää – jos sitä kysyvät. Koetetaan palkka asioita talven päälle järjestää myöhemmin. Siellähän kuuluu tulleen kamala pamaus, jotain on tännekin kuulunut. On se kamalaa, kun tuollaisiakin tapahtuu. Enpä taas enempää tällä kertaa. Hyvät voinnit vaan, terveiset kaikille meiltä molemmilta Mauno.

Emäntä kirjoittaa rintamalle pake- tin mukaan kirjeen 25/10 41

Saan taas Palomäen Einon kanssa tulemaan paketin. Lähetän sen Paavon nimissä ja panen kirjeen erikseen, jos paketti viipyy matkalla.

Raitio on juuri täällä ja lehmäkauppoja on tehty. Hinta tuli mitä ehdotit. Asteria ei myyty niin kun minäkin sen arvasin. Ihana tuli sen tilalle, hinta 3.500. Ei me karjakon kanssa muuta sopivaa löytäneet, nehän ovat kaikki saman ikäiset Neidon ja Hermin jälkeläisiä. Voi olla, että niitä vielä keväällä ostetaan, niin ehkä on parempi jättää. Jos olet itsekin kotona niin voit tehdä kuinka tykkäät. Kantakirjaan nämät piti vielä laittaa. Raitio jäi yöksi ja laittaa paperit kuntoon. Rahat saa nostaa maanviljelysseuran toimistosta Raition antamaan kuittia vastaan. Koivulahti kävi vasikkaa kysymässä. Erä on poikunut ja lehmävasikka oli. Yksi hiehoista on myös poikunut, sillä oli sonnivasikka. Vasikoita kysytään kovasti. Meijerin isännöitsijä on niitä suositellut. Minkämoisia hintoja pidetään? Porsaat taitaa jäädä nyt myymättä. Ei kukaan uskalla ottaa.

Täällä on nyt satanut vettä tänä päivänä, että eiköhän sitä kyntökeliä vielä tule. Joelin vainio on kynnetty, vinkkelivainio jäi vähän kesken, Välivainiossa on kynnetty sekä aseman vainio sekä siinä Hietikon luona se ohravainio. Emme ole vielä vienyt niitä vehniä. Kuivasalosta tuli 1.700 kg, Joelin vainiosta 1.550 kg, Hietikon vainiolta tuli ohria 1.950 kg. Viedäänkö Kuivansalon vehnät kaikki. Odotan niin kauvan, että tulee vastausta. Viikin poika ei ole enää, muut ovat. Nyt on eilen ja tänä päivänä oltu kyntämässä. No niin tässä nyt taas tällainen raportti. Kyllä täällä

hyvin voidaan ja mennään päivä kerrallaan ja odotetaan Pietarin pamahtavan. Voikaa hyvin Sydämelliset terveiset emäntä.

Mauno kirjoittaa 28/10–41

Hyvä Kotoväki!

Palomäen Eeron ja Antilan Eskon tuomista paketeista kiitettiin.

”Oikein on saatu siviiliä täysin siemauksin nauttia ja kylläpä se hyvältä tuntuu.”

Kyntökelit olivat vielä palanneet ja paljon oli ehditty kyntää. ”Onko Kuivansalon maantien puoleinen osa, jossa oli ohraa, kynnetty, sen pitäisi vielä kyntää. Ei ole taittu vielä Alajoelle keriyttä olisi hyvä, jos senkin vielä edes kerkiäisi ennen talven tuloa. Lehmäkaupat menivät hyvin. Keväällä saa myydyksi, jos haluttaa. Nostakaa rahat ja pistäkää säästö-kassaan.”

Vasikka pyydettiin jättämään itelle, ellei saada 1.000 mk. ”Kyllä niitä vasikoita myydä saa 500–1.000 markan välillä, riippuu emistä. Eipä

niitä kovin montaa päivää viitsisi juottaa, jotta hakekoot pois. Porsaat täytyy pitää kait itse ja teurastaa ne verrattain nuorina.”

Kehotettiin lisää ruokkimaan perunalla. Hintatietoja pyydettiin mitä porsaista maksettaisiin.

”Teille tulee aika tilinteotkin, kylläpä te siitä hyvin selviätte. En tiedä kuinka paljon niille pitää talvelta maksaa, kun ei ole kuullut mitä ne siellä yleensä maksaa. Puimista kait siellä vielä on, jos kyntökelit toppaa.”

Kun ei tiedä koska pääsee pois, on vaikea antaa miehille vapaaviikkoa, mutta jonkun pitää hoitaa hevoset.

”Tuon Pietarin kohtalosta tässä kaikki riippuu. Onko puidut

Etelä-Pohjanmaalla elettiin sotavuosinakin rauhallista elämää. Sota oli kaukana. Lokakuun 20. päivänä 1941 tuntui rintama kuitenkin siirtyneen

kiä keskeytyivät. Kyntöpoikien hevoset pysähtyivät, emännän tiilikuormaa tuova hevonen pilastuu täyteen menoon, maa tärisee. Viisivuotias Martti ihmettelee hieman peloissaan, kun ikkunat kotona helisevät ja lattia tärähtelee jalkojen alla. Metsän takaa, Palonkylän suunnasta nousee korkealle metsän yläpuolelle musta savupatsas. Pojan mieleen nousee vanhempien puheissa usein toistunut sana: sota.

viljat kuivattu? Jos on, niin vietäisiin osuuskauppaan 1.000 kg Kuivansalon vehnää ja saman verran Hietikon vainion ohraa. Koetaan tarjota siemenviljaksi molempia. Kirjoitan tästä myös Rengolle.

Emme näytä pystyvän täyttämään luovutusvelvollisuuttamme, mutta jääköön siitä ilmoittaminen, ellei sieltä ole toista kuulunut.”

Mauno surkutteli heikkoa satoa, jota ennakoi kesällä jo kovin lyhyt laiho.

”Täällä on vanhempia ikäluokkia koottu yhteen, meille on tullut muista joukoista vanhimpia ja meiltä on mennyt nuorempia ikäluokkia, joten tuntuu siltä, että meidät jonkun ajan päästä vapautetaan. Ei tietenkään ennen, kun Pietarin motti selviää. Kovasti sieltä kuuluu ankara jylinä, jotta kyllä sitä täysin voimin saksalaiset kypsyttävät. Täytyy odottaa nyt vain ja kun olemme tähänkin saakka niin siellä kuin täälläkin pärjänneet, niin mikäs sitten, ettei eteenkin päin. Olemme vielä telttakannalla, mutta ainakin viikon päästä olemme jo korsussa. Vähän veikeätä joskus on, mutta kyllä me täällä hyvin pärjäämme. Voikaa oikein hyvin siellä ja terveisiä meiltä molemmilta. Mauno, Joko Sirkka pian tulee tai Katri lomalle?

Lokakuun lopulla siirretään kaikki 30 vuotta nuoremmat aliupseerit ja tykkimiehet rykmentin I ja II patteristoon. Näistä taas saadaan tilalle vuonna 1911 syntyneet ja heitä vanhemmat ikäluokat. Näin muodostettu ”vanhusten” patteristo (30–44-vuotiaat) ilmoitetaan pian kotiutettavan. Niin ei kuitenkaan tapahdu, vaan se jää jatkuvasti rintamalle.

Valokuva jatkosodan ajalta, vuosi ei tiedossa (syksy 1941?), kuvassa oli teksti; Sirkka 7 / 7121/ laskutelta (kuva vieressä) Aallon patteristo / miehistö Vasemmalta: Lähetti Autio, alikers. Ilkka Leppälä, alokas P. Ylinen, alikers M. Koskenkorva, vänrikki Eino Kiiikka, luutnantti Ossi Peltola, luutn. Arvi Koskinen, korpl. Myllyniemi, puhelinmies Valto Sorvari.

Ilmari siirretään 1.11. 41 E/ III KTR 18, tehtävää ei erikseen mainita (kirjuri edelleen ?)

Ilmarin siirtyessä uuteen yksikköön oli KTR 18 jo saavuttanut tavoiteasemansa Rukajärvellä ja alkaa asemasotavaihe.

Rukajärven taisteluista on tehty useita kirjoja ja myös elokuva, joka kannattaa katsoa. Näissä taisteltiin jalkavaen aseina tiiviissä kontaktissa, joten tykistön osuus hyökkäysvaiheessa jäi vähäiseksi, toisin kuin Maunon ja Paavon sotaretkellä Kiteeltä Laatokalle ja Pietarin porteille..

Paavo ylennetään korpraaliksi 4.11.1941

Kaisu kirjoittaa lisäalimesta Suomalalle 5/11-41

Suoma hyvä! Monet terveiset täältä Savon maalta. Täysi talvi on täälläkin ja sotaa odotamme loppuvaksi. Vieläkö sinä olet lottahommissa. Kale kävi siellä, mutta ei näkynyt Sinua ollenkaan. Ei hänkään ole enää armeijan hommissa. Koulun alkaminen on täällä hämärän peitossa. Liisa käy kansakoulua ja on tyytyväinen. Joko pojat ovat kotiutuneet? Ilmari on muuttanut toiseen yksikköön, toivomme kovasti, että pian pääsisi kotiin.

Kuules viitsisitkö lähettää minun ompelukoneeni tänne, olen aivan pulassa, kun ei ole millä neuloo, minulle olisi kotiompelijakin tulossa ja on täytynyt perua. Kirjoitin siitä jo aikaisemminkin emännälle. Sen karvamaton voisi panna siihen päälle ja paperia sen päälle. Sitoa.

Hyvin olemme muuten voineet, virtaviivaisiksi tulemme ensi talven aikana, alku on jo hyvä. Mitään kummia ei tänne kuulukaan. Kirjoita nyt aina silloin tällöin. Syystyöt taitaa jo olla koolla. Joko Sirkka on tullut kotiin, siellä kait on koulu alkanut, tämä koulu on täynnä potilaita. Hyvää vointia ja monet terveiset. Kaisu ja Liisa ja Kale.

Mauno tulee sairaalaan korvakivun takia 8 /11-41 Sairastunut 25/10, poistettu sairaalasta 11.11 toipumisloma määrätty 17 /11 asti.

Paavo ylennetään alikersantiksi 11.11.41 (korpraalina olo kesti viikon)

Paavon kirje 12/11 1941 Korsussa

H.V. "Kävin tänään sairaalassa sua katsomassa, mutta ei löytynyt koko miestä, sanoivat että olet

lähtenyt toipumislomalle. Oli se mukava, kun pääsit sen livulla lomalle, eihän se tietenkään sopivaa ole, kun korva niin kipiäksi tuli, onko sitä hyvinkin porottanut. Totta kai sieltä saa lisälomaa, jos ei parane siksi. Olisi ollut hyvä, kun olisin sun tavannut ennen, kun pääsit lähtemään kotiin. Koitan niitä tässä vähän selvittää. Miesten palkat jäi entiselleen oli puhetta, että saat sinä sopia niiden kanssa, kun päästään kotiin ja sitten jäi ne kansaneläkekuitit tekemättä. Villeen ruinas 200 mk sokerirahaa samoin Pertti 40 mk, siellä kirjassa ne on laskettu, jos ovat oikein. Mikkoselta minä otin vehnästä ja rukiista 3 mk kilolta taisi olla liika vähä, samoin Kosken Aililta. Arvi määräsi 10 mk päivältä hevosen palkkaa. Kyllä siihen palkkaan meni paljon rahaa. 5.000 mk minä vein osuuskassaan tilille. Niitä vehniä taisi tulla viedyksi liika paljo, minä luulin, että niitä on siellä alaha laarissa enemmän, kylä meni huonosti tämän vuoden sato. Lehmän minä myirä tärähtin kans, vähän moisesti siitä sai, kyllä minä koitin kinnata hintaa, mutta en saanut enempää, en olisi tietysti myinyt, jos tiesin, jotta sinä pääset lomalle.

Arvin oli puhut, jos ei vie pois hevostansa, niin ainakin tuoda sapsukat sille ja sitten se pyysi saada pui-

Rukajärvi saavutettu!

**Perääntyvät ryssät eivät ehtineet
tuhota kauppala.**

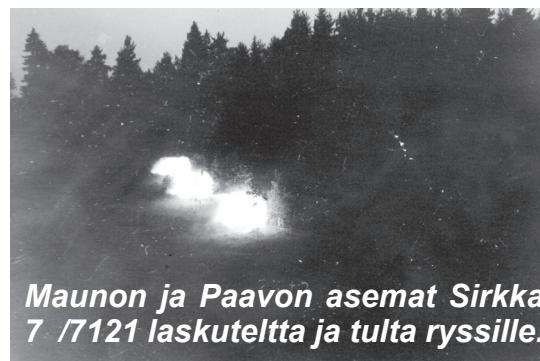
LIPUNNOSTO JO T.K. 13 PÄIVÄNÄ.

Rukajärven kauppalassa kohtasivat Repolan suunnasta edenneet osastomme tähän saakka ankarimman vastarinnan eikä ihmeikään, sillä onhan Rukajärvi koko Vienan Karjalan keskeisimpiä ja tärkeimpiä elinhermoja. Ryssät olivat maantien molemmille puolille joen itäranalle rakentaneet useampia vahvojaksu- ja tulipesäkelinjoja, joita yhdisti toisiinsa ampumahaudat ja jotka olivat siksi hujasti varustetut, että niiden valloittaminen ylittämällä joen tuntui suorastaan mahdottomalta. Jo toista viikkoa ennen kauppalaan lopullista valloittamista avasi raskas ja kevyt kenttätykistöemme murhaavan tulensa ryssän asema vastaan. Rukajärveä puolustavat ryssät olivat levittäytyneet maantiesuunnan molemmille puolille laajalle alueelle ja valinneet asemapaikoikseen kukkulat ja kunnat. Hyökkääjälle maasto oli mahdollisimman epäedullinen. Rohkeasti ryhtyivät suomalaiset kuitenkin hyökkäykseen ryssien monikeretaisia puolustuslinjoja vastaan. Joki yllettiin ja kaukaa maantien vasemmalta ja oikealta puolelta joukkomme suorittivat pitkän kiertoliikkeen koko ajan taistellen perääntyviä vihollisia vastaan sekä maantiellä ryssien aseman takana. Vihollisella ei kerta kaikkiaan ollut muuta mahdollisuutta kuin vetäytyä taemmaksi hyvistä varustuksistaan. Mutta niin sitkeästi pysyi ryssä korsuissaan, että useita näistä oli kenttätykeillä suorasuuntauksella ammuttava mäsiksi, ennenkuin tie tuli selväksi. Muutamia korsuja oli vallattava heittämällä käsikranaatteja sisään. Kärimmäisenä oikealla taistelevat osastomme vyöryttivät asemat Rukajärven eteläkärkeä kohti. Täällä teki ryssä hyvin sitkeitä vastarintaa.

Heti kun ryssät olivat vetäytyneet Sismajoen takana olevista asemistaan ryhtyivät pioneerit innokkaasti haravoimaan miinoja ja ansoja. Pian tämän jälkeen alkoivat ensimmäiset joukkomme marssia Rukajärveä kohti. T.k. 13 p:nä pidettiin Rukajärvellä juhlallinen sotalipun nostamistilaisuus ja kenttämatalanpalvelus.

19.9.1941

da elonsa meidän koneella. Arvi antoi myllystä 2.600 mk, jotka jäi emännälle ja sitten lehmästä 1.800 mk ja sitten mitä niistä jyvistä tuli, näet niistä kuiteista. Osuuskauppahan maksoin kaikki laskut, myös vehnäleseet mitä niitä sai ja sitten maksoin Ilkan ja Vaasan sekä Alavuden Säästöpankin. Sitten siinä on vielä pienempiä summia, jotka on mulla ylähällä. Masa (osuuskauppa) maksoi myös mitä myllys on käytetty. Isooluhta lupas niitä heiniä ja pahnoja, voisit kysyä paremmin. Niitä kansanhuollon paperia koitin täyttää, en tiedä tuliko liika tynni ilmoitettua, kun siinä toisessa piti ilmoittaa, kuinka paljon tänä vuonna on ollut kylvössä ja paljonko tullut jyviä sekä ensi kevään kylvömäärän hehtaareissa. Se viljan luovutus määrä oli niin suuri, että käskin tulla mittaamaan. Jos ne laput on vielä siellä, niin saat korjata niitä en tiennyt oikein, kuinka olisi pannut. En minä nyt muuta muista tällä kertaa. Kyllä pidän sun repusta huolen. Minä toin sun

Maunon ja Paavon asemat Sirkka 7 /7121 laskutelta ja tulta ryssille.

lakkis ja viltin tänne ja alushousut sekä pari paitaa. Ei mulle tarvitse mitään tuoda muuta, kun mitä syömiseen tarvitaan, kyllähän itte tiedät. Eipä sitten muuta, kun koita nyt parantaa itses, ettei pahemmaksi pääse. Paljon terveisiä kaikille Paavo”

Mauno on kotona ja aloittaa muistikirjan pidon uudelleen 16.11.1941

Aatto kirjoittaa Inkerille 19.11.1941

Äiti hyvä ! Kiitetään kirjeestä ja valitellaan kun ei ole kirjoiteltu, joten ei voitu moittia, ettei ole kotoakaan kuulunut mitään. ”Aikaa olisi mutta laiskuus vaivaa”

”Kuulin Karhisen Maunolta, joka palvelee täällä, minkälainen tarina siellä on ollut. Se oli vaarallinen tilanne, mutta ainahan niitä vahinkoja sattuu, Oli sentään onni, ettei tuon suurempia sattunut.(Varikon räjähdys 20.10.1941)

”Kävin lyhyellä komennuksella taas Rovaniemelläkin. Aili voi hyvin siellä ja hääää entiseen tyyliin. Maksoin Tarkkolassa lokakuun vuokran. Mutta Anna Tarkkolalle pitää lähettää 1.500 mk, kun hän on maksanut kunnallisveron.

Palkkani pitäisi kohota joko lokakuun tai marraskuun alusta. Onko lokakuun palkka tullut ja minkä suuruinen se on ?”

Joululomalle tuskin päästään, mutta ehkä tammikuussa. Hiihtokeli antaa odottaa ”onko sielläkään reikeliä, no kulkeehan heinät kumipyörilläkin.”

Sotilaskuljetustodistus Litt. Y N° 422360

luokan
MENO- JA PALUULIPPU
lomamatkaa varten.

Annettu: *Lotte*
Sirkka Kukka
(nimi)

Lähtöasema: *Järvenpää*
Määräasema: *Rosdenudawa*
Kulku: *Maunon Maunon*
(aseman kautta)

Kelpaa matkalippuna ainoastaan yhtä meno- ja paluumatkaa varten
4 - 15.11.41 välisenä aikana
kuun 30 p:nä 1941

Antaja: *P. Rönkä*
Arvo: *Sirkka*
Varmentaja: *O. Rönkä*
Arvo: *Paavo*

Sirkkan lomailippu seikkailu on ohi.

Pittempiä tieto matkustettaessa on lisälippu käteiselä lunastettava.
Ei oikeuta matkustamaan pikajassaa ilman lisälippua.

Vielä Aatto lähetti pari pakettimerkkiä, että voitte lähettää paketteja postivapaasti.

Aatto kirjoittaa Inkerille 25/11 1941

Äiti hyvä!

Ensin pyydetään äitiä palauttamaan asutusasianosastolle liikaa maksettua palkkaa tai matkalaskun ennakkoa ja sitten kerrotaan, että lotta Larvala toi paketin perille. "Olipa ihana saada oikeata kermää pitkästä ajasta, Vehnäjauhoista laitoimme pohjoispohjalaista kampanisua eli siis lotat laittoivat ja sianlihas-ta eräs vänrikki, joka on erinomainen kokki, lupasi laittaa hyvät muonat. Saimme myös hamstrattua halpaa kahviakin, niin että nyt kelpaa tällä elellä."

Sitten kysellään Maunon korvasta ja sairaslomasta ja Aatto oli lähettänyt hänelle lehtileikkeen maatalouslehdestä luovutusvelvollisuudesta, josta olisi apua. "Onko Mauno saanut talon asioita järjestettyä vai onko pitänyt olla vuoteessa, ja lomakin on varmaan jo loppunut? "Kyllähän isännän järjestelykykyä ja valvovaa silmää suuressa talossa kaivataan näin pitkän pois-saolon jälkeen.

Rauhallista oli ja jo tullut vähäinen lumi, jolla ei juuri hiihdellä, sulaa pois. Saksalaiset ovat tyytyväisiä, kun ei heille luvattu kova talvi ole vielä alkanut.

"Mauriko on nykyään Petros... ei kun Äänislinnassa. Mikä hänen osoitteensa on? Sirkan loma on tietenkin loppunut. Taisipa olla vaikeaa lähteä takaisin Karjalan korpiin. Nyt Sirkkakin vasta on tullut tuntemaan kodin merkityksen ja ihanuuden, kun on joutunut olemaan pitkän aikaa poissa kotoa ja elämään hankalissa olosuhteissa. Sirkan koulunkäyntiä nämä sodat ovat huomattavasti hidastaneet, mutta sillehän ei voi mitään."

Aatto lähetti yhden suurennetun kuvan säilytykseen ja kyseli, onko Suoma ollut lot-tahommissa Seinäjoella muutenkin kuin sen kaksi viikkoa.

Ilmari ylennetään Kersantiksi 26.11. 41
KTR /18 dno 497 /komentaja IP/2 4619 ta-loustoimiston /rykmentin huoltoportaan kirjuri. Ansiomerkki: Rukajärven risti.

Vuoden 1941 taistelupaikkoina mainitaan

Tuulivaara, Repola, Omelia, Ontrosenvaara, Rukajärvi.

Jatkosodassa Rukajärven rintama oli ainut rintamaloikka Mustalta mereltä Jäämerelle, jossa hyökkäysvaiheessa saavutetut asemat pidettiin sodan loppuun saakka. Nämä joukot ylittivät valtakunnan rajan ensimmäisinä 2–3.7. 1941. Tämä tapahtui Kuhmossa Miinoan kiven tienoilla. Joukkoja johti presidentti Urho Kekkosen veli Jussi Kekkonen.

Heti jatkosodan alussa 1941 syntyi taisteluitten tuloksena Suomen armeijan ensimmäinen suurmotti, Omelian motti.

Kaisu kirjoittaa kortin Maunolle 25.11 -41

"Sydämelliset kiitokset ystävällisestä kirjeestäsi. Kale olisi kovasti sinne tulossa, mutta hän löi kirveellä sääreensä, että hän nyt joutuu olemaan sängyssä vähän aikaa. Hän aikoi tehdä puita meille kasaan ja sitten lähteä sinne teille, mutta niin siinä sitten kävi – eihän se vahinko tule kello kaulassa.

Vai olet sinä sairaslomalla, olisit jo joutanut päästä kokonaan kotihommiin. Eivät ne näy sieltä vaan niin päästävän. Ilmarikin yhteen aikaan kirjoitti vain kotiin tulostaan, mutta ei ole enää puhunut mitään. Tuntuu että Joulukin menee vielä siellä. Ei se ole ihme että kyllästyttää kun ei tapahdu mitään, samassa paikassa olleen kuukausikaupalla."

Muuten oli voitu hyvin, Eeva-Liisa kävi kansakoulua ja oli tyytyväinen. Kalevi oli ollut Lapinlahdella "jahdissa" ja "Anni oli sairastunut äkkiä, saanut aivan kuin halvauksen. Oli heti määrätty Helsinkiin vietäväksi jonkun aivospesialistin tykö, Laura hänen kanssaan oli lähtenyt."

Lopuksi oli Kale vielä sängynpohjalta lähettämässä terveisiä ja kun paranee, niin paremmalla onnella hakkaa ensin halot ja tulee sitten Koskenkorvalle. (osa kortista oli vahingoittunut)

Paavo kirjoittaa 7/12 1941 korsussa

Rakkaat kotolaiset

Kiitettiin Laurin tuomasta paketista ja nyt oli kahvia ja sokeria pitkäksi aikaa. Maunon korva huoletti, että kuinka kipiä se onkaan, kun antoivat niin pitkän loman.

"Se on kovasti hyvä asia, kun saat olla sielä kotona asioita hoitamassa, kun vain hoidat myös korvaasi, jotta se myös paranee, jottet kovin hosi sielä töitä."

Niemelän Sulo (talon työmiehiä) pääsi lomille ja Paavo laittaa Maunon repun hänen mukaansa ja arvelee että "vaivannäöstä pitää varmaan jotain korvata."

Paavo kertoo tarkasti repusta, kuinka tupakit ja so-

Suomen lopetettava mitä pikimmin sotatoimet Neuvostoliittoa vastaan,

jos se haluaa säilyttää ystävälliset suhteensa Yhdys-
valtoihin, esittää Washington.

ENGLANTI EPÄRÖI **SODAN** JULISTAMISTA SUOMELLE

keri otettiin, mutta 3 pakettia kahvia ja tee jäi, mutta Paavolle jäi saman verran. Mukaan tuli Maunon saamat kirjeet ja vapauden mitali, jonka olivat tuoneet töpinästä.

Paavo otti kaasunaamarin, kun oma oli viety peestoon. Paavo otti paidan ja alushousut ja laittoi omat likaiset tilalle. Aikaisemmin Paavo oli jo lähettänyt Latvalan pojalla alusvaatteita kotiin, kun valtio antoi lisää ja reppu tuli täyteen.

Vääpeli oli kysellyt, onko Mauno saanut viime kuun palkan ja jos ei, niin Paavo voisi sen kuitata. Lähtiessä Paavo oli saanut Masalta kilon sokeria ja kahvipaketin ja 9 laatikkoa tupakkaa ja yhden taskulampun patterin: "Ne jäi vain maksamatta, jos viitsisit ne maksaa."

Muuten oli ollut hiljaista, yhtenä yönä tosin ammuttiin parikymmentä ryhmää. "Ryssät meinasi yrittää vankia meidän tulenjohtueesta, mutta eivät onnistuneet, pojat saivat 5 ryssää vangiksi ja kymmenkunta kaatui. Me muuten joudumme taas vaihtamaan asemia, mennään entisiin asemiin sinne mäen päälle, joten ei tarvitse kaivaa nyt niin kun näihin asemiin tultiin.

Taitaa mennä hyvästi ensi vuoden puolelle meidän pois pääsy, ei ainakaan tällä haavaa siltä näytä yhtään. Mitä tuo Eng-

Omistaja *Veijola Koskenkova, Koskenkova*

SUOMEN AYRSHIREYHDISTYS

Suomen Ayrshireyhdistyksen kantakirjan, nuorenkarjan luetteloon on tänään *Koskenkovan* tilan karjasta merkitty seuraavat eläimet:

Sukupuoli Rotta No	Synt.	Nimi	Luettelo No	Isä	Emä
♀ 21	19/40	Kilpa	41/5755	Jehu p. 11/427	Lupa 27/982
♀ 22	29/40	Kilpa	41/5756	—	Lymy 27/982
♀ 24	28/40	Karu	41/5757	—	Eundys 27/982
♀ 25	28/40	Karu	41/5758	—	Ulla 27/982
♀ 26	29/41	Lupa	41/4099	—	Erasmus 27/982
♀ 27	29/41	Ullki	41/4099	—	Thana 27/982
♀ 28	29/41	Koskenkova	41/4100	—	Ulla 27/982
♀ 29	29/41	Koskenkova	41/4101	—	Thana 27/982
♀ 30	29/41	Koskenkova	41/4102	—	Thana 27/982
♀ 31	29/41	Koskenkova	41/4103	—	Thana 27/982

Maamies
Veij. Koskenkova
on saanut tämän

PALKINTO- TODISTUKSEN

osoituksiksi siitä, että *hän* on annettu

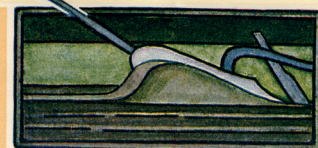
I

PALKINTO

91 pistettä, Koskenkovan
maamiesseuran järjestämässä
perunavaijatuskilpailussa.
Koskenkova, marraskuun 28 p:nä 1941.

Mauno Koskenkova

J. A. Tuomi

lannin sodan julistus tähän mahtaa vaikuttaa.

Mitäs se Nikkolan lisäki sitten meinas, kun ei antanutkaan niitä pahnjoja ja niin varmasti lupas, kun minä sielä käyyn.

Miten muuten on voitu ja joko lehmät on viety vai kuinka kauan niitä pitää vielä pitää. Hakkuutyöt nyt käy vissiin hyvin, kun ei ole lumi haittana.

Jos viittisit lähettää sen Sulon joukos mulle paketin, ei täällä muuta tarvitse lähettää, kun voita ja korppuja, tupakka pakkaa olla taas lujassa, kyllä mulla nyt vielä on, joten ei hätää ole. Eipä sitten muuta, kun Syd. terveiset kaikille myös Masalle (osuuskaupan johtaja) Paavo

Aatto kirjoittaa 10.12. 1941

Äiti hyvä! Täällä sitä edelleen makoillaan ja odotellaan aikaa parempaa. Pakkasta on ollut viime aikoina aika tavalla ja luntakin on vähän tullut, niin että alkaa tuntua talvelta täälläkin. Hiihtelemään täytyy vähitellen ruveta, ettei aivan kangistu ja tule makuuhaavoihin. Maasto on täällä kylä niin vaaraista, ettei Etelä-Pohjalainen uskalla läheskään joka paikasta lasketella. Hyvähän oli, että ehti ainakin vähän aikaa olla kotona.

Minun pitäisi pyytää pientä palvelusta eräs hyvä ystäväni, joka palvelee samassa "Firmassa" täällä haluaisi saada lapsilleen vähän vehnäjuhoja. Voisitko lähettää hänelle lähiaikoina jonkun 3-4 kiloa osoitteella Sanni Kaltio Rovaniemi SK-talo. Hänellä on kaksi pientä lasta, jotka eivät ole oikein terveessä kunnossa.

Minulla on vähän toivetta päästä joululomalle, joten ei kannata lähettää mitään paketteja tänne. Toivottavasti joku pojistakin pääsee. Olisi hauskaa vaihtaa ajatuksia pitkästä aikaan. Jos saan lomaa, tulen luultavasti 15-20 pv välillä loman pituudesta riippuen. Monet terveiset Aatto 6 Kpk 5400

Aaton kortti Maunolle 13.12.1941 (käännetty rintamalta Koskenkorvalle, jonne tuli 17.12)

H.V. Kirjoitin sinulle kotiin, mutta olit nähtävästi ehtinyt jo lähteä. Oli varmaan hauska käydä välillä kotonakin, vaikka toiselta puolen syy lomaan ei varmaankaan ollut mukava

ja töitäkin oli varmasti riittämiin.

Minä pääsen taas kotona käymään. Maanantaina lähdän kahden viikon lomalle. Sinä aikana voisin järjestellä talonkin asioita, jos sinä vain kirjoitat minulle ohjeet. Takaisin tullessa käyn Rovaniemellä, joten lähdän luultavasti 26 tai 27 päivä.

Täällä on rauhallista edelleenkin ja hyvät olot muutenkin. Kirjoitanpa kotoa enemmän. Terveiset Paavolle Aatto (6 kpk 5400)

Kaikki vihollisen pitkin rintamaa tekemät hyökkäykset torjuttu.

Tiistain virallinen tiedoitus:

Karjalan Kannas: Molemmipuolista laimeata häiritsemistulta. Oma tykistöemme on tuhonnut muutamia vihollispesäkkeitä ja korsuja sekä keskeyttänyt vihollisen työskentelyn muutamilla työmailla.

Syvärintama: Syvärinta suupuolessa molemmipuolista tykistön ja kranaatinheittimien harvasta tulta. Lotinanpellon suunnalla vilkasta molemmipuolista tykistön ja kranaatinheittimien häirintätulta. Ostan suunnalla aloitti vihollinen tykistön ja kranaatinheittimien tukemana yleishyökkäyksen. Taistelut ja vastatoimenpiteet ovat käynnissä.

Itärintama: Eteläisellä kaistalla vihollinen on tehnyt hyökkäysyrityksiä, jotka on torjuttu.

Ei virallinen tiedoitus:

Karjalan Kannas: Molemmipuolista harvakoaa tykistönhäirintää ja jalkaväkiseitten tulta. Totlebenin linnake on osallistunut tulitörmäntään. Oma tykistöemme ja kranaatinheittimemme ovat ampuneet vihollisen pesäkkeitä, korsuja ja ryhmittäisiä.

Syvärintama: Vihollinen on suorittanut useita hyökkäyksiä pitkin rintamaa, jotka kuitenkin kaikki on torjuttu. Taisteluissa vihollinen menetti tiistaina kaatuneina yli tuhat miestä.

Häirintama: Eteläkaistoilla vihollinen on tehnyt epäonnistuneita hyökkäysyrityksiä, joissa se on menettänyt kaatuneina useita satoja miehiä. Myös eräällä pohjoiskaistalla vihollinen teki hyökkäyksen, joka torjuttiin vihollisen karsissa suurta mieshukkaa.

Ilmatörmä: Sää on tänään va-

Virallinen tiedoitus eilen:

Karjalan Kannas: Vihollisen tykistö ja kranaatinheittimet ovat ampuneet häirintätulta. Totlebenin linnake on osallistunut ammuntaan. Koko rintamalla on ollut jalkaväkiseitten tulta, joka itäkaistalla on ollut paikotellen aika kiihvasta. Oma tykistöemme ja kranaatinheittimemme ovat tulittaneet menestyksellisesti vihollisen puolella havaittuja maaleja. Useita vihollisen tykkeitä ja korsuja on tuhottu. Konekiväärejä ja pikakiväärejä on vaiennettu sekä vihollisen liikehtimistä häiritty.

Syvärintama: Vihollinen on yrittänyt ylittää Syvärin pienehköin voimin, jotka yritykset on torjuttu. Oma tykistöemme on tuhonnut vihollisryhmittäisiä ja korsuja sekä vaiennuttanut useita vihollispatereita.

Itärintama: Vihollinen on miltei kaikilla kaistoilla tehnyt hyökkäysyrityksiä, jotka kuitenkin on torjuttu.

Ilmatörmä: Omat ilmavoimamme ovat kahteen otteeseen pommitaneet Muurmannin rataa Sorokasta etelään Karman eli Kolshkoman aseman seuduilla. Täysosumia saatiin raskailla pommeilla. Edelleen pommitettiin menestyksellisesti junaa ja erästä varastorakennusta. Yksi veturi ammuttiin liikuntakyvyttömäksi. Vielä on tulitettu hevosajoneuvokolonnia. Suomenlahdella Seiskarin seuduilla oli ilmatäistelu, jolloin vihollishävittäjien saattama lentovene ammuttiin alas. Maaselän pohjoispuolella käytiin ilmatäistelu 9:ää vihollishävittäjää vastaan, joista 5 ammuttiin alas. Omia tappioita ei ole ollut.

Mauno siirretään reserviin 13.12.41 Taistelupaikoista kantakortti kertoo: Laatokan pohjoispuolella: Kitee, Kaalamo-Tirimäki, Latvasyrjä, Koukku-niemi-Rautalahti ja Kaljala.

Paavo kirjoittaa 14/12-41 sunnuntaina korsussa

Veli rakas

Kiitos kirjeestäsi. Eipähän sitä usein tule kirjoitettua. Täällä me olemme vielä vanhoissa asemissa, ei siitä siirrosta tullutkaan mitään, tykki korsuja alettiin teemmään uudestaan, samoin halkoja hakkaamaan, mutta siinähan se aika kuluu. Se Niemelän Sulo ei pääsnytkään kolmastoista päivänä lomalle, pääsevät vasta 17 päivänä viimeisten tietojen mukaan, sitä varten tämä viivytyks, että saisivat olla joulun kotona. Ne miehet, jotka nyt ovat lomalla olivat käyneet piirissä kysymässä pitääkö vielä tulla tänne, mutta olivat saaneet pyörtää takaisin ja saaneet vapauttamispaperit käteensä. Täällä on siitä nyt kova kohu, Aalto kuuluu lähettäneen kortit, että pitää tulla takaisin vielä, saa nyt nähdä tulevatko vielä.

Viimeisten tietojen mukaan ei pitäisi näidenkään täältä päästä lomalle ennen kuin sieltä tulevat takaisin tänne, jotta ei tiedä

oikein varmaan koska pääsevät lomalle. Jouluksi olisi mukava saada paketti postin kautta, kun se Sulokaan ei tule jouluksi takaisin. Kyllä se oli se Juha Nikkoola, minä erehdyyn siinä etunimes. Ne valokuvat tulivat myös, jotka olit tilannut, eivät tienneet kenenkään kanssa olet tilannut ne. Niitä oli aina kaksi kuvaa samanmoista, maksoivat 122.50 mk lähetän ne siinä repun kanssa. Kersantiksi ne sinua taas yrittävät, vääpeli kyseli sinun toisen talven retkiä ja minkä moinen vakanssi on ollut silloin, mutta en minä oikein tiennyt selostaa, saa nähdä tyssääkö vieläkin. Kyllä sinä sen nauhan olet monta kertaa ansainnut, vaikka kyllä se näkyy Aallon takana lujassa olevan. Kesälläkin teki sellaista vääryyttä sinulle. Toivakan Marttikin tuli viikko takaperin tänne vasta maanviljelyslomalta ja oli jo päässyt lomalle silloin, kun oltiin Kiteenjoen tienoilla. Olivat piiris jatkanut lomaansa eikä siitä mitään rangaistusta ole tullu. Täältä ei nyt mitään erikoista kuulu tavallista asemasotaa. Sehän on mukavaa, että voitte hyvin siellä kotona ja korvasikin rupeaa paranemaan. Kunhan nyt vain olet sen kanssa varovainen, onhan niitä konttoritöitäkin pankos, vaikka kuinka paljon. Vai meinaavat vielä määrätä lisää heiniä vietäväksi, niitä on vielä paljon, jotka eivät ole vielä vieneet yhtään heiniä, ottakoot nyt sellaisilta ensin. Kyllä pahnat menee sitten kopioolle, jos alajoen meni kaikki valtiolle, jotta millä sitä talven yli taas pääsöö. Kylläpä ovat panneet pieneen sen voin annoksenkin, ei siitä paljon tannekään riitä. Täälläkin on mennyt tuo soppatouhukin vähän huonoksi, kun on aivan jäätyneet perunat, vaikka kyllä täällä nyt silti pärjää eipä siinä mitään. Joulukin siinä on tuos paikas täällä sen nyt joutuu tällä kertaa viettämään. Voikaapa hyvin paljon terveisiä kaikille. Paavo Ps Suomen paketti ei ole vielä tullut. (Läh. alikers Paavo Koskenkorva 8.Kpk 7121 (7. KTR / 10)

Paavo kirjoittaa 20/12 1941 Korsussa

Terveiset taas täältä. Kieltivät joulukorttien lähettämisen, jotta täytyi ruveta kirjeellä lähestymähän, kun tuo joulukin on kohta ovella. Mulla oli aikomus lähettää niille naapureillekin joulukortteja, mutta täytyi nyt jättää lähettämättä, kun kieltivät. Niin jotta minä nyt valtuutan sinua sanomaan mun puolestani niille terveiseni sekä joulu-, että uudenvuoden onnentoivotukseni, jos tämä nyt sinne jouluksi ehtii. Täällä me nyt taas ollaan vanhoissa asemissa, vaikka välillä oli sellaista meininkiäkin, ettei muutetakkaan. Toiko Sulo repun jo sulle, oliko tavarat säilyneet, ei ollut mitään puhetta sen kanssa sen paketin tuomisesta, että mahtaasko se viittiä ottaa vaivooksensa, mutta on vielä lomalla

myös Kalliokosken Erkki, kyllä minä luulen, että se ainakin tuo, jos ei Sulo viitsi ottaa.

Joutuuhan tämän joulun nyt viettämään vähä erikoisissa oloissa, mutta hyvinhän se meidän veljesten kohdalta on mennyt tähän asti niin, että saadaan olla kiitollisia, että pysytty ehjinä. Onhan se hyvä, että edes sinä saat viettää joulun kotona, onhan Sirkka päässyt lomalle, entäs onko muita tullut. Kuinka muutoin voitte siellä. Täällä on öljytilanne sangen heikko, ettei tahdo saada öljyä enää ollenkaan, että täytyy lopettaa, kun tuo lamppu palaa niin heikosti. Toivoton teille kaikille Rauhallista Joulua ja Hyvää Uutta Vuotta Parhaimmat terveiset Teille kaikille.

Sirkka kotiutetaan 22.12.1941 yksikkö on 7363 8 kpk

Myllylle suunnitellaan uutta moottoria hintahaarukka 11–16.000 mk.

Mauno ylennetään 25.12.1941 kersantiksi III /KTR 10

Maitomäärät meijeriin ja hinnan kehitys ennen jatkosodan alkamista 1940–1941: kg mk/kg

1940	Kesäkuu	6.155	1,50
	Heinäkuu	6.687	1,50
	Elokuu	4.375	1,57
	Syyskuu	3.437	1,60
	Lokakuu	2.689	1,77
	Marraskuu	2.102	1,94
	Joulukuu	3.057	1,85
1941	Tammikuu	2.475	1,85
	Helmikuu	1.850	1,80
	Maaliskuu	1.596	1,80
	Huhtikuu	2.285	1,75
	Toukokuu	2.314	1,70

Maitomäärän laskussa näkyy lehmien vähentyminen ja rehupula, joista kirjeissä on paljon puhetta ja myös omakäyttö oli sodanaikana suurta siirtolaisten ja muiden asukkaiden kautta, joten meijeriin meni hyvin pienet maitomäärät. Maidon hinta on kuitenkin pysynyt hyvin kurissa elintarvikesääntelyn ja korttien käytön kautta. Hinnan nousu alkaa kesäkuussa 1941.

RYSSÄ HYÖKKÄILI JOULUNAKIN KAIKILLA RINTAMANOSILLA.

Helsingissä oli ilmahälytyskin
Porkkalan pommituksen johdosta.

SUURSAARI MIEHITETTY.

Asuinrakennuksia oli
paljon hävitetty.

Kirkko tallina.

Jouluaaton virallinen tiedon-
anto sisälsi mm. seuraavan me-
ritoimintatiedoituksen:

Merivoimiemme toimesta on
miehitetty vihollisemme tukikoh-
dakseen varustama Suursaari.
Vihollinen on vetäytyessään hä-
vittänyt melkoisen osan Suur-
saaren asuinrakennuksia. Vihol-
linen oli muuttanut saaren kir-
kon talliksi.

vihosten hyökkäysyritystä kahden
tai kolmen komppanian vahvui-
sin voimin. Hyökkäykset torjut-
tiin ja vihollinen menetti lähes 200
miestä kaatuneita. Muilla kaistoil-
la tavanomaista tykistötoimintaa
ja partiointia.

27. 12. 41.

Karjalan Kannas: Vihollisen par-
titoimintaa ja paikoitellen molem-
minpuolista tykistötulta.

Syvärin rintama: Usein paikoin
vihollisen partiointirytyksiä, jotka
on torjuttu.

Itärintama: Paikoitellen molem-
minpuolista tykistö- ja kranaatin-
heitintulta sekä partiointia.

28. 12. 41.

Myllyn tapaturmavakuutus ilmoitus vuodelta 1941

2 työntekijää 425 päivää rahapalkka 18.000 mk

Talon osuus: työ päiviä luontaisetu raha mk yht

Renkiä talon ruuassa aikuisia	1	320	2.881.-	8.450 =	11.280 mk
Renkiä talon ruuassa poikia	2	580	5.120	9.860 =	15.080 mk
Karjakko	1	330	2.970	6.000 =	8.970 mk
Päivätyöläisiä miehiä	1	92	828	2.760 =	3.588 mk
Päivätyöläisiä naisia	3	154	1.236	3.080 =	5.312 mk
Harjoittelijat	2	640	5.760	4.500 =	10.260 mk

Palkkasumma yhteensä 54.490 mk

Koskenkorvan osuuskauppa oli talon merkittävä kumppani perustamisesta alkaen. Juho Kuhna oli hallinnossa ja etenkin Mauno oli hallituksen puheenjohtajana merkittävä kaupan kehittäjä, kun osuuskauppa siirsi toimintaansa maatalouden alalle. Tila ja Mylly olivat myös suuria asiakkaita osuuskaupalle, ja Mylly suoritti kaupalle jauhatusta läpi vuosikymmenien. Kuvasa on kaupan erittelyä syyskaudelta 1941. Kolmisivuinen erittely päättyy kokonaissummaan 79.473,35 mk ja Mauno on tehnyt siitä erittelyn eri kohteisiin ja luvuissa on siis mukana myös tilan viljan ja perunan myyntiä osuuskaupalle, ei vain ostoja.

III.

Koskenkorvan Osuuskauppa r. l. Puhelin 82

Koskenkorva, Joulukuun 18 p:nä 1941.

Postiosoite: Koskenkorva
Rautatieos: Koskenkorva
Sähköosioite: Osuuskauppa

Päämyymälä: Asemalla
Säästöosasto: Asemalla
Viljavara: Asemalla

Sivumyymälät: Harjulla
Pietilässä

LASKU

Velj. Koskenkorva, Maksava

		Siirto	77664	80	
2/10	Kark. suolaa		120	-	
8/10	Rautaa y.m.		29	-	
3/10	Säkkejä		90	-	
14/10	Rehuseosta		240	-	
22/10	Hevosruokaa y.m.		51	50	
	Ikkunalasi		7	75	
13/10	Rehuseolluloosaa		274	50	
7/11	Tupakkaa		10	-	
27/11	Narua		45	-	
29/11	Rehusuolaa		240	-	
	Perunaa		700	80	
			mk	79.473	35

Kassaviljelyksen osalle 15.415 -

Rautakirja - - - 30.487 55

Likatalouden - - - 3.719 -

Muut tulot ja menot - - - 28.907 -

Ruokatalouden - - - 440 -

Yhteiset tulot ja menot - - - 504 85

79.473 35

Lainanhoitoja:

Maksettu osuuskauppaan velkaa 21.5. 41 10.000 mk,

Ja Suomi-yhtiön ja Maakiinteistöpankin hoidot normaalisti. Uusia vekseleitä tai lainoja ei otettu, vain Osuuskauppa rahoitti toimintaa ostovelkojen kautta.

Työntekijöitä ja palkkoja 1941:

Sanni Heinonen tili 7.1.-41 27 pv á 20.- = 540 mk, samalle ruis-
ta 52 kg á 3 mk = 156 mk, maksetaan 384 mk.

Hugo Rautio ojaa alajoella syksyllä -40 40 syltä á 1 mk.

Sanna Heinonen 45 pv töissä á 20.- = 900 mk. 15 ltr maitoa
30.-, ruista kg 17,50.-, kuorittua maitoa 22,50 = 70.00, kotti 200
mk maksetaan 630 mk.

Palkkakirjasta 1941

Pentti Paaajanen 18.11. 375 mk, 1.1. alkaen 400 mk/kk 1.5 saak-
ka yht. 2.175 mk.

Aune Vainionpää 1.5.41 alkaen 375 mk/kk 30.10 2.250 mk.
Laine Uutela palkka 2.500 mk kirjataan 1.900 mk. Elli kirjattu
500 mk, Sanna Heinonen 217,50 mk.

Karjakko Bertta Näsi palkka 1.5 2.900 mk. Vaihtuu kesä-
kuussa Eeva Hyytinen 3.300 mk, kirjattu 2.350 mk.

Arvi Viinamäki 17.3 -30.4 -41 33 pv á 25 mk 825 mk + kolme
metriä halkoja 150 kirjataan 675 mk. Jatkossa 155 pv á 35 mk
5.180 mk ja hevosen palkkaa 10 pv 500 mk. Kirjattiin 4.180 mk
ja 500 mk hevoselle.

Olavi Laitinen kesäkausi -41 700 mk/kk ja 3 ltr maitoa/pv,
porsas ja kesäkuun alusta 800 mk /kk. kirjattu 30.6. 2.050 mk.

Paavilainen ollut työssä 15 pv saanut rahaa 525 mk. Aili Kos-
ki 46 pv á 30 mk 1.380 mk. Aini Kvist 22.5 pv á 30 675 mk.

Vilho Kvist kesäkausi 600 mk/kk 3.600 mk, kirjataan 2.900
mk.

Antti Poskiparta tuli töihin 10.6. 41 palkka 650 mk/kk. Peru-
nan nostajille 10 hlö yhteensä 1.400 mk. Niilo Viili töissä 530
mk. Aatto Kivistö 18 pv maksettu 647,50 mk.

Arvi Mattila tuli 18.6 700 mk/kk kirjattu 912 mk, Kalle Mikko-
nen 107 pv á 35 mk 3.745 mk.

Pertti Haiko 28.8. 400 mk kuussa maksettu 840 mk ja soke-
rirahaa 40 mk.

Hintatietoja 1941:

Hevonen Lotta kuollut, myyty Nisulalle 450 mk.

Silanderille 22.4. 42 kg perunaa ja 5 kg vehnäjauhoja á 5 mk.

Myyty Frans Yli-Kokolle lehmävasikka 450 mk.

Jauhatuspalkkiot: Ohra kuorittu 15 p, vehnä 25 p, ruis 7 p,
kaura ryyni ja jauhatus 7 p.

Perunan siemen 80 p. Kaksi lehmävasikkaa 600 ja 550 mk
= 1150.-

Ostettiin palaneen tilalle uusi puimakone 26.6. 14.567,80 mk.

Myllyn tulovero 175 äyriä 1.487 mk, Mauno ym. 477 äyriä
4.054.50 mk.

Vieno ja Lauri Västin lahjaan 2.5. 65 mk. Heiniä myyty 50
paalia á 40.- ja 37 m3 á 60.- = 4400 mk. Apilan typpibakteereja
3 ha:lle á 35 mk = 105 mk. Myllyyn kuulalaakerirasvaa 5 kg á
20.-. Osuuskaupalle vehnää 775 kg á 4 mk.

Sanni Leppiojalle 10 kg vehnäjauhoja á 5 mk. Myyty 6 sian-
porsasta á 650 mk = 3.900.- ostettu 8 kg mobilia á 23 mk ja
bensaa 3 l á 6,50.

Maitokuponkeja merkattiin 8.5. : M punainen 450 kpl á 6 dl =
270 l, M musta 360 kpl á 100 g = 36 kg, M Musta 360 kpl á 200
g = 72 kg, M L punainen 60 kpl á 1 l = 60 l kaikki yhteensä 438
l. Kotokäyttö ja vasikat 520 l. Meijeriin 3973 kg + 438 = 4411.

Tinkimaidon hinta 2 mk /l. Hiiri ja Korpeus edelleen vuokralla.
(tehtaan rakentajia) Korpeus lähtee 12.6.

Myyty 430 m3 paperipuuta á 130 mk = 55.900 mk.

21.5. Ostettu petrolia 200 litr á 6,20 mk. Peittausainetta 5,5
kg á 100 mk. Myös rouva Tamminen ollut pitkään vuokralla nyt
150 mk ja 1 m3 halkoja 80.-, 1 laatikko perunaa 50.- = 280 mk.
Silanderi maksoi toukokuun maidon 228,80 mk, 42 kg perunaa
á 1 mk 5 kg vehnäjauhoja á 5 mk, perunaa 27 mk ja 100 kg
siemenperunaa 100 mk = 422,80 mk. (maitoa meni siis yli 100 l
kuukaudessa.) Vuokralaisena mainitaan myös Viili 55 mk.

Kesäkuun maitotilitys: Lippuja yhteensä 388,2 l, oma käyttö
ja vasikat 540 l, myyty meijeriin 5.827 kg yhteensä 6.755 l.

7.6 200 kg petrolia 1250 mk ja 8 kg bensaa á 8,74 = 68 mk
(nykyrahassa 2.20 euroa/ l) 100 kg ostettu virnaa ja rehuherne-
tä 685 mk, 191 kg ohralesettä 265 mk.

Sianporsaan hintahaitari 450-675 mk /kpl. Myyty viikossa
10kpl Halon hakkuupalkka á 20 mk/ m3.

Myyty sika osuuskauppaan 68.5. kg 30 mk/kg = 2055.-. Mak-
settu velkaa 2500 Renko maksoi tinkimaidosta 2.20 mk 129 l
= 283,80 mk.

Osuuskaupan lasku 31.7 kertoo paljon talon toiminnasta, kun
miehet ovat lähteneet rintamalle. Pieniä tarvikkeita ja merkinnät
ohrankaunoja 1,35 mk/ kg kertoo rehupulasta.

Kannostolle sähkömootorin korjaus ja myllyn töistä 280.- + 150.- ja seppä Sairolle myllyn ja talon töistä 205.

24.11. ostettu valtion pakko-ottoa varten syksyn kuluessa 4.140 kg heiniä ja maksettu 65 p lisähintaa kilolta = 2.691 mk.

Rouva Tammelle kirjaan marraskuun vuokra 150, halkoja 80.-, 10 kg vehnäjauhoja 55.- ja 2 kg ohrajauhoja 8.- = 293 mk. Silanderille 14 kg vehnäjauhoja á 6 mk ja Ohrajauhoja 12 kg á 4 mk.

Valtion siementarkastuslaitokselle lähetettiin 4.12 idätykseen (erän koko kg) Soppu kevätvehnä (900 kg), Louhiohra (Jaakon vainio 1.500 kg) Louhiohra II (hietikon vainio 1.330 kg) kultasadekaura (3.000 kg) Torstai herne (100 kg).

Marraskuun maitolaskelma: lipukkeet yhteensä 180,2 l, oma käyttö ja vasikat 360 l, meijeriin 2102 tuotanto yhteensä 2642 l. Lypsyssä olevia lehmiä kuun lopussa 16 kpl.

Vuokralainen Viili maksoi vuokraa 100 mk ja ½ syltä koivuhalkoja 250 mk = 350 mk.

Kuvassa jouluaattona 1941 vasemmalta seisoo Suoma, ehkä Pentti Paajanen, Mauno. Istumassa vasemmalta karjakko Eeva Hyytinen, Kalevi, Sirkka, Tuulikki, Inkeri, Aatto Saarakkala, harjoittelijat Aune Vainionpää ja Laina Uutela. Kuva on Aaton ottama, joka kirjeiden mukaan oli saanut rintamalta joululomaa.

Maito kg/ kk ja hinta penniä/kg

Tammikuu 2.400 kg 168 p, Helmikuu 2.832 / 170 p, Maaliskuu 3.517 / 163 p, Huhtikuu 3.973 / 161 p, Toukokuu 5.827 / 158 p. kesäkuu 3.777 / 189, heinäkuu 4.934 / 190, elokuu 4.674 / 229, syyskuu 3.767 / 245, lokakuu 2.371 / 287, marraskuu 2.334 / 277, joulukuu 2.567 / 267.

Kun verrataan edellä olevaa taulukkoa hinnan kehityksestä, niin tästä ilmenee, että hinta on nyt merkittävästi noussut kesän 1941 jälkeen, jolloin sota alkoi, nousua heinäkuusta joulukuulle + 60 %.

Vuoden maitomäärä oli 40.822 l keskihinta 208 p.

Lehmä 8 → 11 mk/kg, Sianliha 24 mk/kg, Hieho 14 mk/kg, Lammas 20 mk/kg, Voi 37 mk/kg. Kaura 2.35 mk/kg,

Maakiinteistöpankin (329.000 mk) ja Suomi-yhtiöiden (511.674) puolivuotis- lainaerän 31.000 mk maksamiseen tarvittiin: 15.000 litraa maitoa eli 4.5 kk maitomäärä, 1.300 kg sianlihaa, 10.500 kg ruista, 840 kg voita tai 13.000 kg kauraa.

Koskenkorvan myllyn ja Korven koulun yhteistyötä elintarvikkeiden osalta 1928 -1941.

Lisäksi tila oli harjoittelutila ja maksoi siitä koululle korvausta Merkintöjä Maunon muistikirjasta: (vain osa oli talletettu) ja vain ne poimittiin mistä saatiin kg/ hinta selville.

Korven koululle 28/9.28 ruisjauhoja 397 kg á 2,50 = 992 mk.

Korven koululle 31.1. 30 427 kg ruisjauhoja á 2,35 ja 115 kg ohrajauhoja á 2.90, yhteensä 1336,45 mk

30.9.29 Korven koululle ruisjauhoja 482 kg á 2,35.- = 1.132,70

16.1.1931 Myyty Korven koululle 516 kg ruisjauhoja á 2.15 ja 105 kg ohrajauhoja á 2,35 yhteensä 1356,15 mk.

20.3 1931 Korven koululle 317 kg ruisjauhoja á 2.10 = 665,70,

Muistikirjaan oli 1.12.1931 kirjattu myyntiä Korven koululle:

464 kg ruisjauhoja á 2,35, Kaurakryynejä 62 kg á 3.-, Ohrakryynejä 50 kg 2.75, ohrajauhoja á 115 kg á 2.75 kaikki yhteensä 1.730,15 mk.

Korven koululle 14.1.32 ruisjauho 498 kg á 2,50, ohrajauhoja 62 kg á 2.75 mk.

Korven koululle 16.2.32 524 kg ruisjauhoja á 2.50 mk, ohrajauhoja 70 kg á 2,75 mk ja 109 kg kauraryynejä á 3 mk kaikki

yhteensä 1.829,50 mk

Myyty myllystä Korven koululle 16/11 297 kg ruisjauhoja á 2,40, 113 kg ohrajauhoja á 2.90 ja ohra kryynejä 50 kg á 2,90.

Myllystä 30.1.-34 Korven koululle ruisjauhoja 554 kg á 2,10 ja kaurajauhoja 49 kg á 3.-

Korven koulun jauhot 7.3.-34: Ruisjauhoja myllystä 513 kg á 2,20 = 1128,60, Ohrajauhoja 75 kg á 2,75 = 206,25, Kauraryynejä 107 kg = 321 yhteensä 1.655,85

Korven koulun jauho-ostot jatkuu edelleen:

9.10.-34 ruisjauhoja 522 kg á 2,15 = 1122,30, ohrajauhoja 50 kg 2,65 = 132,50 kaurasuurimoja 55 kg 3.- = 165 yhteensä 1.419,80 mk.

Korven koululle myyty -34 532 kg ruisjauhoja á 2,10 = 1117,20, 102 kg ohrajauhoja 2,11 = 214,20, 107 kg kauraryynejä 3.- = 321.-.

Korven koulun tilaus 5/4 35 : 102 kg ruisjauhoja á 2,20, 35 kg ohra "lesty"jauhoja á 2,60, 35 kg kauraryynejä á 3.- yhteisosto 420,40.

Korven koulu maksaa 2.12 .36 ruisjauhoja 496 kg á 2,40, kauraryynejä 64 kg á 3.25, ohraryynejä 90 kg á 2,75 = 1.645,90.

Korven koululle 23.2.38 ruisjauhoja 550 kg á 2,47, ohrajauhoja 80 kg á 3.10 = 1.609,00

Korven koululle 17/9-38 ruisjauhoja 490 kg á 2,55, ohrajauhoja 83 kg á 2,25

Korven koululle 3.2.41 ruisjauhoja 535 kg á 3.35 mk, ohrajauhoja 108 kg á 4 mk, ohraryynejä 52 kg á 4,24 mk/kg. 2445,50 mk

Korven koululle 19.12.39 ruisjauhoja 396 kg á 2,60, vehnäjauhoja 61 kg á 4,50 yht. 1.304,10 mk

Korven koululle 29/1-40 9.5 kg mannaryynejä á 5 mk, 82 kg vehnäjauhoja á 4,25 mk 78 kg ohralettujauhoja á 3.25 mk, 550 kg ruisjauhoja á 2,70 mk. Kaikki yhteensä 2.034,50 mk kotoa myyty.

Korven koululle 7 / 5 -40 Vehnäjauhoja 65 kg á 5,25.-, ohraryynejä 51 kg á 3,75.- ruisjauhoja 162 kg á 3.30.- = 1067,10 mk.

Korven koululle 14.12. 40 529 kg ruisjauhoja á 3,35.- 65 kg ohrajauhoja 3,90.- 107 kg vehnäjauhoja á 5.75 mk = yhteensä 2640,90

Tilitetty Korven koululle viedyt jauhot 40 kg vehnäjauhoja vastaten 61 kg vehnää, 50 kg ohrasuurimoita vastaten 65 kg ohraa ja 315 kg ruisjauhoja vastaten 321 kg ruista. Kuponkeja 405 kg arvosta.

aika	ruis mk/kg	ohra mk/ kg	kaura mk/kg	ohra- ryyni mk/kg	kaura- ryyni mk/kg	vehnä mk /kg	Myynti yht mk
28.9.1928	2,50						992
30.9.1929	2,35						1.132,70
31.1.1930	2,35	2,90					1.336,45
16.1.1931	2,15	2,35					1.356,15
20.3.1931	2,10						665,70
1.12.1931	2,35	2,75		2,75	3,00		1.730,15
16.2.1932	2,50	2,75			3,00		1.829,50
16.11.1933	2,40	2,90		2,90			1.185,50
30.1.1934	2,10		3,00				1.310,40
7.3.1934	2,20	2,75			3,21		1.655,85
9.10.1934	2,15	2,65			3,00	suuri- mo	1.419,80
30.12.1934	2,20	2,60			3,00		1.652,40
5.4.1935	2,20			2,75	3,25		420,40
2.12.1936	2,40			2,75	3,25		1.645,40
23.2.1938	2,47	3,10					1.609,00
17.9. 1938	2,55	2,25					1.436,25
19.12.1939	2,60					4,50	1.345,10
29.1.1940	2,70				3,25	4,50	2.034,50
7.5.1940	3,30			3,75		5,25	1.067,10
14.12.1940	3,35	3,90				5,75	2.640,90
3.2.1941	3,35	4,00		4,24			2.445,50

Sodan aikana ei ollut kg hintoja, oli vain määriä mitä toimitettu koululle kuponkeja vastaan.

Koko 1930-luvun oli käytännössä deflaatio, joka näkyy myös tässä, kun hinnat ovat pysyneet samoina – hinnassa näkyy vain laatueroja. Sodan aikana ja sen jälkeen alkaa inflaatio pyöriä ja hinnat nousevat, mutta maatalouden kannattavuus oli jo vaiipunut hyvin heikoksi, kun mm. palkat olivat nousseet muissa ammattiteissa niin maataloudenkin piti maksaa saadakseen työvoimaa, joka tuntui taloudellisen tilanteen kiristymisenä ja investointien vähenemisenä.

Paavo kirjoittaa 2.1.42 Korsussa

”Rakkaat kotolaiset

Parhaimmat kiitokseni kirjeistä ja niistä monista paketeista, joilla olette minua muistaneet tänne etuvartiopaikalle. Kyllä niitä pakettia tulikin oikeen Jurvan mitalla, että kyllä on saanut herkutella itänsä kylläiseksi. Kyllä oli se kinkkukin eri hyvää samoin kuin kaikki muukin, niin että tuntui niin kuin olisi kotopöytä astunut. Kyllähän se joulu täälläkin joululta tuntui, vaikka aatokset sielä kotona liikkui. Kerronpahan nyt vähäsen joulun vietosta täältä, niin saunassa oltiin ja siellä saatiin makoisat löylyt, niin kun itse muistat, että meillä on hyvä sauna. Sitten tuotiin töpinästä joulukorppuja, tuli hyvää limppua, kinkun pala, keksiä, hyvää piparkakun tapaista vehnästä, korppuja, oikeen paistettuja plättyjä, karamellejä ja tupakkaa, että olihan sitä siinä jo monen moista herkkua valtiolta saatuna.

Sitten laitettiin pieni joulukuusi korsun kattoon, olipa vähäsen hopialankaa laittaa siihen sekä pari kynttilääkin ja vielä joulutähtikin löytyi ja sitten kahvipannu porisi kotoisasti tuossa korsuhellalla, niin jopa alkoi joulu tulla korsuun. Kello 17 oli oikean jaoksen korsussa hartaushetki, patterin päällikkö puhui (Aalto) sekä luutn. Rautavuori ja sitten laulettiin jouluvirsi. Tuntui kovin kotoisalta, eikä ollenkaan siltä, että ollaan tässä tulilinjalla. Ja sitten oli vielä paras jäljellä nimittäin nimenomaan pakettien jako ja olihan niitä yksi paketti aina miehelle, olivatkin hyviä pakettia, minullakin pakettis oli korppuja, sokeria, karamelliä, tupakkaa, sukat sekä paperia ja kortteja. Onhan se mukavaa, että siellä kotirintamalla niin muistavat täällä olevia.

Olin vartiossa 23–24, siinä oli hyvää aikaa antaa ajatuksen lentää ja lentihän ne varsinkin sinne kotiin ja tulihan siinä ajatelluksi paljon muutakin, tulipa siinä mieleen se kaunis jouluvirsikin ”Joulu yö Juhla yö”, tuntui niin turvalliselta sitä hyräillessä siinä. Tulipa kello 24 ja alkoi silloin valtavat tykkien suuliekit leimahdella Kronstatin suunnalta ja repivät kranaatin räiskähtelyt Terijoen suunnalta. Olihan se valtavaa katseltavaa, mutta ei mitään mukavaa meikäläisille, jotka sen tulen alle joutuivat. Ryssä koitti häiritä meikäläisten joulurauhaa.

Koittihan se meidänkin loholla häiritä, kello oli siinä viiden maissa, kun hälytyskello soi tempmaalia, pian siinä oltiin tykkien luona, ammuttiin 12 ryhmää tykkiä kohden. Ja tulipa sieltä tieto, että hyvin oli mennyt ja kiitettiin patteria hyvästä toiminnasta, oli saatu täysosuma 100-päiseen ryssän partioon ja niin oli joulurauha rikottu, oltiin taas todellisuuden edessä, ei ollut vielä rauha ihmisten kesken.

Menihän ne pyhät pahemmista häiriöistä, samoin välipäivät ja niin vaihtui uusi vuosi. Olin taas vartiossa samaan aikaan kuin jouluyönäkin. Kello lähenei kahtakymmentäneljää ja kaikkialla oli hiljaista ja mietin miten ryssä sitä nyt juhlistaa, silloin yhtä aikaa nousi etulinjasta pitkin rintamaa satoja valoraketteja meikäläisten ampumana, se oli todella valtavaa katsella ja ryssä oli hiljaa, ei kuulunut yhtään mitään siltä puolelta. Tästä mäeltä oli sitä mukava katsella, kun tästä näkee niin kauas, kuten itsekin muistat. Niin olen tässä vähän koettanut kuvailla mitenkä joulu ja uusi vuosi täällä on mennyt. Vuosikin sitten vaihtui, mitä tuoneekaan tullessaan kumpahan meidän suomalaisten kohdalta olisi parempi kuin viime vuosi, että ei tämä sota edes meidän kohdalta jatkuisi kovin kauan.

Teitähän oli sielä kotona sentään aika joukko joulu viettämässä, tuntuuhan se silloin joulu paremmin juhlaa, kun teitä oli niinkin paljon siellä kotona. Terveinä kai olette sielä pysyneet, vieläkö korvasi on kipeä.

Jaa nyt olin yhden asian aivan unohtaa, sinut on vihdoinkin korotettu kersantiksi, onneksi olkoon vaan, patterin päällikkö käski mun siitä sulle mainita.

Sehän oli kovasti mukava, että siellä Suoma muistivat (25.12. 50 v) ja vieraitakin oli niin paljon ja vielä oikein lahjoja toivat. Jukka kehui kovasti, että oli komiat juhlat. Tuulikille ja Sirkalle kiitollisuuteni siitä kortista, jonka tänään sain, samoin Sirkalle entisistä kirjeistä ja korteista, hauskaa että muistatta.

Huhuja ja taas huhuja täällä liikkuu meidän pois pääsystä, että pitäisi tämän kuun aikana päästä siviiliin, mutta ne ovat vain huhuja eihän niitä tiedä uskoa. Saa nähdä pitääkö sinun vielä tulla tänne vai saatko jo jäädä siviiliin, kyllä sun kortti on vielä täällä, niin kyllä sinä tänne pääset, jos tulla pitää. Onhan tässä tullu jo pakistua kaiken laasta, niin eipä sitten muuta kuin syd. Terveiseni teille kaikille.

Paavo

Suomalaiset divisioonat ovat Karjalan kannaksella saavuttaneet tavoitteensa syyskuun ensimmäisellä puoliskolla ja asettuneet puolustusasemiin pääosin vanhan valtakunnan rajan eteläpuolella kulkevalle linjalle Rajajoki-Valkeasaari-Ohtala-Lappalaisenmäki-Lempaalanjärvi-Lumisuo-Tap-

pari. Siitä tulee 19.D:n osalle Valkeasaaresta Harvasuolle ulottuva 6-7 km levyinen lohko. Etulinjaan tulee kaksi jalkaväkirykmenttiä, ja niiden puolustusta tukemaan ajetaan yhteensä 17 patteria tykistöä. Ryhdytään rakentamaan puolustuslaitteita ja toimittamaan muita asemasodasta aiheutuvia järjestelyjä. Taistelutoiminta on vähäistä. Se rajoittuu etupäässä suomalaisen tykistön päihin ja öin ampumaan häirintätuleen. Vihollinen on huomiota herättävän passiivinen. Pattereiden tähytyspaikoille hämmöttävät kaukaa Suomenlahdelta Kronstedtin tornit ja kaakossa kimaltelevat Pietarin (Leningradin) kultaiset kupolit.

Hitlerin julistus armeijan ja SS-sotilaille.

Berliini, 21. 12. — Ottaessaan armeijan ylipäällikkyyden valtakunnankansleri Hitler on armeijan ja SS-sotilaille osoittanut seuraavan julistuksen:

Armeijan ja SS-sotilaat! Taistelu kansamme vapaudesta, sen toimeentulomahdollisuuksien turvaamisesta tulevaisuudessa, **sodan** torjumisesta siten, ettei se joka 20 tai 25 vuoden kuluttua jollakin verukkeella aina samojen juutalais-kapitalististen etujen vuoksi uhkaisi meitä, on kehittymässä kohti- ja käännekohtaansa. Saksan valtakunnalla ja Italialla sekä niihin tähän mennessä liittyneillä valtioilla on ollut onni saada Japanin maailmanvalta uudeksi ystäväksemme ja taistelutoveriksemme. Japani oli aiottu nujertaa samalla

tavoin ja samoilla verukkeilla kuin meidätkin. Yhdysvaltain Tyynen meren laivaston ja Singaporen brittiläisten merivoimien salamanopealla tuhoamisella sekä lukuisain englantilais-amerikkalaisten tukikohtien tuhoamisella itä-Aasiassa tämä **sota** on kehittynyt uuteen meille suotuisaan vaiheeseen. Mutta siksi olemmekin joutuneet maailmanhistoriallisen ratkaisun eteen. Idän armeijamme on unohtumattomien ja maailmanhistoriasa näkemättömien voittojensa jälkeen kaikkien aikojen vaarallisimmasta vihollisestamme ollut talven äkillisen tulon takia asetettava asemasotarintamaan liikkuvan **sodan** jälkeen Niiden tehtävänä on keväääseen saakka pitää ja puolustaa näitä asen

24.12.1941

Suoma lahjoineen 25.12.1941 50 vuotta

Aaton ottamia kuvia Jouluna 1941 vain osittain onnistuneet. Tässä Tuulikki, Annikki ja Sirkka.

Kustaa Kero kirjoittaa Helsingistä 3/1 1942

"Terve Mauno

Minulla olisi nyt sellainen asia, joka nyt tällä hetkellä on tullut tarpeelliseksi, vaikka olen ajatellut, etten sitä mahdollisesti koskaan tarvitsisi. Ohella on todistus, johon pyydän nimeäsi toiseksi koska olet ainoa koko suvusta, joka on nykyisin maanviljelijä. Silloin kun Västilän emäntä sen allekirjoitti niin olin hankkeissa saada asutushallitukselta pienen maatilan läheltä Helsinkiä, mutta se raukesi, kun ei ollut muualla kuin kaukana pohjolassa silloin saatavana.

Nyt aion hakea vakinaisen elintarviketarkkailijan tointa Uudenmaan kansanhuoltopiirissä ja pitäisi näyttää, että on ollut maanviljelijänä. Ole nyt niin ystävällinen ja allekirjoita tämä todistus ja lähetä paluupostissa.

Mitäs sinne teille kuuluu. Se on sängen ilahduttavaa ja kunnioitettavaa, että te veljekset pysytte siinä kotitilallanne. Sitä sitkeyttä niin minä kuin moni muu ihmettelee. Suokoon kaikkivaltias teille voimia ja siunausta kaikissa hankkeissanne."

Terveisiä teille jokaiselle Kustaa Kero Jääkärikatu 15 a B 11 (sitten vielä pyydeltiin anteeksi, että oli kirjoitettu lyijykynällä)

Kustaa Kero vaimonsa kanssa liittyy vahvasti Kuhnän tarinaan. Hän oli naimisissa Elinan sisaren Johanna Hanna Ala-Pirilän kanssa ja hoitivat kasvattityttärenä veljensä Salomonin tytärtä Maijaa. He viljelivät vuokramiehenä Ala-Pirilää, kunnes vuokraus katkaistiin kesken kaiken tilan myyntiin ja Kerot muuttivat Helsinkiin. Heidän kanssaan olivat yhteydessä etenkin Aatto ja Katri kuten 30- ja 40-luvun kirjeistä ilmenee. Koska Kustaa ja Hanna erosivat, ei näistä kirjeistä selviä. Saattaa olla, että jo tätä kirjoittaessaan olivat eronneet?

Aatto kirjoittaa Maunolle 9.1.42 (avatkaa jos Mauno jo mennyt rintamalle)

H.V. Ei oltu varmoja onko Mauno vielä kotona. Aatto oli entisellä paikalla, mutta muutoksia oli tulossa, joten pakettia ei kannata lähettää. Aaton palkkarahat olivat edelleen hukassa ja arveli, että voivat tulla kotiin, josta pyysi ilmoittamaan.

Valokuvat oli pyydetty lähettämään äidin osoitteella. Aaton osoite säilyy 6 Kpk 5400 Eli Aatto on edelleen esikuntaupseerina, ei taisteluissa.

Mauno käy jälkitarkastuksessa 15.1.42 ja loma jatkuu -43 alkuun, jolloin uudet kutsunnat.

Paavo kirjoittaa Maunolle 18/1 1942 Korsussa

Veli Rakas. Kiitos kirjeestä, joita kerkisi jo tulla kaksikin. Olipa se todella hyvä, kun sait jäädä kotiin ja kun vielä niin pitkälti antoivat lykkäystä. Kylläpä se nyt taas oli tulemus, kun se Poku jäi junan alle, kyllä vähän on muutenkin niitä hevosia. Mikä sallimus sekin on, kun ne omin kasvuukset hevoset meni niin peräkanaa. Esti kun Noppa hävitettiin, sitten meni Lotta ja sitten Pirakka ja nyt Poku. On siinä jo vahinkoa vuoden aikana, kun kaikki meni ja vielä siihen riihen meno päälle. Oletko vielä ostanut hevosta tilalle, se on nyt varmaankin vaikea tehtävä, kun hevoset ovat niin kalliita. Kyllähän ne toisen kymmenen hevosetkin ovat hinnoissa, että siinä saakin miettiä kumpako on edullisempaa ostaa nuorempi vai vanhempi hevonen.

Hyvinhän ne siemenet itivätkin, mutta siinä minä erehdyin, kun niitä vehniä jäi niin vähän. Nehän ovat nyt suunnilleen yhtä suuret vainiot Kuivansalon sekä Joelin vainio ja sanoisin että Kuivasalon vehnä on siellä yli-aittan päällä sekä Joelin vainion siellä alaha laaris ja kyllä Arvi sanoi punninneensa niitä, piti muistaakseni olla toista tuhatta kiloa silloin kun minä olin kotona siellä alaha laaris sekä tuhat seitsemänsataa yläläaris. Minä luulin, että ne piisaas, mutta mun laskelmani meni aiva vikahan. Niin miksei, voi kyllä mukavaa olisi, jos sitä liikenisä sieltä, kun siitäkin on niin kovat määräykset, kyllä täällä nyt muuten pärjää, jos täältä nyt pian pääsis poiskin eihän sitä nyt niin varmaan tiedä, mutta merkit viittaavat siihen. Saranpään vääpeli on siellä parasta aikaa lomalla, jos se viitsisi ottaa vaivooksensa, vaikka kyllä ne näkyy postiskin tulevan pian tänne.

Eipä tänne mitään erikoista kuulu, kovasti on taas ollu rauhallista, kyllä sitä nyt tietysti aina vähän paukkuu tuolla etulinjassa. Niin sinä sanoit, että myllys on laitettu kivipari sähköllä pyörimään, taisipa sekin vain taas maksaa paljon, mutta onhan se kyllä hyvä, että ihmiset saavat jauhoja.

Jaksaako moottori viedä kiviparia vai onko muualta tuotu uudet moottorit. Lähetin Latva-Kokon Paavolle 500 mk, kaipa se toi sen sinulle. Ei tässä nyt tahdo järki taas yhtään leikata, kun tuos korvalla toiset pitävät kovaa meteliä. Pistän noita pakettilappuja joukkoon, kun töpinästä niitä antoivat. Eipä sitten muuta, kun hyvät voinnit taas kaikille. Syd. terveisin Paavo 7121 8 kpk.

Tässä kirjeessä mainittiin onnettomuus, jossa Poku hevonen jäi junan alle. Alpo Renko, Osuuskaupan johtajan V.M Rengon poika, joka muisti Maunoa monin lämpimin ajatuksin täällä vieraillessaan ja kertoi monien muiden juttujen lisäksi myös tästä onnettomuudesta:

"Talossa oli töissä Mattila niminen renki, jolla oli hyvin raskas kuulo ja sitä kutsuttiinkin "kuuroo-mattilaksi". Hän oli Maunon ja Suomen Eemelin kanssa hakemassa kolmella hevosella heiniä alajoen saralta ja tulivat iltahämärissä peräjulkkaa rauhallisesti hevosia kävelyttäen ja hevosten välit siinä vähän venyivät ja tuossa Huikkulan ylikäytävän jälkeen, kun tie kulkee kohti Koskenkorvaa radan varressa niin Eemeli ja Mauno hätkähtivät, kun lähes pimeä juna yhtäkkiä pyyhälsi ohi. Katseltiin taaksepäin, että missä Mattila näkyy, mutta tie oli tyhjä. Käännyttiin takaisin ja ylikäytävällä oli Mattilan kärry aivan radan vieressä ja Mattila istui levinneen heinäkasan päällä kädessään pusertaen suitsen pätkiä ja jalat vasten etulaitaa. Kärryssä ei ollut aisoja ja myös Poku hevonen oli poissa. Kuuroo-Mattila oli aivan kalapia kasvoiltaan, eikä sen puheesta mennä saada mitään selvää. "No nyt Mattila on sitten myös mykkä!" Mauno totesi.

Alpohan oli armoton tarinan kertoja, eikä tuosta tule sitä tunnetta, jonka koin, kun hän sen kertoi, mutta niin oli käynyt, että pimennetty juna oli tullut eikä Mattila sitä kuullut ja niin juna vei hevosen ja aisat, mutta kärry ja Mattila säästyivät ja heinät tuli tuuletetuksi.

Vihollispartioille

on rintamillamme tuotettu
tuntuvia tappioita.

VENÄLÄISTEN PUOLUSTUSLAITTEITA

on tuhottu tykistömme tarkkuus-
tulella.

Virallinen tiedotus lauantaina:

Karjalan kannaksella tuhottiin kahden joukkueen vahvuisten vihollisastion yritys tunkutua asemiimme. Rintaman muissa osissa partio- ja tulitoimintaa. Tykistömme, kranaatinheitinmemme ja suorasuuntaustykkinme ovat Karjalan ja Aunuksen kannaksilla sekä Itärintaman eteläosassa ampuneet tuloksellisesti vihollisen asemia, liikehtineitä ja varustustöissä olleita vihollisastioita. Lukuisia vihollisen tulkorsuja ja pesäkkeitä on täysosumin tuhottu, majoituspaikkoja on tuhottu ja työryhmiä hajotettu. Jalkaväkemme on kaikkialla karkoittanut vihollispartiot.

Toiminta: Lentojoukkomme ovat pommittaneet ja tulittaneet vihollisryhmiä Aunuksen kannaksella ja hajottaneet Itärintaman eteläosassa n. 100 miehen vihollisastion. Pohjoisempana on tulitettu teltoihin, majoihin ja asuinrakennuksiin majoittuneita vihollisastioita. Haluttuun on Laatokan pohjoispuolella joutunut vähän vaurioitunut vihollisen lentokone.

Virallinen tiedotus sunnuntaina:

Itärintaman eteläosassa hajotettiin tykistön ja kranaatinheitin tulella viholliskomppania, joka yritti ryhmittä hyökkäykseen. Muilta rintamanosilta ei mainittavaa uutta.

Virallinen tiedotus eilen:

Maarintaman kaikissa osissa tiedustelu- ja toimintaa. Vihollispartioille on niitä karkoitettaessa tuotettu tuntuvia tappioita. Aunuksen kannaksella on muutamien vihollisastion yritykset suorittaa väkivaltaista tiedustelua, estetty alkuunsa tykistön ja jalkaväen tulella. Oma tykistömme on jatkanut vihollisen puolustuslaitteiden tuhoamista tarkkuustulellaan. Itä-Karjalan eteläosassa ovat ilmavoimamme suorittaneet hyökkäyksiä vihollisen hevos- ja autokolonnia vastaan.

Aatto kirjoittaa Maunole 21.1.1942

Mauno hyvä!
"Sinuahan onnistui, kun pääsit kokonaan pois. Onneksi vain olkoon."

Palkat oli maksettu ja Aatto pyysi Maunoa maksamaan pois Penttilä-Ilkan lainan.

Yritetään päästä asutusasiointimistöön ja ellei, niin sitten Itä-Karjalaan hommiin. Joku siirto oli tulossa, mutta siitä ei vielä sopinut puhua.

Hiljaista oli ja shakkipeli on intohimo. Valokuvat oli onnistunut ja kuvia oli tulossa. Kameran jalkaa ei tarvitse lähettää. Sisäkuvia oli otettu voimakasvaloisilla sähkölamppuilla.

"On kumma, että meidän hevosia vainoaa niin kova onni. Saisipa tuo jo meidän osalta loppua." (kuten Paa-von kirjeessä edellä kerrottiin) Aatto 6 Kpk 5400

Ilmari kirjoittaa 10.2.1942

H.V. Joulukirjeestä kiitettiin ja Ilmarikin oli päässyt jouluksi kotiin. 18 vrk loma. Pakkasta oli, mutta hyvin kestäetty, kun on hyvät korsut, jossa Ilmarikin nyt asuu.

"Hyvä kun tulisi hankikelit. Hiihtoa täällä on aivan tappamiseksi harrastettu kovasti. Tässä kuussa pidetään % hiihto, matkana 20 km, johon on kaikkien osallistuttava. Ammunta vielä lisäksi. Aika pitkä matka näin "kuhveliukoille"

Palkintoina parhaille kotilomaa ja muutama loma arvotaan. Hiljaista oli ollut vähä partiointia ja ryssä ampuu tykillä har-

EILEN:

Itärintamalla on vihollisen jatkanut tuloksettomia hyökkäyksiään erästä tukikohtaamme vastaan. N. komppanian vahvuuden osasto hyökkäsi kahdesti, mutta pysäytettiin kummallakin kerralla ja pakotettiin vetäytymään takaisin, jolloin se jätti asemiemme eteen 30 kaatunutta. Rintaman pohjoisosan erämaissa partiomme ovat hyökänneet vihollispartioitten kimppuun karkoittaen ne ja tuhoten osan niistä täydellisesti. Maarintaman muissa osissa taistelutoiminta on ollut vähäistä.

735 viholliskonetta

Suomen lentovoimat tuhonneet

vakseen. Omat koneet ovat lentäneet aktiivisesti. Kuutamolla pommitettiin "näitä seutuja melko lailla, Ilkeitä nuo yöpommitukset, kun ei näe koneita. Pommin surina vain kuuluu ja sitten pamaus."

"Meidän koneet kävivät tässä eräänä päivänä ryssien puolella "kuuta tervaamassa". Oli komea laivue 8 pommaria ja 9 hävittäjää. Sen jälkeen ei ryssä enää käynyt yölennoilla."

Odoteltiin kolmannen valtakunnan miehiä lentämään. "Joko on Ilmajoen tykistön vanhat miehet kotiutettu. Mekin olemme odottaneet sitä tynes silmin, mutta taisi siihen kuivua homma. Jv:n (jalkaväen) miehiä täälläkin kotiuttavat."

Ajateltiin että pitäähän asia viedä päätökseen ja kotiutetaan kun herrat päättää.

"Kuinka veljekset jaksavat Pietarin lohkolla ja Sallassa. Sitkeä pala tuo Pietarin motti – milloin lauennee."

Sitten kysellään voinnista ja töiden sujumisesta ja rehujen riittävydestä ja todetaan: "Luovuttaa pitää kait yhtenään, jos jotain?"

Sodan loppumista povataan kesään, kunhan päästään nuolle uusille rajoille täälläkin lohkolla.

Lapset käy koulua, Eeva-Liisa on yhteiskoulussa ja kokeita yhtenään. "Melko hyvin ovat pärjänneet tähän asti, kunhan pääsisivät luokaltaan. Kale oli kovasti tyytyväinen siellä oloonsa. Toivottavasti hänestä oli jotain apua. Sinulta saamallaan rahalla Kale oli ostanut täytekyynän, oli kovasti innostunut siitä rahasta."

Suoma oli muistanut silloin tällöin paketilla, josta kiitettiin. Ilmari 4359 3 Kpk (Raskas patteristo 29 3 patteri Rukajärvellä asemasota vaiheen alussa)

Aatto kirjoittaa 13.2. 1942

"Hyvä kotiväki! Eipä ole tullut vähään aikaan kirjoiteltua, vaikka aikaakin olisi ollut. Sain rahalahetyksen, joten kiitokset siitä.

Olemme nyt entistä enemmän levossa ja asumme hienossa hotellissa, joten ei voi olosuhteita moittia. Tämä meille jonkinlainen välitavoite tämä K:n pieni kaupunki, mutta ei ole tietoa miten pitkän ajan. Rahanmenopaikkoja täällä ei ole muita kuin elokuvateatteri, mutta ainahan sitä on yhtä ja toista ostettavaa

näin pitkän lenkin jälkeen, joten hyvään tarpeeseen se 1.000 mk tuli.

Kaisun luona täytyy jonain pyhänä pistäytyä, sillä sinne ei ole kuin 2-3 tunnin junamatka. Olisipa mukava päästä samaan aikaan kuin Ilmari, jos nim. hän sattuisi lomalle pääsemään.

Yhteen aikaan oli vähän toiveita siiviiliinkin pääsystä, mutta nyt nekin toiveet ovat kuivuneet kokoon. Vanhempia on vähän lomautettu, upseereja ei ollenkaan.”

Itä-Karjalaan menoa suunniteltiin argonomihommiin, mutta ei taida sekään edetä. Loka- marraskuun tilit oli-

vat menneet Kemijärvelle. ”Mitenkäs siellä luistaa, muistakaa taas joskus, vaikka ei täältäpäin usein tulekaan, mustaa valkoisella. Aatto 6 kpk 5400”

Paavo kirjoittaa kotiin Kersantti Maunolle 20/2 1942

Täällähän sitä taas ollaan. Matka meni sentään aika mukavasti. Tuntuhan se vähän tympiältä tulla taas tänne pimiään korsiin sekä tottua tähän ahtauteen. Siellä kotona, kun sai hetken taas olla valoisissa ja tilavissa huoneissa ja maata hyvässä sängyssä, mutta pianhan sitä tähän taas tottuu. Parhaimmat kiitokseni akkaväelle paketeista, jotka olivat täällä odottamassa. Mitenkä olette siellä voineet onko nikotukset vieläkään antanut perään, oletko lääkärissä käynyt siitä. Työt tietysti menee entiseen tapaan ilmatkin ovat sentään lauhtuneet, varsinkin päivät ovat olleet kauniit ja aurinkoiset ainakin täällä. En tiedä miten siellä ovat. Saisihan nuo ilmatkin jo kaunistua, että ajokelikkien paranisivat. Täältä ei mitään erikoista kuulu, meneepähän siinä päivä kerrallaan. Patteri on paukkunut aika vilkkaasti viime aikoina, ei vielä silti mitään erikoista ole ollut, jotain pesäkkeitä ovat ammuttaneet. Tänne Veikka Ollikin tuli eivät olleet jatkaneet lomaa enää. Könin Sirkka on myös tässä lähellä kanttiinissa, on tehty uusi kant-

tiini tuohon tien varteen, aika iso semmoinen parakin tapainen ja on ollut vasta tämän viikon auki. Sairon Eeli tulee sinne lomalle ja se lupas tuoda mulle paketin, kun minä olen sille tuonut kaksi kertaa paketin. Että jos viitsit laittaa jotain sen joukkoon, jos tapaatte sen. Eipähän sitten muuta kuin Hyvää vointia teille kaikille ja paljon terveisiä Paavo (kuoressa Läh. Alik. P. Koskenkorva 8. Kpk 4121 (44 RajaK.)

Kotieläimet 1.3.1942

Hevosia yli 3-vuotiaita kaikkiaan 5, joista yksi puolustusvoimien käytössä. Nuoria hevosia 1-2 v 2 kpl. Varsoja alla 1 v 1 kpl. Sonnejä yli 2 v 1 kpl, Lehmiä kaikkiaan 19, hiehoja yli 1 v 5 kpl, Vasikoita alle 1 v 3, lampaita yli 1 v 6, alle 1 v 4, emakoita kantavia 3, nuoria sikoja 2-6 kk 10 kpl.

Taistelumme on käytävä voitolliseen päätökseen.

**VUODEN 1942 VALTIOPÄIVIEN AVAJAISISSA
TASAVALTAMME PRESIDENTTI**

**lausui sanoja, jotka lujittavat koko kansakuntamme uskoa
ja tahtoa vapauteen ja onnelliseen tulevaisuuteen.**

Aatto kirjoittaa 8.3.42

Veli Hyvä

Palkanmaksu asutusiasianosastolta menee edelleen väärään osoitteeseen ja aiheuttaa vaivaa. Muuten asiat menee samaan tahtiin.

Aattoa oli pyydetty jakamaan Itä-Karjalan maita, mutta reserviläisen palkalla, Aatto toteaa ”onneksi eivät päästäneet.”

Maunokin oli etsinyt Aatolle sopivia hommia, ilman tulosta.

Kun rintamalla ei ole oikein lehtiä niin Aatto pyysi Maunoa laittamaan lehtileikkeitä, jos sopivia hommia löytyy.

Ruotsalaiset olivat ennustaneet huonoa kesää ja Aatto epäili, että taitaa olla vaikea saada karja edes jossain kunnossa laidunkauteen asti. Kuivuutta oli ennustettu.

"Vesittämismahdollisuuksia kannattaisi harkita. Kotipalstoilla se järjestyisi hyvin veden puolesta, mutta suuri nousu tekee haittaa. Kaltevuuden vuoksi voisi ajatella vain valutusvesitystä tai kastelua, joka taas on kallista lystiä. Larvassa taas tuottaa veden saanti vaikeuksia. Ei sielläkään tulisi upotus kysymykseen monessa paikassa ja voimakysymys on hankala. Ehkäpä kaikki siitä selviää.

Monet terveiset Aatto 6 kpk 5400"

Paavo kirjoittaa kotiin 8.3. 1942

Rakkaat kotolaiset!

Paavo kiitti kirjeestä ja akkaväkeä paketista, jolla pärjää pitkän aikaa, kun oli niin suuri.

Rintamalla ei uutta ja kysytään voinnit kotoa ja tärkein: "Työt ovat siellä sitten sujuneet, halkoja ja rankoja vissiin ajelette. Sehän oli hyvä, kun ne lehmät viimeinkin vietiin, minnekä mahtoivat joutua. Kallista oli se öljy, mutta hyvä kun edes sai, kyllä se varmaankin on tapihin keväällä, kun nuota hevosiakin on niin vähän. Aika paljon te saittakin leimatuksi sitä metsää, eihän siinä alkupäässä tahdo sitä halkometsää oikein olla. Kylläpä on sitten vesi mennyt pieneen joessa ja taitaa ihmisten kaivot ja vesijohdot olla tyhjiä tai kylmettyneitä, että joutuvat joesta vetä ajamaan. Kyllä se oli hyvä asia, kun se vesijohto tuli silloin tehtyä. Onko siellä tullu määräyksiä leipäviljan luovuttamisesta, jotka on varattu siemeneksi. Heikosti on silloin syömäviljaa maassa, kun jo rukiin siemenetkin pitää luovuttaa. Onko Ilmari mitään kirjoittanut, onko mahtanut päästä pois, ovat sieltäpäin päästänyt vanhoja miehiä pois. On täälläkin taas ollut huhuja, jotta vanhimmat ikäluokat pääsis pois, mutta en tiedä sitten, kuinka käy. Paljon terveisiä teille kaikille Paavo 8 Kpk 7121.(7. KTR/ 10)

Ilmari kirjoittaa Maunolle 15.3. 1942

H.V.

Kiitetään kirjeestä, joka odotti, kun palattiin lomalta/komennukselta. Kiiteltiin kotiuutisista ja kerrottiin, että oli perustettu "Kirsukuoro" ja hyvän johtajan avulla oli saatu laulu hyvälle mallille. Johtaja oli Mikko Kivekäs, jonka sisar oli ollut Ilmajoen kan-

sanopistolla laulun opettajana. Kuoro oli kierrellyt muutaman kuukauden aikana ja saanut kasaan 30.000 mk huoltorahastoon. Samalla oli saanut pistäytyä kotonakin.

Lapset olivat saaneet hyviä numeroita kokeista ja Eeva-Liisa oli parhaita luokallaan. Kalella ottaa kovemmalle, mutta arvelaan luokkansa läpäisevän. "Ei Kalella huono pää ole, ei tahdo vain olla lukuhaluja."

Edelleen ollaan samalla paikalla ja arvellaan "Saapa nähdä lähdetäänkö tästä mihinkään. Parakkeja ja korsuja vain lyödään kokoon."

Ryssän komppania oli yrittänyt vallata erästä tukikohtaa, mutta lyötiin tykistöllä takaisin. "Oli hetken oikein sodan tuntua viime kesän tapaan."

Ilmarikin oli ollut vuorostaan tässä aivan edessä olevassa tukikohdassa, jota oli yritetty vallata, mutta silloin oli ollut hiljaista. "Kotiuttamisesta ei näytä tulevan mitään täälläkään, ainakaan tykistöstä."

Jalkaväen miehet oli vapautettu -05 syntyneisiin. Ilmari harmitteli, kun oli saanut Aatolta kirjeen ja olivat olleet varsin lähellä (paikat salattiin kirjeessä) ja voinut tulla käymään lisalmessa. Ilmari kehui, että Aaton kannattaisi ottaa paikan Karjalasta, jossa maksavat aivan hirmupalkkoja. "Täälläkö muutaman vuoden olisi niin olisi verot maksussa."

"Olihan Paavollekin hauskaa, kun sai käydä lomalla. Eiköhän Paavo pian pääsekin pois, hyvä asia että sinä edes saat toistaiseksi olla kotona hoitelemassa asioita."

Sitten taas toivotaan aikaista kevättä ja hyvää vuoden tuloa. "Täällä on vielä täysi talvi. Kiitokset Suomalle paketista. Taidanpa lopettaa. Syd. terveisin teille kaikille Ilmari
osoite Kers. I. Koskenkorva 4359 3 Kpk"

Aatto kirjoittaa 21.3.1942

H.V. Olo jatkuu entisellään ja hiukan jo siviili hämmötti mutta raukesi. Lomalle ensi kuun alussa. Vierailu lisalmeen meni monkään vain muutamalla päivällä eikä Ilmaria tavattu, mutta oltiin sitten menossa lisalmeen ja arveltiin "Ehkäpä tapaan Suomankin valituksineen sillä matkalla."

Aaton palkat olivat taas hukkateillä, mutta "Tuntuupa teillä olevan vaikeuksia karjanruokinnassa, kumpu tulisi ensi vuosi parempi, että voisi syöttää edes riittävän ry. määrän, vaikka valkuaisen määrä jäisikin vähäiseksi."

Sitten kyseltiin Maurista, josta ei ollut kuultu mitään. Ja taas Aatto valittelee, että järki seisoo eikä saa kirjettä täyteen.

J.K. kirjoituksessa kerrotaan joulukuvien onnistuneen hyvin, mutta Suomen kuvista rulla on hukkunut postiin ja Aatto epäilee: "olisiko sensuurilla sormet pelissä!". (Aaton joulukuva ja kuva Suomasta oli edellä)

Sitten oli ostettu villapaita ja hanskat ja Aatto tarvitsi ostokorttipisteitä, joita oli luvannut toimittaa jälkikäteen. Voitteko lainata: villapaitaan erikoislap. +10 pistettä ja hanskat 4 pistettä.

Aatto kirjoittaa 23.3. 42

Lähetettiin kuvia, joita edellä olevat joulukuvat. Ulkokuvaa (?) oli suurennettu ja otettu useita ja Suomen kuvista vain yksi oli onnistunut heikon valon vuoksi.

Tätä jouluna otettua ulkokuvaa en osaa tunnistaa. Edellä olevat kuvat ovat varmaankin jo talvisodan jälkeisiä?

Aatto oli käynyt Kaisun luona lisalmessa, mutta Suoma ei ollut vielä ehtinyt. "Iisalmesta olisi saatavilla sellaisia vaatekappaleita kuin yöpukuja ja sukkia, joita ei enää juuri muualta saa. Täytyisi oikeastaan hankkia, kun myöhemmin niiden saanti voi olla vaikeata."

Sitten uusittiin toive saada pisteitä villapaitaan ja hanskoihin ja pyysi lähettämään kortit, jos teiltä liikenee.

"On ollut kysymystä vanhimpien upseerien lomauttamisesta meidän porukasta, mutta eipä tuosta näy valmista tulevan. Terv. Aatto " Läh.luutn. A. Koskenkorva 6 kpk 5400.

Muistikirjasta 16/11. 1941–29.3. 1942 4 kk jakso

Myllystä tilitti vain Arvo hurjat 19.700 mk eli liki 5.000 mk/kk

Talous 1.870 mk, Mauno 860 (sairauden hoitoa), Paavo 150, Emäntä 850, Suoma 1.100, Sirkka 1.050 (600 mk 29/3 matka?) Aino Saarakkala 250 mk. Yhteensä 6.130 mk eli 1.532 mk/ kk (330 €/kk) Edelleen korostuu Suomen ja emännän tavallista suuremmat summat.

Lisäksi Mauno kävi myllyn asioissa Tampereella 400 mk ja sama summa Suomalle matkalle Jämsään. (katso Ailin kirjeet). Puhelimen käyttö oli vähäistä 78,25 mk ja patteri puhelimeen maksoi enemmän 105 mk.

Joululahjoja miehille 180 ja naiset 250 ja lisäksi kirjoja 365 mk ja Arvo myllärilä 200 mk. Kansalaiskeräykseen laitettiin 600 mk. Mylly ilmoitti mm Vaasa lehdessä 100 mk:lla. Poikien rintamapaketteihin ostettiin tupakkaa 110 mk:lla. (Paljonkohan sai?)

Kessujen kasvatuksesta on vähän merkintöjä. Myllyyn hankitaan roottori 3.450 mk ja kiilahihnakone 8.800 mk.

Paavo kirjoittaa Maunolle kotiin 29/3 1942 Korsussa

"Rakkaat kotolaiset!

Kiitos kirjeestäsi. Pistänpä tässä taas vähäsen vaikkei täällä niin paljon kirjoittamista ole. Niin pääsiäinenkin siitä kohtaa on, vaikka vielä onkin melkein täysi talvi. Pari päivää täälläkin oli kesähän päin, mutta siihen se loppui. Nyt taas on vähän kauniimpaa, mutta tuuli on vain pohjoisessa ja yöt kylmiä. Taitaa taas tulla myöhäinen kevät niin kuin viimevuonnakin. Siellä on kuulemma myöskin ollut jo kesähän päin ja vettäkin sataanut parina päivänä. Paljastiko pellot jo kovin paljon rukiin oraat vain ovat vaarassa, jos jo kovin menivät paljaaksi. Tuliko jokeen yhtään enempää vettä, olisi nyt tullut niin paljon, ettei tarvitsisi sähköä käyttä. Menikö keli jo hyvin huonoksi, vaikka kyllähän sinne larvaan luistaa pitkän aikaa, kun maantieltä jo on kaikki. Hyvin te jo olettekin kerinneet ajot ajamaan, että taitaapa hyvin tulla ajetuksi ennen kuin keli menee. Tuli se hevonen hyvään aikaan ostettua, kun ovat nyt niin kovissa hinnoissa. Se vain on kamalaa, jos vielä pitää heiniä luovuttaa, että millä sitä sitten pärjää kesään asti. Kamala on myydä niin hyviä lehmiä lahiksikaan. Kyllä siinä vain saa olla nuukana heinään kanssa ja muunkin rehun suhteen, niin että kyllä se on hyvä asia, kun saat olla siellä kattomassa perään, että piisaavat.

Oli se hyvä, kun sai sitä öljyä, että saa keväällä kyntää ja äestää, ei siitä muuten mitään tulisikaan, kun on niin vähän hevosia. Vaikka kallistahan se on, mutta kalliita on hevosetkin. Sellaistahan se on, että kaikki muut nousevat, mutta maamiehen tuotteet pidetään mahdollisimman alhaalla ja haukut saa palkaksi, jos ei ole antaa, vaikka kuinka yrittää viedä kaikkensa.

Täällä ei mitään erikoista kuulu, halkoja hakataan ja asemia korjaillaan. Me ollaan tehty kaksi ikkunaa tähän korsuun, että on nyt oikein valoisa mukava kirjoittaa tässä kun hyvin näkee. Ne kyselivät, kenellä on traktori kotona ja onko ajanut, pani ne munkin nimeni siihen listaan, en tiedä sitten onko mitään hyvää.

Kyllähän sen Aalto ainakin tyssää, kun sinä olet siellä kotona. Olisi nyt edes päässyt kylvölomalle ei se paljon olisi, kun niinkin suuri tila kun meillä on. Ensi kuun loppupuolella mun pitää muutenkin päästä lomalle. Jos mulle pakettia lähetätte, niin ei tarvitse panna tupakkaa, sitä saa kyllä täällä niin paljon, kun tarvitsee. Oikein hyvää pääsiäistä kaikille. Monin terveisin Paavo 8 Kpk 4121."

Aatto kotiutettiin 12.4.1942 Palvelusaika 9 kk 27 pv

Koskenkorvan uusi silta valmistuu.

Puusilta oli laitettu ajokieltoon kesällä 1939 ja pukkisilta rakennettu tilapäissillaksi, joka avattiin 14.9.1939. Joten silta oli käytössä talvisodan aikaan ja pitkälle myös jatkosodan aikaan.

Lehdissä moitittiin, että tehtiin väliaikaissilta sen sijaan, että

olisi tehty heti uusi silta. Syynä oli se, että kolmostien linja Vaasa-Tampere oli vielä valitsematta. Edellä puolletaan linjausta, jossa se menisi Santavuoren itäpuolelta suoraan Jalasjärvelle kovia pohjia pitkin. Tie olisi lyhempi ja välttäisi lapionevan pehmeät pohjat ja myös Kurikan puolella täysin uuden sillan rakentaminen heikolle pohjalle, nykyisen hyväpohjaisen sillan sijaan.

Aatto Koskenkorva on ottanut nämä kuvat

Kuvissa kansi odottaa vielä valamista. Takana näkyy väliaikaissillan pätkät molemmiin puolin jokea eli silta on purettu tulvan ajaksi. Entinen Ilmarin leipätehdas näkyy hyvin koivujen takaa ja siellä aloittaa kohta huonekalutehdas. Myllyn takana näkyy massiivinen kaksikerroksinen hirsiaitta tai muu rakennus, jota ei mistään muusta kuvasta löydy ja jää arvoitukseksi.

Samoin jäin miettimään miten toisen kuvan sillan tukirakenteet kesti jäiden lähdön joissa näkyykin jonkinlainen vaurio. Ajatella, että siltaa tehtiin keskellä sota! Rannan tukiarikut ovat entiset.

Sillan kansi valettiin kökällä kolmessa päivässä kesällä 1942. Tämä silta uusitaan sitten 1992, jolloin kosken alta menevä pukkisilta rakennettiin jälleen uudestaan, nyt autoliikennettäkin varten, josta kuvat aikaisemmin.

Paavo komennetaan 19.4. EP itäiseen Sk-piiriin kotiuttamista varten, joka tapahtuu lopullisesti 21.4.1942 syy: käsky ikäluokan vapauttamisesta.

Paavon taistelupaikat ovat samat kuin Maunolla eli: Kitee, Kaalamo-Okamäki-Latvasyrjä-Kuokkaniemi- Rautalahti- Kaljala.

Kauppakirja 25.4.1942

Täten myyn ja luovutan minä Aatto Koskenkorva veljilleni Mauno ja Paavo Koskenkorvalle omistamani osuuden eli yhden kolmannen osan Koskenkorvan tilasta Rn:o 3:58, Ilmajoen pitäjän Kokkolan kylässä, välillämme sovitulla kahdensadanneljänkymmenen kahden tuhannen (242.000) markan suuruisella kauppahinnalla ja muuten seuraavilla ehdoilla.

1. Kauppahinta suoritetaan siten, että ostajat ottavat vastatakseen myyjän velkaa Ilmajoen Säästöpankkiin viisitoistatuhatta (15.000) markkaa, sekä samoin myyjän osuudet tilaan kiinnitetyistä veloista Keskinäiselle Henkivakuutusyhtiö Suomelle ja Osakeyhtiö Maakiinteistöpankille, yhteensä kaksisataakaksikymmentäseitsemäntuhatta (227.000.-) markkaa, joten koko kauppahinta on 242.000 mk ja tällä tavoin maksetuksi kuitataan.

2. Kauppaa seuraa myyjän osuus talon kaikkeen irtaimistoon.

3. Talo-osuuden ja irtaimiston vastaanotto tapahtuu heti.

4. Ostajat vastaavat kaikista tilalta menevistä veroista ja muista maksuista tästä alkaen.

Näitä kauppakirjoja on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, toinen ostajille ja toinen myyjälle, jota paitsi samanlainen jäljennös kauppakirjasta on jätetty kaupanvahvistajan arkistoon.

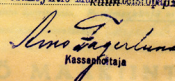
Seinäjoen kauppalassa 25 päivänä huhtikuuta 1942

Aatto Koskenkorva

Tähän tyydymme. Paikka ja aika edellä

Mauno Koskenkorva

Paavo Koskenkorva

LN:o 84.		Mannan, Saaraja Matti Koskenhovi	
4 1/2 % korkoa per	114 1942 mk:ille	mk	7759 00
5 % " " "	194 " "	"	"
Maksamatonta korkoa.....			
Lisäkorkoa maksettu / maksamatonta			
Pääoman kuoletus per	114 1942	mk	5574 20
Maksamatonta pääoman kuoletus per		194	
		MAANKINTEISTÖPANKKI - 1. X. 1942 mk KASSA	
Sekalaisia kuluja {			
		Maksettava määrä mk	13.194 8
Lisäkorko 2 % pääomalle mk		kuun	
pästä 194	kuun	päähän 194	
Edelläolevat 13.194		markkaa 80	mk
		pennia kuitataan.	
		Osaakyyhtiö Maankinteistöpankki 194	
		 Aino Englund Kassanhoitaja	
LN:o 84.		Mannan, Saaraja Matti Koskenhovi	
4 1/2 % korkoa per	114 1942 mk:ille	mk	7759 00
5 % " " "	194 " "	"	"
Maksamatonta korkoa.....			
Lisäkorkoa maksettu / maksamatonta			
Pääoman kuoletus per	114 1942	mk	5574 20
Maksamatonta pääoman kuoletus per		194	
		MAANKINTEISTÖPANKKI - 3. IV. 1942 KASSA	
Sekalaisia kuluja {			
		Maksettava määrä mk	13.334 10
Lisäkorko 2 % pääomalle mk		kuun	
pästä 194	kuun	päähän 194	
Edelläolevat 13.334		markkaa 10	mk
		pennia kuitataan.	
		Osaakyyhtiö Maankinteistöpankki 1942	

Etä edellä olevan kauppakirjan allekirjoittajat, Aatto Koskenkorva myyjänä ja Mauno ja Paavo Koskenkorva ostajina, jotka henkilökohtaisesti tunnen ovat yhtä aikaa saapuvilla ollen kirjoittaneet nimensä kauppakirjaan ja vakuuttaneet kaupan oikeaksi, täten julkisena kaupanvahvistajana todistan. Paikka ja aika edellä

Ilmari Talvitie

Kihlakunnanoikeuden määräämä kaupan-
vahvistaja Ilmajoen ym. kuntain kärjäkunnan
alueella. Kutsuttuna todistajana oli läsnä: Lai-
na Talvitie.

Tätä kauppaa voidaan pitää Aaton kannalta todella veljellisenä ja sopuisana. Talon velat ovat jo todella hallinnassa ja myllyn myyntikin on varmaan kaikkien tiedossa, joten olisi voinut ajatella, että Aatto olisi päässyt kaupan kautta vihdoinkin eroon kaikista veloistaan ja vaikkapa saanut vielä vähän pesämunaakin.

Aatto näkee varmaan asian siten, että veljien työpa-
nos on pelastanut tilan ja Aatto on ollut niistä ponnistuk-
sista varsin sivussa.

Satoja maatilan sukupolvenvaihdoksia ja perinnönjakoja suorittaneena voin todeta, ettei tuo asenne ole täysin harvinainen, kun halutaan pelastaa kotitila, mutta tässä mittakaavassa Aatolle ei voi kuin nostaa hattua. Nykyajan ahne asenne olisi voinut johtaa aika tavalla toisenlaiseen lopputulokseen.

Maanviljelysseura ottaa 20.4.42 lehmiiä: Heluna, Ihana,
Ylevä, Äly yht. 24.500 mk.

Lääninhallitus määrää Ilmajoen kunnan pakko-otosta
30.4.1942: Otetaan 1 lehmä.

Ilmajoen nimismies ilmoittaa, että kevätiljan olkia on vielä luovuttamatta puolustuslaitokselle 1.195 kg vain 30 % niistä saa olla kevätehnän olkia.

Aatto laittaa kortin 3.5.42

H.V. Oli palattu Helsinkiin ja saatu vuokratuksi asunto, vaikka ovat lujassa. "Arkadiankatu 21 A 8 puh 49195. "Varminta on

vuokrata tällä tavalla kalustettu huone ja antaa huonekalujen olla siellä Rovaniemellä maksuttomassa makasiinissa, koska pian voi tulla kutsu takaisin.”

Aatto ei ollut ehtinyt käydä ohi mennessä kotona ja pyysi lähettämään hänen tavaransa, jotka ovat ”siellä toisella puolella” sohvalla laatikossa ja lähettämään Helsinkiin ja samoin upseeri arkkuni, joka on salin eteisessä. Samoin kääntää postin tänne.”

Maija oli menossa vihille, joten lahjan kanssa olisi kiire. (Hanna Keron tytär) Sitten muistui vielä saappaat ja pussihousut sekä reppu ja vielä sähköpannu ja valokuvauskone.

Reino Kärävä vastaa Maunon tiedusteluun 11.5. 1942

Vastaus on viipynyt, kun Reino lienee jo eläkkeellä eikä enää usein käy Helsingissä. Mauno oli kysynyt suositusta välitystomistoista, mutta Reino pitää niitä varsin samanarvoisina eikä osaa suositella. Antaa neuvon, ettei kannata suostua suurempaan palkkioon kuin 1-2 % kauppahinnasta. (mietittiinkö myllyn myyntiä)

Ilmarin kortti 15.5. 42

H.V. Tänne sotahommiin oli sitten kuitenkin lähdeittävä. Outoa niin pitkän tauon jälkeen. Kesä on tulossa, joko siellä on kevättyöt menossa, toivottavasti tulee hyvä vuosi, että saadaan ensi talveksi syötävää. Kers, 4359 3 Kpk.(Edelleen ollaan Rukajärvellä samassa osastossa.)

Aatto lähettää kortin 29.5. 42

Oli unohtunut yksi asia. Puolipohjat olivat unohtuneet kotiin.” Alkaa olla pohjat rikki jo kaksista kengistä, kun näitä kivistä trampaa.”

Sirkka oli kirjoittanut, että kevättyöt ovat edenneet hyvin. ”Ja kun vettäkin on tullut niin alku näyttää lupaavalta. Täällä ei keväen edistymistä juuri huomaa.”

Juhannus sattuu keskelle viikkoa, joten kotiin tuskin pääsee lomalle. Sirkka oli tulossa muutamaksi päiväksi kaupunkia katsomaan ja ”voipa joutua kokemaan sinä aikana ilmahälytyksenkin. Viime yönä oli kaksi ja toisella kertaa kävi konekin, mutten tiedä pommittiko.

Terveisin Aatto”

Muistikirjoissa on kateissa maaliskuu – kesäkuu ja jatkoa tulee vasta heinäkuussa -42.

Jauhatusmaksujen kehityksestä oli vihossa seurantaa ja eh-

dotus:

Laji	31/8 39	nyt	ehdotus
Ruisjauho	8	11	11
Vehnäjauho	35–40	35–40	35–40
Grahamjauho	8	11	11
sihdattu ohraj.	17	24	24
täysjyväohraj.	8	11	11
ohrasuurimo	17	24	24
kaurasuurimo	17	24	24
kaurajauho	12	16	16
kaurarouhe	6	8	8

Kun oli menossa melkoinen inflaatio ja hintojen nousu, täytyy jauhatustaksat olla kovasti kilpailtuja, kun mihinkään ei esitetty muutoksia. Mille kokoukselle esitys tehtiin? Oliko lähimyyliillä kartelli?

Syyskuun 18 pv 1942 Maunolle ja Paavolle myönnettiin lainhuuto 1/3 osaa Koskenkorvan tilasta 3:58

Aatto kirjoittaa Maunolle 9.8. 42

Oli ankeaa eikä järki riittänyt kirjoittaa kuin asiasta. Eemelin osoite oli Dagmarinkatu 9 b ja nimi kirjoitetaan: Eemil.

Toinen asia oli lisääjän pyytäminen velan maksuun, kun boksiin pitää hankkia monenlaista, mutta luvattiin ettei ennen joulua hankita enää mitään.

Vaikka tilakaupassa joku Aaton velka oli tullut pois, näyttää Aatto edelleen velkaantuvan Maunolle.

Perunoita voisi ottaa vastaan 10 kg, kun ei ole kellaria ja puuroakin voisi keittää, kun on keittiö ja perunat maksaa 6.50 kg ja tomaatin hinta on laskenut 65 mk/kg.

Aatto kirjoittaa 10.9.43 Helsingistä

Mauno hyvä! Oli etsitty kaapelia, mutta tehtaas eivät pysty toimittamaan. Sitten palattiin kessun viljelyongelmiin ja pohdittiin kuinka rutikuivaksi ne kuivataan kaasulla vasta hienonnan jälkeen niin että rupeavat ruskettumaan. Parempaa saisi, jos vielä hiostaisi niitä ennen hienontamista.

Kessun lehdet laitetaan melkein tuoreena voima- ja voipaperikääreeseen ja laitetaan uuniin 1-1 ½ vuorokaudeksi, niin saa hyvänmakuista ja -hajuista tumman ruskeaa tuotetta.

Ulkona ei tupakan kuivatus onnistu, vaikka on näin kauniit ilmat. Pakkasten tultua menee kosteat lehdet pilalle eli ne pi-

tää kuivattaa sisällä ennen sitä. Aatto kehottaa kuivaamaan tupakat kuivausriihessä, ei liian tiiviisti kuivauskennoihin asetellen.

Aatto kehottaa myymään loput maalle päin, Kannoston Frans oli niistä kiinnostunut, ja itse lupasi myydä Hesassa joku 10-20 kg tutuille. Olisko 25 mk/ kilo tuoreesta tavarasta? Pieni ilmoitus lehteen ennen kuin pakkanen ne pilaa.

Tulipas tässä kes-suasiaa, Aatto tuumaa loppuksi ja kysyy olettehan saaneet lavendelin lehdet ja lapikkaat ja terveisiä Hilja Virtaselta, joka oli käymässä.

Tämän kirjeen jälkeen jää miettimään kuinka paljon tupakkia olikaan kylvössä. Muistan kuulleen, että sitä viljeltiin puutarhatalosta jokeen päin olevalla puutarhatilkulla. Yksi säkki kuivaa kessua löytyi aittaa makuutiloiksi siivotessa ja muistin mukaan oli hyvin säilynyt, mutta kun en ole tupakkimiehiä, ei tullut jätettyä yhtään talteen.

Kunnanvaltuusto valitsi 18.9.1942

Maunon Nuijamiesten muistomerkkitöimikuntaan jäseneksi 1943–45

Paavo valitaan Koskenkorvan koulun johtokuntaan vuosiksi 1943-45.

Ilmari siirretään uudestaan 8.10. 42 HTK 14 tehtävä edelleen kirjuri, mutta kotiutetaan saman tien 10.10 PM:n määr. perusteella / ikäluokka. Palvelusaika tällä pätkällä 1 v 3 kk 23 pv ja Yhteensä rintamalla 1 v 10 kk ja 13 pv ja varusmies aika 1 v.

Edellä olevan kortin mukaan rintamalle mentiin 15.5. ja kotiutus 10.10. eli tämä viimeinen reissu kesti 5 kk, mutta kantakortin mukaan pidempi, joten tässä välissä oli varmaan pitkä "lomautusaika", jota Ilmarikin ihmetteli, kun piti mennä vielä takaisin pitkän tauon jälkeen.

Ilmari kertoo ihmetelleensä, kun patteriston arkisto tuli lähettää säilytettäväksi Koskenkorvan tehtaalle, jossa sota-arkisto sijaitsi sodan aikana.

Aatto laittaa kortin 29.10.1942

H.V. Sopii mainiosti sinun ehdotus ja loppu sitten kun sopii. (uuden lainan anto?) Tännepä ei kummempaa kuulu. Käväisin Viipurissa ja Imatralla. Paljon olivat kaupungit sitten viimeäke-män muuttuneet. Terveisin Aatto.

Hevosottomies Matti Ranto tekee 29.10.42 varausilmoituksen hevosesta ja kesä- sekä talviajoneuvosta (694/034, 694/609 ja 694/ 609)

Porsaiden hinta taulukko:

ikä	viikkoa	painoväli kg	hinta
3		4–5	400
4		5–6,5	500
5		6,5–8	600
6		8–10	675
7		10–12	750
8		12–15	800
9		yli 15	850

Varastoista löytyy kirjauksia: Syömäviljaa 10.716 kg, kauraa 4.864 kg, perunaa 16.300 kg ja lanttua 24.000 kg.

Virkakortti karjanhaltijalle 5/12–42

Heinäkuun alusta vuoden loppuun laskettu velvollisuus luovuttaa lihaa puolustuslaitokselle 541 kg ja kun edelliseltä kaudelta on luovuttamatta 327 kg, niin velvoite yhteensä 868 kg.

Toinen kirje kunnallislautakunnalta ja lääninhallituksen määräyksellä: Koska heinä- ja laidunalue oli 41,81 ha on heinän luovutusvelvollisuutemme 4.181 kg.

Ostettu vehnän lesettä 613 kg á 2,70 = 1.655 mk, myyty sika 2.000 mk.

Muistikirjasta 23/7–8/12 1942 siis vähä reipas 4 kk

Arvo ainoa mylläri Mauri ja Onni rintamalla, tilittää huikeat 45.200 mk ja kertatilitykset kasvaneet tavanomaisesta 1.000–1.500 summista jopa 5–6.000 mk tilityksiin eli 11.300 mk / kk

Talouteen 2.250, Mauno 150, Paavo 360 (210 mk takkiin) Suoma 2.050, emäntä 900 ja Aino Saarakkala 1.050 mk. Yhteensä 6.760 eli 1.690/kk (300 €/kk).

Verraten hintojen nousuun on talouteen käytetty hyvin koh-
tuullisesti rahaa. Maitotilityksistä selviää, että ruokakuntaan
kuuluu 13–14 henkilöä. Aino on menehtynen livari Saarakka-
lan tytär, joka on hoidossa ja töissä ja arvelen Suomen hoitavan
puutarhaa ja kanoja omaan lukuun ja saa siihen rahaa poikkeaa-
van paljon?

Emäntä käy lisäksi Kauhavalla 200 mk ja lisalmessa 1.000
mk ja Maunon Helsingin reissu 900 mk, joka saattaa liittyä myl-
lyn myyntiin? Tuomari Ilmari Talvitietä tarvitaan kauppakirjassa
ja lainhuudossa ja onnitellaan 50 v päivänä 30/10–42.

Vieraat ovat lisääntyneet, kun heidän tu-
pakkaan menee jo 60 mk? Pojat ostaa itse
tupakat. Kaikki pojat polttavat, Ilmarista en
ole aivan varma.

Isakki Hannuksela kuolee ja seppel-
muisto maksaa 200 mk 27/8.

Aatto kirjoittaa kortin Helsingistä 20.12.1942

H.V Lähden täältä lomille keskiviikkona
23.12 klo 13.00 pikajunalla, joten olen siellä
yöllä. Pistäkää avain alle ja lappu pöydäl-
le missä saan yöpyä. Siihen asti näkemiin
Aatto.

*Talossa ja puutarhatalossa oli karjalalaisia ja
muitakin vuokralaisia, joten tiedustelu nukkuma-
paikasta oli paikallaan.*

Sotamies Laitinen (?) Olavi kpk 2 3550 kirjoittaa Paavolle

Täällä 27.12.42 Terve vain terve
Hyvää päivää ja terveisiä täältä kannaksel-
ta sinne siviiliin, no mitä sinne koskenkor-
valle nyt muuten kuuluu, täällä tämä joulu
taas vain meni en tiedä vieläkö ensi joulu
on sama kuin nytkin. Ei luulisi ainakaa, eipä
sitä tierä, vaikka pitää olla vielä täällä sitä
ei tiedä koskahan se rauha tulee.

Mitäpä siinä ollaan, kun on pääsny hyvään alkuun, nyt oli
kovasti hiljainen joulu ei ryssäkään häirinnyt juuri yhtään joulun
pyhinä täällä oli kovasti rauhallista. Minä olen nyt täällä komp-
paniassa ei tarvitte olla sielä rassilla (asemissa). Täällä se on
niin kuin kotona ei tiedä sorasta mitää, mutta kun pitää olla vie-

lä rassilla niin sielä välistä kranut häiritsee. Minä tulen lomalle
siinä puolesvälis tammikuuta siis kahren viikon perästä. On se
taas mukava käyrä katsomassa mitä omillensa sielä ooperis-
sa (Ylistaro) menee. Niin sano kiitoksia emännälle paljon siitä
paketista, jonka sain eilen, kyllä sitä on tullu syötyä nyt pyhinä
niin että on oikeen kipiä. Minä sain tuntemattomankin paketin
oikeen hyvän, sielä oli sukat ja kaikkia muuta hyvää, no terve
vaan ja näkemiin, kirjoita joskus Olavi

Lainanhoitoja 1942:

Maksettu myöhässä Suomen velkaa
30.1.1942.

Pääomasta 543.000 mk 6,5 % vuo-
tuismaksu 17.647,50 josta korko 6 %
509.374,62 mk maksamattomalle lai-
nalle 15.281,24 joten lyhennykseen
jää vuotuismaksusta 2.366,26 mk ja vii-
västyskorko 352,95, joten maksettavaa
18.000,45 mk.

1.3 maksettu velkaa osuuskauppaan
16.000 mk.

Otetaan osuuskassasta 27.6.20.000
hevoslaina, joka maksetaan pois 31.10
20.000 mk sekä korko 432 mk.

28.9 maksettu velkaa osuuskaupalle
3.456,25 mk. Maksettu korkoa Säästö-
pankkiin.

Lyhennetty velkaa KOP 20.000 mk.
Maksettu korkoa Alavuden Säästöpank-
kiin 1.000 mk ja korkoa ja lyhennystä
26.10 lisää 1.000 mk.

30/11 maksettu korkoa Suomelle
17.824 mk.

*Isojen velkojen lisäksi on tullut muutamia mui-
ta velkoja, mutta osa maksetaan nopeasti pois.
Talouden kiristynyttä tilannetta kuvaa myös velan*

maksun myöhästytminen.

Työntekijöitä ja palkkoja 1942:

Mylläri Onni Koskela rintamalla 5 Kpk 6533. (s. 24.7.1910)
Juha Mattila hakannut halkoja 1.500 mk edestä (75 m3)

KESKINÄINEN
HENKIVAKUUTUSYHTIÖ
SUOMI
HELSINKI

Herra Mauno Koskenkorva
Koskenkorva

N:o 2358

Yllämainitulla numerolla merkitystä lainasta on tänään suoritettu 543.000 mk:n
määrästä 6 1/2 % mukaan laskettu vuotuismaksu 17.647,50 mk.
josta korkoa 6 % mk:lle 509.374,62 ajalta 1/10 1941 - 1/10 1942 mk
ja pääoman lyhennystä mk
15.210,25
2437,25
17.647,50
256,88
17.904,33

Myöhästytymiskorkeus
Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi
N. Kivimäki: Seppo Järvelin
Summan vastaanotti
Tämän suorituksen jälkeen on lainan takaisin
maksamaton pääoma mk 504.557,11
30.1.1942
p:nä v. 19
Suomen Säästöpankki

Ostokorttihakemus 5.3.42 Mikkonen Kalle (s.29.4.1891) Arvi Viinamäki (s.29.8.1902)

Laina Uutelalle 6.3. harjoittelun loppupalkka 1.000 mk.

Anni Kvist töissä 9 pv á 45 mk = 405 mk (huomattavan korkea päiväpalkka, ehkä navettatöistä, saman sai vain pari vuotta aikaisemmin mylläri) Palkasta maksettiin puilla 220 mk

5.9 Hessa Tammi 19 jalkaa ruista á 4,50 = 85 mk

Perunan nostosta maksettu Takala 3 pv, Saarakkala 3 pv, Mannila 3,5 pv, Mattila 2 pv, Mikkonen 2,5 pv ja Takala 3.5 pv yhteensä 875 mk päiväpalkka oli 50 mk.

Aini Kvistille vuodelta 1942 41 pv töissä á 45 mk = 1.845 mk samalle lammas 500 ja 20 kg vehnäjuhoja á 6 mk = 120. Viljo Perämäki ollut töissä 20.5 päivää laidunta vastaan ja 200 mk rahaa.

Palkkakirjassa 1942:

Karjakko Eeva Hyytinen kesäkuulle asti 8 kk á 600 mk 4.800 mk. Palkan pidätys todistus Hyytinen Eeva Johanna s.1.2.-19 palkka ajalta 1.1.-30.6. 1942 3.600 mk, palkan pidätys 18 mk, työnantajan osuus 36 mk

Karjakko Anna Tyyvi 600 mk/kk tuli 15.6. 4.5 kk 2.600 mk kirjattu 31.10 2.925 mk.

Pertti Haiko 3 kk á 400 mk 1.250 mk.

Kauko Mattila 9.2.42 palkka 500 mk/kk, kesäkausi 700 mk ja heinäkuun alusta 800 mk/kk. maksettiin 3.275 mk, kirjataan 2.605 mk.

Vilho Kvist 600 mk/kk 6 kk 3.600 mk, kesällä 35 mk/pv maksettiin 5.195 mk kirjataan 3.930 mk. 1.5 -5.10 42 35, 40 ja syyskuussa jo 45 mk/pv yhteensä 5.315 mk.

Arvi Viinamäki 35 mk/pv 146 pv 5.110 mk, kirjataan 4.330 mk. Lisäpv 138 á 50 mk 6.900 mk kirjataan 6.730 mk.

Armas Mäenpää 18 pv á 37 mk 1.11. maksettu 650 mk.

Kalle Mikkonen 138 pv á 35 mk 4.830, kirjataan 4.157 mk. 1.5 alkaen 45 mk/pv ja 1.7 50 mk/pv, yhteensä 7.200 mk kirjataan 6.550 mk. 145 pv á 45 mk 6.525 kirjataan 5.702 mk.

Irene Saarakkala tuli töihin 17.7 40 mk/pv 124 pv x 45 mk = 5.580 mk, josta vähennetään perunamaan vuokraa ym. kirjataan 31.12 2.745 mk.

Harjoittelija Elsa Levy palkka 3.000 mk, josta kouluun 1.000 mk kirjataan 1.600 mk, Martta Lähdesmäki palkka 3.000 kouluun 1.000 mk kirjataan 1.400 mk.

Tilitykset kansanhuollolle 1942:

Joulukuun 1941 maito- ja eläintilitys: Maidon tuotanto 3.733 litraa, omakäyttö 240 l, vasikat 184 l, meijeriin 3.057 l, myynti kuluttajille 250 l

Kotieläimet 31.12: Hevosia 5 kpl, lehmiä 24 ja sonni 1 kpl, nuorta karjaa 8, lampaita 10 kpl, sikoja yli 6 kk 4 kpl, nuoria sikoja ja porsaita 18 kpl. Lypsyssä 17 lehmää. (tuotos 220 litraa / lehmä / kk)

Maitotilitys tammikuulta 1942: Tuotanto 2.917 kg oma käyttö 13 henkeä 242, vasikat 54, meijeriin 2.450 (2.59 mk/l), kuponkeja vastaan 171 kg. Hevoset lisääntyneet 1:llä (Pöly) muissa ei paljoa muutoksia. Lihaa omaa ruokakuntaa varten 33.5 kg / kk(saa kuluttaa 2,5 kg/ hlö/kk)

Helmikuun maito- ja eläintilitys: Tuotanto 2.303 kg, omakäyttö 13 x 0.6 = 219, vasikoille 42, meijeriin 1850, myyty kuponkia vastaan 192 = 2.030. Lypsyssä viimeisenä päivänä 10, sikoja yli 6 kk 3, nuoria ja porsaita 10. Lihaa varattu omaan ruokaan 1 kg, kun saisi käyttää 2,5 kg henkeä kohden.

Muistikirja väliltä maaliskuu-kesäkuu puuttui.

Tilitys heinäkuulta: Lehmäluku 19, yksi ummella. Tuotanto 5.351 kg. Ruokakunta 14 x 0.6 l = 262 kg Elovasikoille 42 kg myyty meijeriin 4.934, kupongeilla myyty tinkimaitoa 143 l = käyttöä yhteensä 5.351. Meijeritili oli 6.670, joten maidosta maksettiin 1,90 mk. (tinkimaidosta sai 2.20 mk)

Eläimet heinäkuun lopussa: hevosia 4, lehmiä 20, nuorikarja 13, lampaita yli 1 v 9 ja alle 5 kpl. Sikoja yli 6 kk 3 nuoria 6. Teurastettu itselle 1 sika, lihaa 64 kg. Lihaa varastossa kuun lopussa 53,5 kg.

Elokuun maitotilitys: Lehmäluku 20, ei ummessa. Tuotanto 5.175 kg Omakäyttö 14 hlö 261, elovasikat all 4 kk 4 kpl 122 kg, Myyty meijeriin 4.674 ja kupongeilla tinkimaitoa 118 kg. Eläimet Hevosia 6 (lisätty 2 yli 2 v) Lehmiä ja sonni 21, hiehosta lehmä, nuorikarja 13, vasikka pidetty, lampaita yli 1 v 5, teurastettu 1 paino 12 kg, alle 1 5 kpl. Sikoja yli 6 kk 3, nuoria sikoja 6 kpl. Lihaa varattu kk alussa 53,5 kg, lammasteurastettu 65.5 kg kulutus 14 hlö x 2,5 kg = 35, joten varasto kuun lopussa 30,5 kg.

Syyskuun maitotilitys: Tuotanto 4.246 kg omaa henkilöstöä on 15 ja tinkimaitoa 125 l, joten meijeriin 3.767 kg. Eläimet py-syneet muuten samoina mutta yksi sika myyty (82 kg) ja yksi teurastettu itselle 51 kg, joten lihaa varastossa kuun lopussa 44 kg.

Lokakuun maito ja eläintilitys: lehmäluku 20, poikinut 2, ummessa 4. Tuotanto 2.864 kg Omakäyttö 14 hlö 260 kg, vasikoille

110, meijeriin 2.371 kuponkia vastaan 123 l. Syntynyt 2 vasikkaa, nuoria sikoja myyty 4, myyty lampaita lupaa vastaan 7 joista 2 yli 1 v ja 5 alle 1 v. Myyty teuraaksi 2 vasikkaa 55 kg. Eläimet kuun lopussa hevosia 6, sonni 1 lehmiä 20 nuorikarja 13, lampaita yli 1 v 6, sikoja yli 6 kk 7. Lihaa varattu omaan käyttöön 35 kg, varastoon jää 9 kg.

Marraskuun maito- ja eläintilitys: lehmäluku 20, ummessa 4, tuotanto 2.823. Oma ruokakunta 14 hlö 252, vasikoille 90, meijeriin 2.334 kuponkeja vastaan 147 l. Ostettu siitos sonni, myyty 2 varsaa (Karjalaisille ja Yrjö Hakoniemi) 1 vasikka myyty 1 sonni teuraaksi, 1 lehmä karjalaan lihan luovutus, oma ruokakunta lihaa 71 kg sika.

Eläimet: hevosia 4, sonni 1, lehmiä 19, nuorikarja 12, sikoja yli 6 kk 6 kpl, lampaita yli 1 v 6. Myyty vuotia 8 kpl: 1 sonni ja 6 vasikkaa 1 lammas. Luovutettu villaa 3.250 kg. Varattu vuotia omaan käyttöön 2. Edellisen kk lihavaranto 9 kg + 71 kg = 80 kg, josta kulutettu 35 kg, joten jää joulukuulle 45 kg. Tilitetty Korven koululle viedyt jauhot 40 kg vehnäjauhoja vastaten 61 kg vehnää, 50 kg ohrasuurimoita vastaten 65 kg ohraa ja 315 kg ruisjauhoja vastaten 321 kg ruista. Kuponkeja 405 kg arvosta.

Joulukuun tilitys kansanhuollolle:

Lehmiä 19, poiki 1, ummessa 4, tuotanto 3.203, oma ruokakunta 14 h 260 litraa. Vasikat alle 4 kk 3 kpl maitoa 141 litraa, kuponkeja vastaan 235 l, meijeriin 2.567, Syntynyt 1 vasikka, myyty sika lihapaino 71 kg, pakko-otettu hieho 317 kg. Lihaa jäänyt 45 kg, omakäyttö 35 kg jää tammikuulle 10 kg. Kuun lopussa 4 hevosta, 1 sonni, 19 lehmää, 12 nuorta karjaa, lampaita yli 1 v 6, sikoja yli 6 kk 5.

Tilitetty viljaa: siemenkauraa 3.949 kg, siemenohraa 8.233 kg, lanttua 2.533 kg, perunaa 10.000 kg ruista koululle 252, vehnää koululle 40 kg. Kupongit on.

Hintatietoja 1942:

Tinkimaito maksaa 1.1. 2,55 mk / l (myös 2.20 perittiin) Uuden Suomen hinta on noussut 175 mk:sta ensin 240 ja nyt jo 270 mk/ vuosikerta. Ostettu suolaa 577 kg á 1,05 mk/ kg.

Metsän palovakuutus 645 mk. Turvepehku Oy ostettu 59 m3 pehku á 40 mk kahdessa erässä. Vuokramies Viilille ostettu

kukka 50 mk (kuka tämä oli, liittynee tehtaaseen?)

Myyty perunaa 27.1. 13.000 mk á 1.15 mk.

Aaton kirjeessä kerrottiin, että Helsingissä peruna maksoi 6.50 /kg. Sama hintaero tuottajan ja kaupan ulosmyyntihinnan välillä on vielä tänäänkin, joskin tämä taisi olla suurin havaittu ero?

Ostettu hevonen Pöly 5-vuotias keväällä 1942 hinta 17.500 mk. Ja Pölyn tarvikkeita 698 + 170 mk.

Myyty Nisulalle 8 sianporsasta 4.800 mk.

10 säkkiä selluloosaa á 27 mk, 370 kg paleltunutta perunaa á 70 p, turvekeskus turvetta 40 mk/ m3.

Erilaisia hintapaimintoja verokuiteista 1942:

Sianliha 2.1.-> 25,50 mk /kg, Lehmä 12 mk/kg, Itikan tilityksiä 1/6-30/11 Sika 597 kg, hevonen 215 kg, lehmä pakko-otto 166 kg yhteensä 18.234,71 mk.

Voi 56 mk/kg.

Ohra 4.20 mk/ kg, ruis 4 mk, vehnä 5.20 mk, kaura 3.50 mk. Heinä 1,25-> 1.35 mk/kg perunassa monia hintoja 1,50-> 80/90 p kg (laatu ja lajike eroja). Salpietari 240 mk/säkki, kalisuola 105 mk/säkki, ammoniumsulfaatti 120 mk/säkki, selluloosa 49 mk/säkki. Y-lannos 119 mk/säkki, superfosfaatti 71.25 /säkki. Paperipuu 162 mk/m3, havuhalko 133 mk/ m3.

Osuuskauppa jauhattanut 2.092 ja 1.433 mk edestä.

Jauhatus:vehnä 30 p, ruis 10 , kaura 20 p ohra 18 p, ryyneiksi osa.

Osuuskauppa jauhattanut 2.264 mk:lla Turvepehku hankitaan 24 m3 kahden kuukauden välein á 40 mk / m3.

Myyty siirtoväelle 5 lehmää = 20.000 mk. Ruokintapalkkaa 900 mk lehmältä = 4.500 mk. Ostettu Kannostolta pehkumylly 1.500, Rautiolta luutia 40 kpl á 4 mk ja lisää kuukautta myöhemmin 26 paria á 8 mk.

Puhelut 4 kk 20 kpl, myllyasiointia, Jämsänkосki, Kauhajoki. Päätalон asbestikattolevyt 700 m2 hinta 14.418 mk.

Vuodelta 1942 kirjaus tulovero 967 mk omaisuus 410 mk.

Edelleen maksetaan vuokraa rautateille mökeistä 100 mk, sianporsas 800 mk. Myös merkintä myyty porsaita 7.150 mk.

Ostettiin peittausainetta ja vehnäsestä 204 kg á 2,40 mk. F. Kannostolle myyty romurautaa 426 kg.

Heinäkuussa ja elokuussa osuuskauppa käyttänyt myllyä: Ohraa kuorittu 6.700 kg, ruista jauhettu 7.800 kg ja ohraa puhdistettu 1.000 kg tilityshintaa tuli 2.245,45 mk.

Ostettu 13/8 200 kg petrolia 1.850 mk, 15 kg bensaa 258 mk, ostettu ohranlesettä 552 kg 717 mk. Maksettu velkaa osuuskauppaan 2.250.-

Astutettu 3 sikaa F. Koivuluoman karjulla á 200 mk = 600.-. Myyty 1 sika 2.800 mk. Ayshireyhdistys 274 mk.

Varattu 11.9 Talvitielle lainhuutoa varten 3.500 mk. Leimave-ro ja muut maksut Aaton osuuden siirto. (edellä kerrottiin Talvitien vakavasta haavoittumisesta)

Myyty sika osuuskauppaan 2.880 mk.

Myyty osuuskauppaan perunaa 28/9 2.450 kg á 1,40 = 3.430 ja Perunan hinta vaihteli 0,80→1,50 mk/kg. Vehnä 2,50→3,50. Ruis siemen-vilja 3,80 /kg. Ohra 3.10/kg "lasten-vilja" 3.35 mk/kg, kaura 1.75 → 2.35. 112 syltä halkoja 6.406 mk.

Myyty 2 v varsa karjalaisille 18.000 mk. Maksettu tulo ja omaisuusveroa 1.653,40 mk ja ojamaksuja 523,30 mk.

19/10 myyty lammas Rakel Korkolalle 500 mk ja toinen Eero Koskenkorvalle 625 mk ja kolmas Talvitielle 500 mk, samoin Kivistölle 500 mk.

Mylly ilmoittaa: Vaasa lehti 135 mk, Ilkka 100 mk, maaseudun tulevaisuus 75 mk.

Karjantarkkailu on ollut voimassa koko ajan ja muistikirjaan merkitään Aalto 29315 A tuotanto vuodet / kg maitoa/ rasvaa kg/ rasva-%: 36-37 4.194/174,0/4.0, 37-38 3.680/ 139/ 3.8, 38-39 2.476/ 98/ 3.9, 39-40 3.448/139/4.0, 40-41 2.789/115/ 4,1. Sarja kuvaa hyvin tuotannon notkahdusta talvisodan aikana.

Maksettu myllynkivi Myllykone oy 3.565 mk, Myyty varsa

18.000 mk, Vehnäjauhoja Silanderille 48 kg á 7.63 mk = 366 mk.

Ostettu 6/11-42 lisäksi Yli-Karjanmaalta sonni Tarmo 9.000 mk.

Osuuskauppa jauhuttanut 2.147,30 mk edestä ja ostettu sieltä kauraa 648 kg á 2,80 = 1.750.- ja vehnäsestä 550 kg á 2,80 = 1540. Ikkunalasia 54.50.- ja nauloja 41 mk.

Muistikirjassa merkintä: Korpr. Onni Jaakko Koskela s. 24/7 -10 Kpk 2 6533. Alokas Mauri Matias Koskela s. 24/2 1913 Kpk 10 0862

Aatolle lainattu ja maksettu: Henkivakuutusmaksu 1.078, korkoa 330 mk ja rahaa 1.000 mk.

Myyty sonni Itikkaan 6.298.- ja nahkoja 390 mk.

20 litraa bensaa á 17 mk = 340.-. Moottoriöljy 20 kg á 32 mk = 640 mk. 50 kg puolukkaa á 12 mk = 600. Ostettu tahko 200 mk. Seppä Sairolle korjauksesta 180.-

Sotakummikerholle suoritettiin 100 mk 19.12.192 /Sirkka Kiikka kuittaa rahat.

Maitomäärä ja hinta 1942 alkupuoli: Tammikuu 2.341 259, Helmikuu 2.024 270, Maaliskuu 1.820 274, Huhtikuu 1.511 261, Toukokuu 2.807 kg 236 p, , Maitomäärät ovat vaatimattomat ja hinnan nousu pysähtynyt hintasäännöstelyn takia. Tilien koko silti aikaisempaan verraten tun-tuvia: Meijeritili 23/7 6.670,25 Meijeritili 23/10 8.521,50 mk.

Suomi-Yhtiön ja Maakiin-teistöpankin puolivuosisierään n. 30.000 mk piti myydä: 15.800 litraa maitoa, 535 kg voita, 1.176 kg sianlihaa, 8.500 kg ruista tai vehnää, 20.000 kg perunaa tai 185 m3 paperipuuta ja 225 m3 halkoja.

USA luvannut Punalaivaston
Venäjälle lopun enne?
koettaa saada Bolshevikkimät-
Suomi ruuseja
Kaukasian maataisteluissa.

irtautumaan sodasta.

New York, 14. 10. New Yorkista saapuneitten tietojen mukaan koettaa eräs tunnettu amerikkalainen poliittinen kynäilijä äsken julkaistussa kirjoituksessaan Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton nykyisistä suhteista, torjua Neuvostoliiton taholta esitettyjä väitteitä, joiden mukaan Yhdysvaltain Neuvostoliitolle kesällä antama materiaaliapu olisi huomattavasti pienempi kuin mitä Molotovin kanssa viime kesäkuussa tehdyssä amerikkalais-venäläisessä avunantopöytäkirjassa oli sovittu. Kirjoittaja puolustaa Yhdysvaltain menettelyä mainitsemalla muunmuassa, että Yhdysvalat olisi antanut Neuvostoliitolle lupauksen pidättää Suomea osallistumasta akselivaltojen sotatoimiin Pohjois-Venäjällä ja

Bukarest. Eri merkit viittaavat siihen, että neuvostovenäläiset ovat päättäneet pian likvidoida Mustanmeren-laivastonsa. Saksalais-romaniaiset joukot ovat Kaukasiassa todenneet venäläisten käyttävän laivastojoukkoja maavoimien muodostelmina, joten venäläiset eivät enää ilmeisesti odota heldän aikaansaavan merellä mitään menestystä. Otaksuttavaa on, että laivat, joiden miehistöt on siirretty jalkaväkeen, on jo valmistauduttu upottamaan.

mikäli mahdollista saada Suomi irtautumaan **sodasta**. Kirjoituksessa lausutaan lisäksi otaksu-ma, että Neuvostoliitto tyytyy sovittua pienempiin tavarama-lähe-tyksiin, jos länsivallat helpotta-vat sen sotilaallista asemaa avaamalla toisen rintaman Euro-passa,